

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է

Հայաստանի Ավտոապահովագրողների
Բյուրոյի խորհրդի

24/12/2019թ թիվ 50-Լ որոշմամբ

Փոփոխված է

02/03/2020թ թիվ 8-Լ որոշմամբ

31/03/2020թ թիվ 9-Լ որոշմամբ

28/04/2020թ թիվ 10-Լ որոշմամբ

08/06/2020թ թիվ 21-Լ որոշմամբ

30/06/2020թ թիվ 22-Լ որոշմամբ

29/09/2020թ թիվ 34-Լ որոշմամբ

27/10/2020թ թիվ 38-Լ որոշմամբ

29/01/2021թ թիվ 1-Լ որոշմամբ

30/03/2021թ թիվ 12-Լ որոշմամբ

27/04/2021թ թիվ 13-Լ որոշմամբ

31/08/2021թ թիվ 30-Լ որոշմամբ

28/09/2021թ թիվ 33/1-Լ որոշմամբ

23/12/2021թ թիվ 47-Լ որոշմամբ

29/03/2022թ թիվ 6-Լ որոշմամբ

26/01/2023թ թիվ 5-Լ որոշմամբ

/04/2023թ թիվ —Լ որոշմամբ

Հայաստանի Ավտոապահովագրողների
Բյուրոյի խորհրդի նախագահ

_____ Արմեն Նուրբեկյան

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է

(վերջին փոփոխությունը գրանցված է)

ՀՀ կենտրոնական բանկում

«15» մարտի 2023թ

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ

_____ Մարտին Գալստյան

ԿԱՆՈՆՆԵՐ RL 1-001
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՎՏՈԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԲՅՈՒՐՈՅԻ
(ԱՊՊԱ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ)

ԵՐԵՎԱՆ - 2023

ԲԱԺԻՆ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 1. ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ

1. Սույն կանոններով կարգավորվում են ԱՊՊԱ ոլորտի մասնակիցների միջև պայմանագրերի կնքման, պատահարների կարգավորման, փորձաքննությունների իրականացման, հատուցումների կարգավորման և հետադարձ պահանջի կիրառման գործընթացում առաջացող հարաբերությունները: Սույն կանոններով սահմանված դրույթները միաժամանակ հանդիսանում են Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության ընդհանուր պայմանները, որոնք ԱՊՊԱ վկայագրի (այսուհետ նաև՝ Վկայագիր) հետ կազմում են ԱՊՊԱ պայմանագիրը և սույն կանոններում անվանվում են ԱՊՊԱ պայմանագիր:

2. ԱՊՊԱ պայմանագրի առարկա հանդիսացող հարաբերությունները կարգավորվում են ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով, «Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքով (այսուհետ նաև՝ Օրենք), այլ իրավական ակտերով, Վկայագրով և սույն կանոններով: Ընդ որում, այն դեպքում, երբ Ապահովագրողների համար սույն կանոններով նախատեսված են Օրենքով սահմանվածից առավել խիստ պայմաններ՝ ներառյալ որոշակի գործողությունների իրականացման առավել կարճ ժամկետներ, ապա Ապահովագրողներն այդ մասով առաջնորդվում են սույն կանոններով:

3. Սույն կանոններում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստը՝

1) Բյուրո՝ Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրո,

2) Ապահովագրող՝ Բյուրոյին անդամակցող և ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման իրավունք ունեցող ապահովագրական ընկերություն, որն իր մեջ ներառում է ՊԿԱ-ի, ԴՍԱ-ի և ՀՊԱ-ի կարգավիճակում հանդես եկող ապահովագրական ընկերությունները,

3) Պայմանագիր կնքած Ապահովագրող կամ ՊԿԱ՝ Ապահովագրի հետ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրող, իսկ սույն կանոնների Հավելված 6-ում՝ համապատասխան ԱՊՊԱ պատահարի պահին ԱՊՊԱ պայմանագիր չունեցած ավտոտրանսպորտային միջոցների գծով՝ Բյուրո,

4) Դիմում ստացած Ապահովագրող կամ ԴՍԱ՝ Ապահովագրող, որին, համաձայն սույն կանոնների, պետք է ներկայացվի ապահովագրական հատուցման վերաբերյալ դիմումը, և (կամ) որը փաստացի կարգավորում է տուժողի ապահովագրական հատուցման գործընթացը՝ ներառյալ կատարում է կանխավճարներ կամ նախնական հատուցումներ (այսուհետ՝ Կանխավճարներ), (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

5) Հատուցման պարտավորությամբ Ապահովագրող կամ ՀՊԱ՝ Օրենքի համաձայն տուժողին ապահովագրական հատուցում վճարելու պարտավորություն ունեցող Ապահովագրող կամ Բյուրո,

6) Ապահովագիր՝ Ապահովագրողի հետ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած անձ,

7) Ապահովագրված անձ՝ Ավտոտրանսպորտային միջոցը (հատուցման գործընթացում՝ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցը (միջոցները)) օրինական հիմքով տիրապետող անձ,

8) տուժող՝ ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով Օրենքով նախատեսված անձնական կամ գույքին պատճառված վնասներ կրած ցանկացած անձ, որն Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված կարգով ունի հատուցման

իրավունք: Տուժող են համարվում նաև սույն ենթակետի առաջին նախադասությամբ նախատեսված՝ անձի մահվան դեպքում Օրենքի համաձայն վնասների հատուցման իրավունք ունեցող անձինք: Տուժողի մահվանից կամ գործունեության դադարեցումից հետո նրա վերաբերյալ սույն կանոններով սահմանված կարգավորումները տարածվում են նրա իրավահաջորդների վրա,

9) Ավտոտրանսպորտային միջոց՝ տվյալ ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում կամ դրա հավելվածում նշված համարանիշին կամ սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում նույնացման համարին կամ թափքի համարին՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին պետական հաշվառում իրականացնող մարմնի և (կամ) արտադրողի տվյալներով համապատասխանող ավտոտրանսպորտային միջոց,

10) վնասների փորձագետ՝ Բյուրոյի կանոնների համաձայն՝ ԱՊՊԱ ոլորտում գույքին պատճառված վնասների գնահատում իրականացնելու իրավունք ունեցող անձ,

11) պատճառների փորձագետ՝ Բյուրոյի կանոնների համաձայն՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարի առաջացման պատճառների փորձաքննություն իրականացնելու իրավունք ունեցող անձ,

12) փորձագետ՝ վնասների փորձագետ և պատճառների փորձագետ,

13) վերանորոգող կազմակերպություն՝ Բյուրոյի կանոնների համաձայն՝ համապատասխան վնասի վերականգնում իրականացնելու իրավունք ունեցող անձ,

14) Հանձնաժողով՝ Օրենքի 12-րդ հոդվածի համաձայն՝ Բյուրոյի կազմում ստեղծված Բժշկական հանձնաժողով,

15) Ելակետ 1՝ վարչական վարույթի բացակայության դեպքում ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կազմած՝ պատահարի հանգամանքները ամրագրող փաստաթուղթ կամ փաստաթղթերի ամբողջություն,

16) Ելակետ 2՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կողմից կազմված՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների հետվթարային դիրքերի և պատահարի վայրի վերաբերյալ սահմանված տվյալներն արտացոլող գծագիր (սխեմա) և (կամ) դրանց՝ անօդաչու թռչող սարքի միջոցով կատարված՝ Բյուրոյի և ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի միջև համաձայնեցված պահանջներին բավարարող ամբողջական տեսագրություն և (կամ) լուսանկարներ և (կամ) ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կողմից տրամադրված պատահարի ամբողջական տեսագրություն,

17) ավտոտրանսպորտային միջոցների միասնական պատուհան կամ ԱՄՄՊ՝ միասնական էլեկտրոնային հարթակ, որտեղ Բյուրոն, Ապահովագրողները և փորձագետներն առցանց ռեժիմով անմիջականորեն իրականացնում են (կազմակերպում են) սույն կանոններով նախատեսված գործողությունները: ԱՄՄՊ-ն ներառում է նաև Տեղեկատվական համակարգի գործառույթները,

18) Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց՝ համապատասխանաբար Հայաստանի Հանրապետության կամ Արցախի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու մարմնի կողմից սահմանված կարգով հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց, որը սահմանված կարգով հաշվառումից չի հանվել՝ ներառյալ ժամանակավոր,

19) Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց՝ սույն կետի 18-րդ ենթակետով չնախատեսված Ավտոտրանսպորտային միջոց:

4. ԱՊՊԱ պայմանագրում օգտագործվող՝ սույն կանոններով չնախատեսված այլ հասկացություններն ունեն ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում և Օրենքում կիրառվող նշանակությունը, եթե կոնկրետ դրույթի բովանդակությունից չի բխում դրա օգտագործման այլ իմաստ:

5. Սույն կանոնները, բացառությամբ **ենթահավելված 8.2.1.3-ի**, հաստատված են Բյուրոյի խորհրդի կողմից, իսկ **ենթահավելված 8.2.1.3-ը** հաստատված է Հանձնաժողովի կողմից: Սույն կանոնների առանձին դրույթներ կարող են փոփոխվել, վերացվել կամ լրացվել բացառապես Բյուրոյի խորհրդի (**ենթահավելված 8.2.1.3-ի մասով՝ Հանձնաժողովի**) կամ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից միակողմանի (առանց Ապահովագրի համաձայնության)՝ Օրենքով սահմանված կարգով: Ընդ որում, սույն կանոններում կատարվող ցանկացած փոփոխությունների և (կամ) լրացումների և (կամ) գործողության դադարեցման մասին Ապահովագիրը տեղեկանում է Բյուրոյի պաշտոնական www.appa.am ինտերնետային կայքից, որտեղ դրանք հրապարակվում են ուժի մեջ մտնելու պահից առնվազն տասն օրացուցային օր առաջ:

6. Սույն կանոններով սահմանված օրերը համարվում են աշխատանքային օրեր՝ բացառությամբ, երբ կանոնի կոնկրետ դրույթում նշված է օրացուցային օր:

ԳԼՈՒԽ 2. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԸ, ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

7. Սույն կանոնների իմաստով պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե է համարվում՝

1) Ապահովագիրների, Ապահովագրված անձանց և տուժողների համար՝

ա. սույն կանոնների 2-րդ բաժնով նախատեսված գործընթացների և դրանցից բխող տույժերի վճարման ու վեճերի լուծման շրջանակներում Ապահովագրին և Ապահովագրված անձին ուղարկվող ծանուցումների և վերջիններից ստացվող դիմումների, համաձայնությունների կամ անհամաձայնությունների և ցանկացած այլ պատասխանների գծով՝ համապատասխան ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրով նախատեսված՝ Ապահովագրի էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

բ. սույն կանոնների 3-րդ բաժնով նախատեսված գործընթացների և դրանցից բխող տույժերի վճարման ու վեճերի լուծման շրջանակներում Ապահովագրին, Ապահովագրված անձին և տուժողին ուղարկվող ծանուցումների և վերջիններից ստացվող դիմումների, համաձայնությունների կամ անհամաձայնությունների և ցանկացած այլ պատասխանների գծով՝ համապատասխան պատահարում ներգրավված իրեն պատկանող (իր կողմից վարած) Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ նրա կողմից վերջին անգամ որևէ Ապահովագրողի հետ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, բացառությամբ հետևյալ դեպքերի. (*փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ*)

ա) եթե ծանուցումը, դիմումը, համաձայնությունը (անհամաձայնությունը) կամ այլ պատասխանն ուղարկելու պահին պատահարում ներգրավված՝ ծանուցվող (դիմումը, համաձայնությունը (անհամաձայնությունը) կամ այլ պատասխանը ներկայացնող) անձին պատկանող (նրա կողմից վարված) Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ

պատահարի պահին գործած ԱՊՊԱ պայմանագիրը դադարել է, և համապատասխան գործընթացի շրջանակում այդ անձը ներկայացրել է հաղորդակցման այլ էլեկտրոնային փոստի հասցե, ապա պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե է համարվում այդ էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

բ) եթե ծանուցվող (դիմումը, համաձայնությունը (անհամաձայնությունը) կամ այլ պատասխանը ներկայացնող) անձին պատկանող (ներառյալ կողմից վարված) Ավտոտրանսպորտային միջոցը Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց է, կամ դրա վերաբերյալ պատահարի պահին առկա չի եղել գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր, և համապատասխան գործընթացի շրջանակում այդ անձը ներկայացրել է հաղորդակցման այլ էլեկտրոնային փոստի հասցե, ապա պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե է համարվում այդ էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

2) Ապահովագրողների համար՝

ա. Ապահովագրողների կողմից ուղարկվող ծանուցումների գծով՝ իրենց պաշտոնական դոմենի ցանկացած էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները) կամ ԱՄՄՊ համակարգի (www.aswa.am դոմենի) ցանկացած էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները),

բ. Ապահովագրողներին ուղարկվող դիմումների, փաստաթղթերի, համաձայնությունների կամ անհամաձայնությունների և ցանկացած այլ պատասխանների գծով՝ այն էլեկտրոնային փոստի հասցեն, որը նշված է որպես տվյալ ծանուցմանը հետպատասխանի հասցե, իսկ այդպիսին նշված չլինելու դեպքում՝ Ապահովագրողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված էլեկտրոնային փոստի հասցեն այդ ծանուցումների վերաբերյալ արձագանքների ներկայացման համար, իսկ Ապահովագրողների կողմից ստացված ծանուցումների հետ չկապված դիմումների և ներկայացվող փաստաթղթերի գծով՝ համապատասխան ԱՊՊԱ պայմանագրի վկայագրում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, իսկ պայմանագրի բացակայության դեպքում՝ Ապահովագրողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված էլեկտրոնային փոստի հասցեն, (փոփ. է 31/03/2020թ թիվ 9-Լ և 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

3) Բյուրոյի համար (ներառյալ՝ ԱՊՊԱ ոլորտի կարգավորումների վերաբերյալ կատարվող ընդհանուր ծանուցումների շրջանակներում)՝ Բյուրոյի պաշտոնական www.appa.am ինտերնետային կայքի «Բյուրոյի մասին» բաժնում հրապարակված էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները) կամ ԱՄՄՊ համակարգի (www.aswa.am դոմենի) ցանկացած էլեկտրոնային փոստի հասցեն (հասցեները): (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

8. Բյուրոն և Ապահովագրողները միմյանց հետ հաղորդակցման համար որպես պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցե կարող են կիրառել միմյանց միջև գրավոր եղանակով համաձայնեցված և Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված՝ սույն կանոնների 7-րդ կետից տարբերվող էլեկտրոնային փոստի հասցեներ: (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

9. Բյուրոն և Ապահովագրողները պարտավոր են սույն կանոններով նախատեսված բոլոր ծանուցումները սույն կանոններով նախատեսված անձանց ուղարկել իրենց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից ծանուցվողի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեով:

10. (ուժը կորցրել է Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի խորհրդի 28/04/2020թ թիվ 10-Լ որոշմամբ):

11. Սույն կանոններով նախատեսված կարգով ծանուցումներն անձի կողմից համարվում են պատշաճ ստացված և վերջինների կողմից որոշակի գործողություններ կատարելու համար սահմանված ժամկետները ծանուցող անձի կողմից սկսվում են հաշվարկվել էլեկտրոնային փոստով ուղարկելու օրվան հաջորդող օրվանից: *(փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)*

12. Ապահովագրողը սույն կանոններով նախատեսված ծանուցումն ստանալուց անմիջապես հետո պարտավոր է ծանուցմամբ նախատեսված տեղեկատվությունը փոխանցել իր հետ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրով Ապահովագրված անձին՝ կրելով վերջինի կողմից ծանուցումը փաստացի չստանալու հետ կապված բացասական հետևանքների համար պատասխանատվության ռիսկը:

13. Ապահովագրողը, Ապահովագրված անձը և տուժողը սույն կանոններով նախատեսված դիմումները, ինչպես նաև ստացված ծանուցումների վերաբերյալ իրենց համաձայնությունը կամ անհամաձայնությունը կամ սույն կանոններով նախատեսված ցանկացած այլ պատասխանները համապատասխան անձանց կարող են ներկայացնել հետևյալ եղանակներից որևէ մեկով՝

1) առձեռն՝ համապատասխան անձի գրասենյակում, որի դեպքում անձի նույնականացումն ապահովելու նպատակով ներկայացվում է նաև անձը հաստատող փաստաթուղթը, իսկ ներկայացուցչի միջոցով հանդես գալու դեպքում՝ նաև համապատասխան գործողությունների իրականացման լիազորություններ ունենալու փաստը հավաստող փաստաթղթերը (նախկինում դրանք ներկայացված չլինելու դեպքում),

2) իրենց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից համապատասխան անձանց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկելու միջոցով: Սույն ենթակետով նախատեսված եղանակով ուղարկված դիմումները, համաձայնությունները, անհամաձայնությունները և սույն կանոններով նախատեսված այլ պատասխանները համարվում են ստորագրված համապատասխան Ապահովագրողի, Ապահովագրված անձի կամ տուժողի կողմից,

3) *(ուժը կորցրել է Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի խորհրդի 29/09/2020թ թիվ 34-Լ որոշմամբ):*

4) սույն կանոններով նախատեսված դիմումների ներկայացման համար՝ Ապահովագրողի պաշտոնական հեռախոսահամարին հեռախոսազանգի կամ տվյալների փոխանցման փաստն արձանագրող այլ տեխնիկական միջոցով դիմումի լրացման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվությունը Ապահովագրողին հայտնելու միջոցով՝ պայմանով, որ հայտնած տեղեկատվության հիման վրա դիմողի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին Ապահովագրողի կողմից ուղարկվել է ծանուցում, որին կցված է սույն կանոններով սահմանված ձևով լրացված համապատասխան դիմումը, և ծանուցման պահից հետո՝ 1 օրվա ընթացքում, դիմողն Ապահովագրողին չի ներկայացրել սույն կանոններով սահմանված ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում, ընդ որում՝ անձի կողմից սույն ենթակետում նշված ժամկետում ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում չներկայացնելը չի զրկում վերջինին հետագայում այն սույն կանոնների 113-րդ կետի համաձայն ներկայացնելու իրավունքից,

5) սույն կանոններով նախատեսված դիմումների ներկայացման համար՝ Ապահովագրողի (Բյուրոյի) պաշտոնական ինտերնետային կայքի համապատասխան բաժնում (առկայության դեպքում) կամ համապատասխան բջջային հավելվածի միջոցով

դիմումի լրացման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվությունը մուտքագրելու միջոցով՝ պայմանով, որ մուտքագրված տվյալների փոխանցումը պետք է հաստատվի դիմողի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին կամ դիմողի հետ կնքված ԱՊՊԱ վկայագրում նշված Ապահովագրի հեռախոսահամարին ուղարկված հաղորդագրությունում նշված նույնականացնող ծածկագրի մուտքագրմամբ կամ հատուկ հղման հաստատմամբ: Տվյալների փոխանցումը կարող է հաստատվել նաև Ապահովագրի հեռախոսահամարին ծայնագրվող հեռախոսազանգի կամ տվյալների փոխանցման փաստն արձանագրող այլ տեխնիկական միջոցով ներկայացված դիմումի հաստատմամբ: (13-րդ կետը լրաց. է 30/06/2020թ թիվ 22-Լ և փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

14. Սույն կանոնների համաձայն՝ դիմումներին կամ պատասխաններին կից ներկայացման ենթակա փաստաթղթերն Ապահովագիրը, Ապահովագրված անձը և տուժողը սույն կանոններով նախատեսված համապատասխան անձանց կարող են ներկայացնել հետևյալ եղանակով՝

1) այն դեպքում, երբ սույն կանոններով նախատեսված է փաստաթղթի բնօրինակի կամ դրա նոտարական կարգով հաստատված պատճենի ներկայացում, այն ներկայացվում է համապատասխան անձի գրասենյակ կամ ուղարկվում է նրա պաշտոնական փոստային հասցեին: Ընդ որում, ՊԿԱ-ն, ԴՍԱ-ն կամ ՀՊԱ-ն պարտավոր է գրասենյակում ներկայացված փաստաթուղթն անմիջապես պատճենահանել և վերադարձնել այն ներկայացրած անձին, իսկ փոստով ուղարկված փաստաթղթի բնօրինակը մեկ օրվա ընթացքում պատճենահանել և փոստով հետ վերադարձնել այն ուղարկողի նշած եղանակով կամ փոստային հասցեով: Սույն ենթակետի համաձայն պատճենահանված փաստաթղթի վրա փաստաթուղթն ստացած անձի կողմից կատարում է «Բնօրինակն անձամբ տեսել եմ» նշումը, լրացվում տեսնելու ամսաթիվը և ստորագրվում: Սույն ենթակետով նախատեսված՝ ՊԿԱ-ի, ԴՍԱ-ի կամ ՀՊԱ-ի կողմից ստացված փաստաթղթի վերադարձման պահանջը չի տարածվում լիազորագրերի կամ դրանց նոտարական կարգով հաստատված պատճենների վրա,

2) այն դեպքում, երբ սույն կանոններով նախատեսված է փաստաթղթի պատճենի (լուսապատճենի) ներկայացում, այն ներկայացվում է առձեռն՝ համապատասխան անձի գրասենյակում (որի դեպքում սույն կանոնների 13-րդ կետով սահմանված կարգով իրականացվում է դրանք ներկայացրած անձի նույնականացում) կամ ուղարկվում է պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից կամ, համապատասխան Ապահովագրողի համաձայնությամբ, ուղարկվում է ԱՊՊԱ պայմանագրի վկայագրում նշված Ապահովագրի հեռախոսահամարով գրանցված բջջային հավելվածով (Viber, WhatsApp, այլ) Ապահովագրողի կողմից տրված հեռախոսահամարին: (14-րդ կետը փոփ. և լրաց. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

15. Բյուրոն, Ապահովագրողներն ու փորձագետները սույն կանոններով նախատեսված բոլոր գործընթացների շրջանակներում միմյանց միջև հաղորդակցումներն իրականացնում են առցանց ռեժիմով՝ ԱՄՄՊ միջոցով: Եթե որևէ հաղորդակցման իրականացումը Բյուրոյի կանոններով սահմանված պահանջներին համապատասխան տեխնիկապես հնարավոր չէ իրականացնել ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով, և այդ տեխնիկական հնարավորության ապահովումը չի կարող իրականացվել ողջամիտ ժամկետում, ապա, Բյուրոյի համաձայնությամբ, հաղորդակցումն իրականացվում է համապատասխան անձանց պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեների միջև: Նման դեպքերում հաղորդակցումն իրականացրած անձն ԱՄՄՊ համակարգում համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունն ապահովվելուց

հետո՝ ողջամիտ ժամկետում, պարտավոր է իրականացված հաղորդակցման արդյունքներն արտացոլել ԱՄՄՊ համակարգում: (փոփ. և լրաց. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

15.1. Որևէ գործընթացի շրջանակներում ԱՄՄՊ միջոցով կամ Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակված էլեկտրոնային համակարգերից կամ հարթակներից (այսուհետ՝ հաղորդակցման այլ եղանակներ) ստացված կամ ստեղծված տեղեկատվությունը և (կամ) փաստաթուղթը և (կամ) կատարված գործողությունը համարվում է Բյուրոյի, Ապահովագրողի և փորձագետի կողմից պատշաճ ստացված (ներկայացված, կատարված) տվյալ փաստաթղթին կամ տեղեկատվությանը վերջինների կողմից փաստացի տիրապետելու պահից և ենթակա չէ լրացուցիչ ներկայացման դրանք ներկայացնելու պարտավորություն ունեցող անձի կողմից: (լրաց. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

16. Սույն կանոններով նախատեսված ցանկացած գործընթացի շրջանակներում ներկայացված և (կամ) կիրառվող փաստաթղթերում պարունակվող (ներառյալ՝ բջջային հավելվածի միջոցով փոխանցված) տեղեկությունները ԱՊՊԱ ոլորտում համարվում են հավաստի, քանի դեռ սույն կանոններով սահմանված կարգով կամ ՀՀ օրենսդրության համաձայն տվյալ փաստաթուղթը կազմած (բջջային հավելվածի միջոցով տեղեկությունները փոխանցած) անձանց կամ մարմինների, դրանց վերադաս մարմինների կողմից կամ դատական կարգով այլ փաստ չի հաստատվել, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն կանոններով: Անձի՝ Ձև 11-ի համաձայն տրված գրավոր հայտարարության հիման վրա Ապահովագրողը և (կամ) Բյուրոն կարող են այդ անձի հետ կապված ապահովագրական հատուցման և (կամ) հետադարձ պահանջի կիրառման գործընթացներում սույն կետով նախատեսված փաստաթղթերի՝ տվյալ անձին վերաբերող տեղեկատվության փոխարեն հավաստի համարել ներկայացված հայտարարության մեջ նշված տեղեկատվությունը: Ընդ որում՝ Ձև 11-ով ներկայացված հայտարարության մեջ նշված՝ փոփոխվող տեղեկատվությունը և դրա հետևանքները կիրառելի են միայն տվյալ անձի և հայտարարությանը համաձայնություն տված Ապահովագրողի և (կամ) Բյուրոյի միջև հարաբերություններում և չեն կարող դրվել այլ անձանց շահերին առնչվող գործընթացների հիմքում: Մինևս սույն պատահարի շրջանակներում բջջային հավելվածի միջոցով մեկից ավելի համաձայնեցված հայտարարագիր լրացվելու դեպքում հավաստի են համարվում սույն կանոնների համաձայն վերջին անգամ լրացված համաձայնեցված հայտարարագրի միջոցով փոխանցված տեղեկությունները: (փոփ. և լրաց. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

17. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքմամբ Ապահովագրողները թույլատրում են Ապահովագրողներին և Բյուրոյին ինչպես տվյալ պայմանագրի կնքման և գործողության ընթացքում, այնպես էլ պայմանագրի գործողության ավարտից հետո միմյանց միջև կամ երրորդ անձանց հետ ցանկացած եղանակով և կրիչի վրա շրջանառել (ստանալ և տրամադրել) իրենց վերաբերյալ ցանկացած փաստաթուղթ, տեղեկություն, տեսանյութ, լուսանկար կամ այլ նյութ՝ ԱՊՊԱ պայմանագրում անհրաժեշտ տվյալների արտացոլման կամ արտացոլված տեղեկությունների ստուգման, ԱՊՊԱ պատահարի և դրա գծով իրականացվող հատուցման գործընթացի կարգավորման՝ ներառյալ փորձաքննությունների իրականացման, ինչպես նաև հատուցման վճարմամբ պայմանավորված հետադարձ պահանջի իրավունքի արդյունավետ իրականացման և ԱՊՊԱ ոլորտում անհրաժեշտ այլ գործողություններ իրականացնելու համար: Սույն կետում նշված տվյալները կամ դրանց մի մասը կարող են օգտագործվել ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրության այլ տեսակների գծով

առաջարկություն ներկայացնելու նպատակով միայն տվյալ պայմանագրով ՊԿԱ-ի կողմից (նրա անունից): (փոփ. է 31/03/2020թ թիվ 9-Լ)

18. Սույն կանոններով նախատեսված դիմումները, պատասխանները կամ փաստաթղթերը սահմանված ժամկետում չներկայացնելու կամ տեղեկացումները սահմանված ժամկետում չկատարելու դեպքում համապատասխան ժամկետները կետանցած անձը զրկվում է դիմումը, փաստաթղթերը կամ պատասխանը ներկայացնելու արդյունքում առաջացող իրավունքից և (կամ) կրում է չտեղեկացման համար սահմանված բացասական հետևանքները, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ժամկետի բացթողումը սույն կանոններով սահմանված հիմքերով հարգելի է ճանաչվել դիմումը, պատասխանը կամ տեղեկացումն ստացած անձի կամ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի կողմից կամ դատական կարգով:

19. Սույն կանոններով ժամկետի բացթողումը հարգելի է ճանաչվում, եթե ժամկետները բաց թողած անձն ապացուցում է հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության փաստը.

1) ժամկետի բացթողման պատճառ է հանդիսացել տվյալ անձի անգիտակից վիճակում կամ այնպիսի իրավիճակում գտնվելը, որն անհնարին է դարձրել նրա կողմից սահմանված ժամկետում դիմումի, պատասխանի կամ փաստաթղթերի ներկայացումը կամ տեղեկացման պարտավորության կատարումը՝ ներառյալ ներկայացման ենթակա իրավասու պետական մարմնի ակտն ընդունված և (կամ) ուժի մեջ մտած չլինելու պատճառով, կամ եթե այդ անձը տեղյակ չի եղել և չէր կարող տեղյակ լինել համապատասխան գործողությունների կատարման հիմքերի մասին (ընդ որում, նման դեպքում, որպես տեղյակ չլինելու հիմնավոր պատճառ սույն կանոններով կարող է գնահատվել միայն անձի՝ Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի Հանրապետության սահմաններից դուրս գտնվելը),

2) անձը դիմումը կամ պատասխանը ներկայացրել է կամ տեղեկացման պարտավորությունը կատարել է սույն կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված հանգամանքները վերանալու մասին իրեն հայտնի դառնալուց հետո՝ համապատասխան գործողության կատարման համար սույն կանոններով սահմանված ժամկետում:

20. Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումների ներկայացման համար սույն կանոններով սահմանված ժամկետը սույն կետով նախատեսված դեպքերում սկսում է գործել հետևյալ պահից (մինչև այդ պահն ընկած ժամանակահատվածում համարելով, որ առկա են եղել դիմելն անհնարին դարձնող հանգամանքներ, ինչը տուժողի կողմից լրացուցիչ ապացուցման ենթակա չէ՝)

1) տուժողի իրավահաջորդի համար ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու մասով՝ համապատասխան ժառանգության վկայագիրն ստանալու օրվանից, իսկ ժառանգության վկայագիրն ստանալու նպատակով դիմում ներկայացնելու համար օրենսդրությամբ նախատեսված ժամկետում համապատասխան դիմում չներկայացնելու դեպքում՝ այդ ժամկետի վերջին օրվանից,

2) ապահովագրական պատահարի գծով իրավասու պետական մարմնի կողմից վարույթ և (կամ) դատական գործընթաց իրականացվելու դեպքում՝ այդ վարույթի և (կամ) դատական գործընթացի գծով այնպիսի գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) կամ գործը կասեցնող ակտի ուժի մեջ մտնելու և տուժողի կողմից դրա ստանալու օրվանից, որով տուժողը կարող էր ակնկալել վնաս պատճառած անձի մեղավորության կամ մեղավորության ավելի բարձր աստիճանի հաստատումը՝ անկախ այն

հանգամանքից, թե այդ ակտում մեղավորության հանգամանքին փաստացի անդրադարձ կատարվել է, թե՛ ոչ,

3) տուժողի մահվանից հետո ծնված նրա երեխայի համար որպես կերակրողին կորցրած անձ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու մասով՝ երեխայի ծնվելու օրվանից,

4) տուժողի խնամքի ներքո գտնվող և նրա մահվանից հետո՝ 5 տարվա ընթացքում, անաշխատունակ դարձած անձի համար որպես կերակրողին կորցրած անձ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացնելու մասով՝ այդ անձին անաշխատունակ ճանաչելու օրվանից:

21. Սույն կանոններով սահմանված ծանուցումները, տեղեկացումները և ցանկացած այլ հաղորդակցումները հավաստող փաստաթղթերը և (կամ) նյութերը, ինչպես նաև սույն կանոնների համաձայն պայմանագրերի կնքման և հատուցման գործընթացում իրենց ներկայացված փաստաթղթերը և դրանց հիման վրա կազմված փաստաթղթերը Բյուրոյի, ՊԿԱ-ի և ԴՍԱ-ի մոտ պահպանվում են՝

1) գույքին պատճառված վնասներով հատուցումների դեպքում՝ հատուցման (տվյալ գործով վերջին հատուցման) վճարման ամսաթվից հետո՝ առնվազն 5 տարի ժամկետով,

2) անձնական վնասներով հատուցումների դեպքում՝ հատուցման (տվյալ գործով վերջին հատուցման) վճարման ամսաթվից հետո առնվազն 10 տարի ժամկետով,

3) այլ փաստաթղթերը՝ դրանց ներկայացման կամ կազմման ամսաթվից հետո՝ 5 տարի ժամկետով:

22. Ծանուցումները, տեղեկացումները և ցանկացած այլ հաղորդակցումները հավաստող փաստաթղթեր և (կամ) նյութեր են համարվում՝

1) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումն էլեկտրոնային փոստով ուղարկման դեպքում՝ համակարգչում և (կամ) փոստային սերվերում պահպանված՝ ուղարկված էլեկտրոնային ծանուցումը, որտեղ պետք է հստակ տեսանելի լինի, թե ում, երբ և ինչ տեղեկատվություն է ուղարկվել,

2) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումն ստորագրությամբ առձեռն հանձնվելու դեպքում՝ ստացման մասին հասցեատիրոջ ստորագրության նշումով ծանուցման մեկ օրինակը կամ պատճենը,

3) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումը պատվիրված նամակով ուղարկվելու դեպքում՝ տվյալ ծանուցման գծով ստացված հետպատասխան տեղեկացման կտրոնը,

4) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումը տվյալ անձի համար ինտերնետային կայքում ստեղծված համապատասխան բաժնում տեղադրելու դեպքում՝ ծանուցումն իրականացրած անձի սերվերի և (կամ) համակարգչի վրա ծանուցումը տեղադրելը, ընթերցելը և դրանց ժամկետները հավաստող լոգերը, իսկ սույն կանոնների 11-րդ կետի 4)-րդ ենթակետի «բ» պարբերությամբ նախատեսված դեպքերում՝ նաև հեռախոսային ձայնագրությունը,

5) ծանուցումը, տեղեկացումը և ցանկացած այլ հաղորդակցումը հեռախոսազանգով իրականացնելու դեպքում՝ տվյալ հեռախոսազանգի ամբողջական ձայնագրությունը: Սույն կանոններով նախատեսված ծանուցումների, տեղեկացումների և ցանկացած այլ հաղորդակցումների, ինչպես նաև ներկայացված փաստաթղթերի՝ սույն կանոններով նախատեսված ժամկետներում չպահպանելու բացասական հետևանքների ռիսկը կրում է տվյալ ծանուցումը, տեղեկացումը, ցանկացած այլ հաղորդակցումը և փաստաթուղթը պահպանելու պարտավորություն ունեցող անձը:

23. Սույն կանոններով նախատեսված այն դեպքերում, երբ ծանուցման պարտականություն ունեցող անձը համընկնում է ծանուցվող անձի հետ, այդ մասով ծանուցման պարտականությունը դադարում է:

24. Այն դեպքում, երբ սույն կանոնների համաձայն՝ Բյուրոյի կամ Ապահովագրողների կողմից ծանուցման ենթակա փաթեթում ներառված են լուսանկարներ և (կամ) տեսանյութեր, որոնք պարունակում են տվյալ գործընթացում ներգրավված անձանցից բացի այլ ֆիզիկական անձանց վերաբերյալ ակնհայտ գաղտնիք պարունակող պատկերներ, ապա տվյալ մասը պետք է տեխնիկական եղանակով անհասանելի դարձվի հասցեատերերի համար:

25. ԱՊՊԱ ոլորտում կիրառվում են սույն կանոնների **Հավելված 1**-ով սահմանված հետևյալ տիպային ձևերը՝

Ձև 1	Ձև 1.1՝ Վկայագրի ձևը
	Ձև 1.2՝ Ապահովագրավճարի հերթական մասի վճարման և դրա չվճարման հետևանքների վերաբերյալ հիշեցում-ծանուցում
	Ձև 1.3՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման արդյունքում վերադարձվող (վճարման ենթակա) ապահովագրավճարի հաշվարկ – ծանուցում
	Ձև 1.4՝ ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը
	Ձև 1.5՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման վերաբերյալ դիմում
Ձև 2	Ձև 2.1՝ Գույքին պատճառված վնասների գծով ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.1.1՝ Վնասված գույքի առանձնացված գնահատում իրականացնելու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.2՝ Անձնական վնասների գծով ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.3՝ Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում
	Ձև 2.4՝ Ապահովագրական հատուցման գործընթացը դադարեցնելու վերաբերյալ ծանուցում
	Ձև 2.5՝ Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար ներկայացման ենթակա և դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկ
	Ձև 2.6՝ Ապահովագրական հատուցման գործընթացը կասեցնելու վերաբերյալ ծանուցում (լրաց. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ) (Ձև 2.6 ուժի մեջ կմտնի համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելիք):
Ձև 3	Պատահարում կողմերի մեղավորության մասով նախնական նշումների վերաբերյալ համաձայնություն ստանալու վերաբերյալ հարցում
Ձև 4	Ձև 4.1՝ Առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվեր (պատվիրատուից փորձագետին)
	Ձև 4.1.1՝ Առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվերին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում (պատվիրատուից փորձագետին)
	Ձև 4.1.2՝ Հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվեր (պատվիրատուից փորձագետին)

	Ձև 4.2՝ Կրկնակի փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվեր <i>(պատվիրատուից փորձագետին)</i> Ձև 4.2.1՝ Կրկնակի փորձաքննություն կատարելու վերաբերյալ պատվերին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում <i>(պատվիրատուից փորձագետին)</i>
	Ձև 5.1՝ Պատահարի առաջացման պատճառների առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն Ձև 5.1.1՝ Պատահարի առաջացման պատճառների կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն Ձև 5.1.2՝ Հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն Ձև 5.2՝ Վնասների գնահատման առաջնային (լրացուցիչ) փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն Ձև 5.2.1՝ Վնասների գնահատման կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի եզրակացություն Ձև 5.3՝ Վնասված գույքը զննության ներկայացնելու վերաբերյալ փորձագետից ծանուցում Ձև 5.4՝ Գույքին պատճառված վնասների գնահատման համար իրականացված զննության արձանագրություն
Ձև 6	Փորձաքննության անհնարինության ծանուցում
Ձև 7	Ձև 7.1՝ Ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշում-ծանուցում <i>(կիրառելի է Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում)</i> Ձև 7.2՝ Ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշում-ծանուցում <i>(կիրառելի է Ստանդարտ հատուցման հատուցման գործընթացի դեպքում)</i> Ձև 7.3՝ Ապահովագրական հատուցումը մերժելու վերաբերյալ որոշում-ծանուցում
Ձև 8	Ձև 8.1՝ Լրացուցիչ փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում Ձև 8.2՝ Կրկնակի փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ դիմում Ձև 8.3՝ Կրկնակի (լրացուցիչ) փորձաքննություն իրականացնելու պահանջի վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում Ձև 8.4՝ Կրկնակի փորձաքննության դիմումն ստացված լինելու մասին ծանուցում Ձև 8.5՝ Գույքի վերանորոգման տարբերակ ընտրելու մասին դիմում
Ձև 9	Ձև 9.1՝ Կրկնակի (լրացուցիչ) փորձաքննության նշանակման (մերժման (չնշանակման)) վերաբերյալ ծանուցում <i>(փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)</i> Ձև 9.2՝ Կրկնակի փորձաքննության արդյունքների ծանուցում
Ձև 10	Ապահովագրական հատուցման վճարման վերաբերյալ ծանուցում ԴՍԱ-ից ՀՊԱ-ին (ՀՊԱ-ներին)
Ձև 11	Հայտարարություն տեղեկատվության ճշգրտման վերաբերյալ
Ձև 12	ԱՄՄՊ համակարգում օգտատիրոջ հաշվից օգտվելու վերաբերյալ պարտավորագիր <i>(լրաց. է 02/03/2020թ թիվ 8-Լ)</i>

26. Սույն գլխով նախատեսված բոլոր տիպային ձևերում արտացոլված՝

1) տեղեկությունների տրամադրումը և (կամ) փաստաթղթերի կցումը համարվում է սույն կանոններով նախատեսված պարտադիր պահանջ համապատասխան փաստաթուղթը ներկայացնող (ծանուցող) անձի համար, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն կանոններով կամ տվյալ տիպային ձևում,

2) բոլոր դաշտերը ենթակա են պարտադիր լրացման, ընդ որում՝ եթե կոնկրետ տողը կամ դաշտը նախատեսված է միայն կոնկրետ դեպքերում լրացման համար, ապա այդ տողը կամ դաշտը փաստաթղթում փաստացի արտացոլվում և լրացվում է միայն համապատասխան դեպքերում: Ապահովագրի, Ապահովագրված անձի և տուժողի՝ սույն կանոնների 13-րդ կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն ուղարկված կամ ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով ստեղծված կամ Բյուրոյի և Ապահովագրողների պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեից ուղարկված կամ ԱՄՄՊ միջոցով Բյուրոյի և Ապահովագրողների միջև և (կամ) փորձագետների հետ փոխանակված փաստաթղթերի՝ ստորագրության համար նախատեսված դաշտերում կարող է արտացոլվել միայն տվյալ անձի անունը (անվանումը). նման փաստաթղթերը համարվում են տվյալ անձի (նրա անունից համապատասխան փաստաթուղթն ստորագրելու իրավասություն ունեցող անձի) կողմից փաստացի ստորագրված (ունեն նույն իրավական ուժը)՝ էլեկտրոնային փոստով ուղարկվելու (ԱՄՄՊ միջոցով ստեղծվելու և (կամ) փոխանցվելու) ուժով: Սույն ենթակետով նախատեսված փաստաթղթերի պաշտպանվածությունն ապահովելու նպատակով ԱՄՄՊ համակարգում թույլատրվում է միայն այն օգտատերերի գործունեությունը, որոնք ստորագրել են սույն կանոնների Ձև 12-ով սահմանված օրինակելի ձևին համապատասխան պարտավորագիր և դրանք ներկայացրել են համապատասխան Ապահովագրողին (Բյուրոյին), իսկ փորձագետները՝ Բյուրոյին: Բյուրոն կարող է սահմանել ԱՄՄՊ համակարգի էլեկտրոնային փոստի հասցեից ուղարկված և (կամ) ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով ստեղծված փաստաթղթերի պաշտպանվածությանը, նշված համակարգի էլեկտրոնային փոստի հասցեից ուղարկված կամ դրա միջոցով ստեղծված լինելու փաստի հավաստմանը ներկայացվող տեխնիկական պահանջներ, ԱՄՄՊ համակարգի միջոցով փաստաթղթերն ստեղծող կամ ուղարկող (փոխանակող) անձանց կողմից այդ կապակցությամբ կատարվող հաստատումներին ներկայացվող պահանջներ: Նման պահանջները և, կիրառելիության դեպքում, դրանց ստուգման ուղեցույցը ներկայացվում են ԱՄՄՊ սպասարկող կազմակերպության կողմից և համաձայնեցվում Բյուրոյի գործադիր տնօրենի հետ, որից հետո հրապարակվում են Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքում, (փոփ. և լրաց. է 02/03/2020թ թիվ 8-Լ և փոփ. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

3) տեքստը կազմվում է համակարգչի առնվազն 10 տառաչափով՝ բացառությամբ տիպային օրինակներով նախատեսված տողատակի նշումների, որոնք պետք է լինեն առնվազն 8 տառաչափով:

27. Բյուրոն և Ապահովագրողներն իրենց պաշտոնական ինտերնետային կայքերում Word կամ Excell տարբերակով մշտապես ապահովում են ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում սույն կանոններով նախատեսված այն տիպային ձևերի հրապարակումը՝ յուրաքանչյուրն իր մասով լրացված վավերապայմանների նշումով, որոնք ենթակա են լրացման և (կամ) ներկայացման Ապահովագիրների, Ապահովագրված անձանց և (կամ) տուժողների կողմից:

28. Ապահովագրողներն իրենց պաշտոնական ինտերնետային կայքերում մշտապես հրապարակում են իրենց հետ համագործակցող՝ առնվազն 3 վերանորոգող կազմակերպությունների ցանկը, որոնցից իրենք և իրենց հետ համագործակցող

փորձագետներն օգտվում են սույն կանոններով նախատեսված գույքին պատճառված վնասների գնահատման և այդ վնասների վերականգնման կազմակերպման գործընթացներում՝ հնարավորություն ընձեռելով Ապահովագրորդներին ԱՊՊԱ պայմանագրեր կնքելուց առաջ ծանոթանալ իրենց կողմից նախընտրած Ապահովագրողի հետ համագործակցող վերանորոգող կազմակերպությունների ցանկին և այդ տեղեկատվությունը հաշվի առնել Ապահովագրողի ընտրություն իրականացնելիս: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

29. Սույն կանոններով նախատեսված՝ ծանուցվող անձանց գործողությունների և իրավունքների ուղեցույցը հաստատվում է Բյուրոյի գործադիր տնօրենի կողմից՝ հիմք ընդունելով Օրենքով, այլ իրավական ակտերով և Բյուրոյի կանոններով նախատեսված կարգավորումները: Սույն կետում նշված ուղեցույցը մշտապես հրապարակվում է Բյուրոյի և Ապահովագրողների պաշտոնական ինտերնետային կայքերում:

30. Բյուրոն, Ապահովագրողները և փորձագետներն ԱՊՊԱ ոլորտում իրավունք չունեն օգտագործել սույն գլխով նախատեսված տիպային ձևերից տարբերվող ցանկացած այլ փաստաթղթեր՝ անկախ դրանց օգտագործման նպատակից, իսկ օգտագործվելու դեպքում այդպիսի փաստաթղթերը որևէ իրավական հետևանք չեն առաջացնում, բացառությամբ սույն կանոնների 31-րդ կետով նախատեսված դեպքերից:

31. Բյուրոն, Ապահովագրողները և փորձագետներն ԱՄՄՊ միջոցով միմյանց միջև հաղորդակցվելիս սույն գլխով նախատեսված տիպային ձևերը կարող են փոխարինել այդ հարթակներով նախատեսված համապատասխան գործողություններով և (կամ) ծանուցումներով, եթե այդ ձևերը նախատեսված չեն այլ անձանց հետագա ծանուցման համար: (փոփ. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

32. ՊԿԱ-ն, ԴՍԱ-ն կամ ՀՊԱ-ն Ապահովագրից, Ապահովագրված անձից կամ տուժողից սույն գլխով նախատեսված ձևերից տարբերվող ձևերով դիմումներ ստանալու դեպքում պարտավոր են 1 օրվա ընթացքում տեղեկացնել վերջինին համապատասխան դիմումը ընդունված չհամարելու և սահմանված ձևով ներկայացնելու անհրաժեշտության մասին՝ կցելով համապատասխան դիմումի տիպային օրինակը: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

33. Սույն կանոնների համաձայն Ապահովագրորդներին, Ապահովագրված անձանց և տուժողներին վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցումները, վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարները, կրկնակի փորձաքննության վճարների մասով վերադարձման ենթակա գումարները, ինչպես նաև ԱՊՊԱ պայմանագրերի սպասարկման գործընթացում առաջացած ցանկացած այլ վճարումները (գումարի վերադարձները) կատարվում են հետևյալ կարգով.

1) եթե վճարումը պետք է կատարվի համապատասխան ԱՊՊԱ պայմանագրում նշված՝ Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցի գծով տվյալ պայմանագրով Ապահովագրի հանդիսացող անձին, ապա գումարը փոխանցվում է:

2) ~~ա. Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված~~ ~~Ավտոտրանսպորտային~~ ~~միջոցի~~ ~~դեպքում՝ դրա~~ ~~այդ~~ ~~Ավտոտրանսպորտային միջոցի~~ վերաբերյալ վերջին անգամ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրում նշված՝ Ապահովագրի կամ վերջինի (Ֆիզիկական անձ հանդիսանալու դեպքում) կողմից նոտարական կարգով վավերացված լիազորագրով համապատասխան գումարների ստացման համար լիազորված անձի (այսուհետ՝ սույն կետում Լիազորված անձ) բանկային հաշվեհամարին (էլեկտրոնային փողի հաշվին) (սույն կանոններով նախատեսված պայմանների առկայության դեպքում՝ Ապահովագրին

պատկանող բանկային քարտի համարին), իսկ դրանում բանկային հաշվեհամար (բանկային քարտի համար) նշված չլինելու դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում Ապահովագրի հաշվառման մարզում առնվազն մեկ մասնաճյուղ ունեցող և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից գումարի վճարման հնարավորությամբ օժտված որևէ առևտրային բանկում վճարում կատարող Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից բացված հաշվեհամարին՝ Ապահովագրի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (ՀՎՀՀ-ի) նշումով և Ապահովագրի բացած կամ բացվելիք հաշվեհամարին փոխանցելու հանձնարարականով,

3)1) բ. Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցի դեպքում՝ համապատասխան գործընթացի շրջանակներում տվյալ անձի կողմից ներկայացված դիմումում նշված բանկային հաշվեհամարին, դրա բացակայության դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում Ապահովագրի հաշվառման մարզում (եթե Ապահովագիրը հաշվառված է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում) առնվազն մեկ մասնաճյուղ ունեցող և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից գումարի վճարման հնարավորությամբ օժտված որևէ առևտրային բանկում վճարում կատարող Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից բացված հաշվեհամարին՝ Ապահովագրի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (ՀՎՀՀ-ի) նշումով և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից Ապահովագրին վճարելու հանձնարարականով,

4)2) սույն կետի 1-ին ենթակետով չնախատեսված դեպքերում գումարը փոխանցվում է համապատասխան գործընթացի շրջանակներում տվյալ անձի կողմից ներկայացված դիմումում նշված բանկային հաշվեհամարին, իսկ ապահովագրական հատուցումից տարբերվող գործընթացի շրջանակներում այդպիսի հաշվեհամար չներկայացվելու դրա բացակայության դեպքում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում տվյալ անձի հաշվառման մարզում (եթե Ապահովագիրը գումար ստացողը հաշվառված է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում) առնվազն մեկ մասնաճյուղ ունեցող և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից գումարի վճարման հնարավորությամբ օժտված որևէ առևտրային բանկում վճարում կատարող Բյուրոյի կամ Ապահովագրողի կողմից բացված հաշվեհամարին՝ ստացող անձի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (ՀՎՀՀ-ի) նշումով և տվյալ բանկի ցանկացած մասնաճյուղից ստացող անձին վճարելու հանձնարարականով:

34. Եթե սույն կանոնների 33-րդ կետով նախատեսված եղանակով գումարը վճարելուց հետո գումարը վճարած Բյուրոյին կամ Ապահովագրողին ներկայացվում են ապացույցներ՝ առ այն, որ անձը, ում անվամբ կատարվել է վճարումը, վճարելու պահի դրությամբ մահացած (վերակազմակերպված) է եղել, ապա համապատասխան գումարը ենթակա է վճարման այդ անձի իրավահաջորդին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արդեն վճարված գումարը փաստացի ստացվել է որևէ երրորդ անձի կողմից:

ԳԼՈՒԽ 3. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՈՂՄԵՐԸ

35. ԱՊՊԱ պայմանագրի կողմեր են համարվում Վկայագրի համապատասխան դաշտերում նշված Ապահովագրողը և Ապահովագիրը: Սույն կանոնների և Վկայագրի դրույթներն ու պահանջները պարտադիր են պայմանագրի կողմերի համար: Այն դեպքում, երբ Ապահովագիրն Ավտոտրանսպորտային միջոցը վարման է հանձնում այլ անձի, ապա Ապահովագիրը պարտավոր է վերջիններին տեղեկացնել սույն կանոններով նախատեսված պարտավորությունների անվերապահ կատարման մասին: Նման

պարտավորությունների չկատարման առնչությամբ ապահովագրական հատուցումների հետ կապված բացասական հետևանքների պատասխանատվությունը կրում է Ապահովադիրը՝ բացառությամբ Օրենքով նախատեսված դեպքերի:

ԳԼՈՒԽ 4. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ

36. ԱՊՊԱ պայմանագրով ապահովագրության օբյեկտ են համարվում Ապահովադիր (Ապահովագրված անձի) այն գույքային շահերը, որոնք կապված են Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից բխող Ապահովադիր (Ապահովագրված անձի) քաղաքացիական պատասխանատվության հետ, որն առաջանում է Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից տուժողին կամ նրա գույքին պատճառված Օրենքով և սույն կանոններով սահմանված վնասների գծով:

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ 5. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ

37. ԱՊՊԱ պայմանագրերը կնքվում են անձի բանավոր կամ գրավոր դիմումի (պահանջի)՝ ներառյալ համապատասխան էլեկտրոնային միջավայրում կատարված հարցման համաձայն և Օրենքի և սույն կանոնների շրջանակներում նրա համար նախընտրելի պայմաններով, բացառությամբ ապահովագրավճարի վճարման կարգին և ժամկետին վերաբերող պայմանի, որը համաձայնեցվում է կողմերի միջև: Ապահովագրողները պարտավոր են անձի պահանջը և սույն կանոններով նախատեսված փաստաթղթերն ու տեղեկություններն ստանալուց անմիջապես հետո, բայց ոչ ուշ, քան՝ մինչև հինգ Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագրի կնքման դեպքում 1 օրվա ընթացքում, իսկ հինգ և ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագրերի կնքման դեպքում՝ 3 օրվա ընթացքում, վերջինիս հետ կնքել ԱՊՊԱ պայմանագիր կամ 2 օրվա ընթացքում գրավոր պատասխանել մերժման մասին՝ նշելով նաև մերժման հիմնավորումները:

38. Ապահովագրողները պարտավոր են Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի Հանրապետության տարածքում գրանցված՝ իրենց անունից ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեություն իրականացնելու իրավունք ունեցող առևտրային բանկերի և «Հայփոստ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ ցանցային վաճառքներ կազմակերպող ապահովագրական գործակալներ) հետ ունենալ գրավոր համաձայնություն հետևյալի վերաբերյալ.

1) տվյալ ապահովագրական գործակալը պարտավոր է ցանկացած այլ Ապահովագրողի կողմից պահանջ ներկայացվելու դեպքում նրա հետ կնքել ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեության իրականացման պայմանագիր,

2) տվյալ ապահովագրական գործակալը պարտավոր է ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքել Ապահովադիրի նախընտրած Ապահովագրողի անունից, եթե վերջինի հետ ունի ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեության իրականացման պայմանագիր:

39. Ապահովագրական գործակալի կողմից սույն կանոնների 38-րդ կետով սահմանված որևէ պահանջի խախտման դեպքում Ապահովագրողները պարտավոր են Բյուրոյի հետ համաձայնեցված կարգով դադարեցնել տվյալ ապահովագրական

գործակալի հետ կնքված պայմանագիրը՝ ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական միջնորդային գործունեության իրականացման մասով:

40. ԱՊՊԱ պայմանագրերը կարող են կնքվել՝

1) Ապահովագրողների կողմից անձամբ կամ իրենց կողմից լիազորված անձանց (ներառյալ ապահովագրական գործակալների) միջոցով, կամ՝

2) սույն կանոններով նախատեսված կարգով և դեպքերում՝ Ապահովադրի կողմից առցանց էլեկտրոնային ցանկացած եղանակով՝ ներառյալ ինտերնետային կայքի, վճարային համակարգերի, տերմինալների միջոցով և բջջային հավելվածներով (այսուհետ՝ առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքում): Ընդ որում՝ առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքվող պայմանագրերը համարվում են առանց ապահովագրական գործակալի միջնորդության կնքված պայմանագրեր:

41. Ապահովագրողի կողմից պատշաճ լիազորված անձի՝ ներառյալ ապահովագրական գործակալի հետ կնքված, ինչպես նաև առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքված ԱՊՊԱ պայմանագիրն Ապահովադրի տեսանկյունից բոլոր դեպքերում համարվում է տվյալ Ապահովագրողի հետ պատշաճ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագիր, և Ապահովագրողի լիազորված անձի կողմից իր լիազորությունների շրջանակն անցնելու, զեղծարարության, պայմանագիրն ԱՄՄԴ-ի միջոցով չկնքվելու կամ ցանկացած պատճառով փաստացի չհաշվառվելու և նմանատիպ այլ հանգամանքների բացասական հետևանքների ռիսկը կրում է Ապահովագրողը, բացառությամբ սույն կանոնների 47-րդ կետի համաձայն Ապահովադրի վրա դրված ռիսկերի:

42. Վկայագրի ձևը և հավելվածը, իսկ սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում և կարգով կանխիկի ընդունման վճարային տերմինալների միջոցով ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային տարբերակով կնքվելու դեպքում՝ տրամադրվող ԱՊՊԱ վճարման կտրոնի ձևը սահմանված են սույն կանոնների **Հավելված 1-ով (Ձև 1.1՝ Վկայագրի ձևը և հավելվածը, Ձև 1.4՝ ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը)**: Վկայագիրը կազմելու տեխնիկական պահանջները և Վկայագիրը լրացնելու հրահանգը, ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը լրացնելու հրահանգը, ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման ժամանակ պահանջվող փաստաթղթերի և տեղեկությունների ցանկը, ինչպես նաև ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ համաձայնագրի ձևը սահմանված են սույն կանոնների **Հավելված 2-ով (Հավելված 2.1՝ Վկայագիրը կազմելու տեխնիկական պահանջները և Վկայագիրը լրացնելու հրահանգը, Հավելված 2.1.1՝ ԱՊՊԱ վճարման կտրոնը լրացնելու հրահանգը, Հավելված 2.2՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերի և տեղեկությունների ցանկը, Հավելված 2.3՝ ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ համաձայնագրի ձևը)**: Ապահովագրողին (ներառյալ իր լիազորված անձի կամ ապահովագրական գործակալի միջոցով) արգելվում է ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու համար իրեն դիմած անձից պահանջել **Հավելված 2.2-ով** չնախատեսված տեղեկություններ կամ փաստաթղթեր կամ այդպիսի տեղեկությունների (փաստաթղթերի) ներկայացումը համարել ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման նախապայման կամ այդպիսի տեղեկությունների (փաստաթղթերի) չներկայացման հիմնավորմամբ ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքել Ապահովադրի վիճակը վատթարացնող պայմաններով:

43. Վկայագրի դաշտերը լրացվում են սույն կանոններով նախատեսված՝ Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված և Ապահովադրի կողմից ներկայացված (հայտարարված) տեղեկությունների հիման վրա: ԱՊՊԱ

պայմանագրի կնքման համար սույն կանոններով նախատեսված՝ Ապահովագրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված տեղեկությունները, ինչպես նաև ապահովագրավճարի հաշվարկման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվությունը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման գործընթացում իրական ժամանակի ռեժիմում ստացվում են ԱՄՄԴ-ի միջոցով, եթե վերջինն ինտեգրված է այլ համապատասխան տեղեկատվական համակարգերի հետ, այդ համակարգերը ներառում են պահանջվող համապատասխան տեղեկատվությունը, և ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին առկա չեն տեխնիկական խոչընդոտներ նշված տվյալների ստացման համար: Ընդ որում, նման դեպքերում Ապահովագրողը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար պարտավոր է հիմք ընդունել ԱՄՄԴ-ի միջոցով ստացված տվյալները՝ անկախ Ապահովագրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում արտացոլված տեղեկությունների հետ դրանց անհամապատասխանության հանգամանքից: Բոլոր դեպքերում, որպես Ապահովագրի Բոնուս-Մալուս դաս հիմք է ընդունվում ԱՄՄԴ-ից ստացված տեղեկատվությունը: Եթե ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին ԱՄՄԴ-ում առկա են տեխնիկական խոչընդոտներ ինտեգրված այլ համապատասխան տեղեկատվական համակարգերում առկա արդիական տվյալների ստացման համար, ապա ԱՄՄԴ-ի կողմից ներկայացվում է համապատասխան խոչընդոտների առկայության վերաբերյալ տեղեկատվություն, իսկ ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքվում է բացառապես, եթե Ապահովագրի և Ապահովագրողի կողմից հանդես եկող անձի (առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագրերի կնքման դեպքերում միայն Ապահովագրի) կողմից հաստատվում է, որ ԱՄՄԴ-ում արտացոլված տեղեկատվությունը համապատասխանում է Ապահովագրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում առկա տեղեկատվությանը: (լրաց. է 30/06/2020թ թիվ 22-Լ)

44. ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքվում է Ապահովագրի համար նախընտրելի՝ Օրենքով թույլատրված ժամկետով, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում չհաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցների համար կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերի, որոնք կարող են կնքվել նվազագույնը տասն օր ժամկետով:

45. ԱՄՄԴ համակարգում Վկայագրին կցվում են Ապահովագրի կողմից ներկայացված և սույն կանոններով նախատեսված այն փաստաթղթերի լուսապատճենները, որոնք հիմք են հանդիսացել Վկայագրի համապատասխան դաշտերի լրացման համար: Սույն կետով սահմանված պահանջը չի տարածվում առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերի վրա, ինչպես նաև այն պայմանագրերի վրա, որոնց Վկայագրում տեղեկատվության լրացման համար հիմք են հանդիսացել սույն կանոններով սահմանված կարգով ԱՄՄԴ-ից ինքնաշխատ ստացված տվյալները (համապատասխան տվյալների մասով), որոնց դեպքում համապատասխան փաստաթղթերի լուսապատճենները չեն կցվում:

46. ԱՊՊԱ պայմանագիրը կարող է կնքվել առցանց էլեկտրոնային եղանակով, եթե բավարարված են հետևյալ պայմանները միաժամանակ՝

1) (ուժը կորցրել է Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի խորհրդի 27/04/2021թ թիվ 13-Լ որոշմամբ):

2) առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման հնարավորություններն Ապահովագրողի կողմից սահմանափակված չեն Օրենքով և սույն կանոններով նախատեսված Ապահովագրիչների և ավտոտրանսպորտային միջոցների որևէ խմբի, ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործման նպատակի, պայմանագրի գործողության ժամկետի և ապահովագրի համար նախընտրելի

ցանկացած այլ պայմանով կնքման համար՝ բացառությամբ ապահովագրավճարի վճարման կարգին և ժամկետին վերաբերող պայմանի,

3) ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար Ապահովագրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված և ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար անհրաժեշտ տեղեկությունները կարող են ստացվել ԱՄՄԴ-ի միջոցով՝ ներառյալ վերջինին ինտեգրված այլ համապատասխան տեղեկատվական համակարգերից այդ տվյալների ստացման միջոցով: Սույն ենթակետով նախատեսված պայմանը չի տարածվում այն Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերի վրա, որոնք հաշվառված չեն Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում:

47. ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքվելու դեպքում սույն կանոններով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար նախատեսված փաստաթղթերը չեն ներկայացվում ՊԿԱ-ին, և դրանց տիրապետելու և այդ տվյալներն առցանց մուտքագրելու միջոցով Օրենքի համաձայն Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու իրավասություն ունենալու համապատասխան հիմքերի առկայության, ինչպես նաև մուտքագրվող տվյալների՝ իրականությանը համապատասխանելու համար պատասխանատվությունը (բացասական հետևանքների ռիսկը) կրում է Ապահովագիրը: Ընդ որում, առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքված ԱՊՊԱ պայմանագիրը բոլոր դեպքերում համարվում է անձամբ Ապահովագրի կողմից կնքված՝ անկախ այն հանգամանքից, թե համապատասխան տվյալները փաստացի ում կողմից է մուտքագրվել, կամ պայմանագրի դիմաց վճարումն ում կողմից է կատարվել: (լրաց. է 27/04/2021թ թիվ 13-Լ)

48. Վկայագրի էլեկտրոնային տարբերակը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահից անմիջապես հետո, բայց ոչ ուշ, քան 10 րոպեի ընթացքում ուղարկվում է Ապահովագրի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին, իսկ կանխիկի ընդունման վճարային տերմինալների միջոցով ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային տարբերակով կնքվելու դեպքում կնքման պահին անձին տերմինալի միջոցով տրամադրվում է նաև սույն կանոններով նախատեսված ԱՊՊԱ վճարման կտրոն: Ընդ որում՝ ԱՊՊԱ պայմանագիրն առցանց էլեկտրոնային տարբերակով կնքվելու դեպքում պայմանագրի կնքման պահ է համարվում համապատասխան էլեկտրոնային միջավայրում գործարքի հաստատման մասին հաղորդագրության արտացոլման պահը: (փոփ. է 02/03/2020 թիվ 8-Լ և 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

49. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո Վկայագրի հետ միասին Ապահովագրին (նրա կողմից լիազորված անձին) տրվում է Բյուրոյի կայքում հրապարակված համաձայնեցված հայտարարագրի նմուշը: Առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու դեպքում համաձայնեցված հայտարարագրի էլեկտրոնային տարբերակն ուղարկվում է Ապահովագրի պատշաճ էլեկտրոնային փոստի հասցեին՝ Վկայագրի էլեկտրոնային տարբերակի հետ միասին: Ապահովագիրը (նրա կողմից լիազորված անձը) իրավունք ունի պայմանագրի գործողության ընթացքում ցանկացած ժամանակ դիմել իր ՊԿԱ-ին (գլխամասային գրասենյակ կամ մասնաճյուղեր կամ նրա ցանկացած ապահովագրական գործակալին)՝ համաձայնեցված հայտարարագրի թղթային նմուշ ստանալու նպատակով: Բոլոր դեպքերում ցանկացած անձ համաձայնեցված հայտարարագրի նմուշը կարող է ներբեռնել Բյուրոյի պաշտոնական կայքից: Բյուրոն իր կայքում մշտապես ապահովում է համաձայնեցված հայտարարագրի նմուշի և դրա լրացման հրահանգի հրապարակումը: (փոփ. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

50. ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ և (կամ) լրացումներ կատարվում են ՊԿԱ-ի և Ապահովագրի միջև **Հավելված 2.3**-ով սահմանված ձևով համաձայնագիր կնքելու միջոցով, որի նկատմամբ, կիրառելիության դեպքում, տարածվում են ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման նկատմամբ սահմանված պահանջները, բացառությամբ առցանց էլեկտրոնային եղանակով կնքմանը վերաբերող դրույթների: Ընդ որում, կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխման ենթակա չէ Ապահովագիրը և ՊԿԱ-ն, իսկ 2018 թվականի փետրվարի 14-ին և դրանից հետո կնքված պայմանագրերի գծով՝ նաև պայմանագրի գործողության ժամկետը: **Այն դեպքում, երբ Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման համարանիշի փոփոխության մասին ՊԿԱ-ն տեղեկատվություն է ստանում ԱՄՄԴ-ի միջոցով, նշված փոփոխությամբ պայմանավորված՝ ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխության կատարումը համարվում է պայմանագրի կողմերի միջև գրավոր համաձայնեցված ՊԿԱ-ի՝ փոփոխության փաստացի տիրապետելու և համաձայնագրի էլեկտրոնային տարբերակը սահմանված կարգով Ապահովագրին ծանուցելու պահից:**

** Կարմիր գունավորմամբ նշված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվի:*

ԳԼՈՒԽ 6. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՌԻՍԿԻ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

51. ԱՊՊԱ պայմանագրի համաձայն՝ ապահովագրական պատահար (ԱՊՊԱ պատահար) է համարվում Ապահովագրի և (կամ) Ավտոտրանսպորտային միջոցն (միջոցներն) օրինական հիմքերով տիրապետող այլ անձի (անձանց) կողմից տվյալ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության և Արցախի Հանրապետության տարածքում Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով տուժող անձին (անձանց) հետևյալ վնասների պատճառումը.

1) անձնական վնասներ, որոնք ներառում են տուժողի առողջությանը պատճառված վնասները և դրանց հետևանքով կորցրած աշխատավարձը (եկամուտները), ինչպես նաև տուժողի մահը,

2) գույքին պատճառված վնասներ, որոնք ներառում են տուժողի ավտոտրանսպորտային միջոցի վնասվածքը, ոչնչացումը կամ կորուստը, տուժողին պատկանող այլ գույքի վնասվածքը, ոչնչացումը կամ կորուստը, ինչպես նաև վնաս պատճառող Ավտոտրանսպորտային միջոցին կամ դրա կցորդին (կիսակցորդին) կցված կամ դրանց մեջ (վրա) գտնվող և սեփականության իրավունքով տուժողին պատկանող գույքին պատճառված վնասվածքը, ոչնչացումը կամ կորուստը:

52. ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովագիրը պարտավոր է ՊԿԱ-ին ոչ ուշ, քան 10 օրվա ընթացքում, իսկ ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման նպատակի փոփոխման վերաբերյալ՝ նախապես, հայտնել ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքելիս սույն կանոններով նախատեսված՝ Ապահովագրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերում ներառված և (կամ) Ապահովագրի կողմից ներկայացված (հայտարարված) այն տեղեկություններում կատարված փոփոխությունների մասին, որոնք հիմք են ընդունվել ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման (փոփոխության) համար, եթե այդ փոփոխությունները կարող են որակապես ազդել ապահովագրական ռիսկի մեծացման վրա: Ընդ որում, սույն գլխի իմաստով՝ ապահովագրական ռիսկի մեծանալու վրա որակապես ազդող փոփոխություններ են համարվում այն փոփոխությունները, որոնց պայմաններում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման (փոփոխության) դեպքում ենթակա կլինեն վճարման ավելի բարձր

ապահովագրավճար: ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադիրը պարտավոր է ՊԿԱ-ին սույն կետում նախատեսված ժամկետում հայտնել նաև Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման համարանիշի փոփոխության մասին և ՊԿԱ-ի հետ կնքել Վկայագրում փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ համաձայնագիր, **բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան փոփոխության մասին տեղեկատվությունը ՊԿԱ-ն ստացել է ԱՄՄԴ-ի միջոցով, և նշված համաձայնագրի էլեկտրոնային տարբերակը սահմանված կարգով ծանուցել է Ապահովադիրին:**

** Կարմիր գունավորմամբ նշված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվի:*

53. Բոլոր դեպքերում ապահովագրական ռիսկի մեծանալու կամ նվազելու վրա որակապես ազդող փոփոխություն չի համարվում ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ընթացքում Ապահովադիրի Բոնուս-Մալուս դասի փոփոխությունը:

54. Ապահովագրական ռիսկի փոփոխման վրա որակապես ազդող փոփոխության մասին տեղեկացված ՊԿԱ-ն կամ Ապահովադիրն իրավունք ունեն միմյանցից պահանջելու Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի, Օրենքի և սույն կանոնների շրջանակներում փոփոխել Վկայագրի պայմանները կամ ճշգրտել ապահովագրավճարի չափն ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության մնացած ժամանակահատվածի համար:

55. Ապահովադիրի կողմից սույն գլխով սահմանված տեղեկացման պարտականությունը պատշաճ կերպով չկատարվելու դեպքում փոփոխված հանգամանքները համարվում են առկա ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքելու պահից, որոնց մասին սուտ տեղեկություններ հայտնած Ապահովադիրը կրում է սույն կանոններով նախատեսված պատասխանատվությունը:

ԳԼՈՒԽ 7. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐ ԶՀԱՄԱՐՎՈՂ ԴԵՊՔԵՐԸ, ԶՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐԻ ԶԱՓԸ

56. ԱՊՊԱ պատահար չեն համարվում և ԱՊՊԱ պայմանագրի շրջանակներում ենթակա չեն հատուցման Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման հետևանքով հետևյալ վնասների պատճառումը՝

1) անհաղթահարելի ուժի (ֆորս մաժոր) հետևանքով առաջացած պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները,

2) ահաբեկչական, ռազմական գործողությունների, խռովությունների կամ զանգվածային անկարգությունների հետևանքով առաջացած պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները,

3) վտանգավոր թափոնների տեղափոխման ժամանակ պատճառված վնասները, եթե դրանք կապված են բացառապես վտանգավոր թափոնների հետ,

4) տուժողի դիտավորության հետևանքով տվյալ տուժողին պատճառված վնասները,

5) պետական սեփականություն համարվող բուսական կամ կենդանական աշխարհին, օդին, մակերևութային կամ ստորգետնյա ջրերին, ընդերքին պատճառված վնասները,

6) արվեստի գործերին, թանկարժեք զարդերին, քարերին կամ մետաղներին պատճառված վնասները,

7) բեռների փոխադրման պայմանագրով փոխադրվող բեռներին պատճառված վնասները,

8) օրենքով նախատեսված այլ վնասներ:

57. Ապահովագրական պատահարի ժամանակ տվյալ ԱՊՊԱ պայմանագրով տուժող չեն համարվում և դրա շրջանակներում ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունքից չեն օգտվում՝

1) Ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատերը և պատահարի պահին այն տիրապետող այլ անձը, ինչպես նաև Ապահովադիրը,

2) անձինք, ովքեր գտնվել են հափշտակված կամ առանց հափշտակության նպատակի ապօրինաբար տիրացած Ավտոտրանսպորտային միջոցի մեջ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ անձինք տեղյակ չեն եղել, որ Ավտոտրանսպորտային միջոցը հափշտակված կամ առանց հափշտակության նպատակի ապօրինաբար տիրացած է եղել, կամ Ավտոտրանսպորտային միջոցի մեջ գտնվել են իրենց կամքին հակառակ.

3) Ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ կամ օրինական հիմքով այն տիրապետող այլ անձի ընտանիքի անդամները՝ գույքին պատճառված վնասների մասով:

58. ԱՊՊԱ ոլորտում չհատուցվող գումարի չափը 0 ՀՀ դրամ է:

ԳԼՈՒԽ 8. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐԸ

59. Ապահովագրական գումարը ապահովագրական պատահարի դեպքում Ապահովագրողի կողմից տուժողին կամ Օրենքով և (կամ) սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում այլ անձանց վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցման առավելագույն չափն է:

60. ԱՊՊԱ պայմանագրով մեկ Ավտոտրանսպորտային միջոցի հետ կապված ապահովագրական գումարը մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով յուրաքանչյուր տուժողին պատճառված վնասների գծով կազմում է՝

1) անձնական վնասների համար՝ երեք միլիոն երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամ,

2) գույքին պատճառված վնասների համար՝ մեկ միլիոն ութ հարյուր հազար ՀՀ դրամ:

61. ԱՊՊԱ պայմանագրով մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով բոլոր տուժողներին պատճառված վնասների հանրագումարի գծով ապահովագրական գումարը կազմում է՝

1) անձնական վնասների համար՝ երեսուներեք միլիոն ՀՀ դրամ,

2) գույքին պատճառված վնասների համար՝ տասնութ միլիոն ՀՀ դրամ՝ բացառությամբ մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով յուրաքանչյուր Ավտոտրանսպորտային միջոցին և այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցին կամ դրա կցորդին (կիսակցորդին) կցված կամ դրանց մեջ (վրա) գտնվող՝ այլ անձանց պատկանող գույքին պատճառված վնասների, որոնց հանրագումարի գծով ապահովագրական գումարը մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով կազմում է մեկ միլիոն ութ հարյուր հազար ՀՀ դրամ:

62. Պատահարի հետևանքով տուժողների վնասներն ապահովագրական գումարը գերազանցելու դեպքում հատուցվող գումարը տուժողների միջև բաշխվում է Օրենքով սահմանված կարգով:

63. Բյուրոյի անունից իրականացվող հատուցումների գործընթացում ապահովագրական գումարը սահմանված է Օրենքով: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

64. Ապահովագրական գումարը պայմանագրի գործողության ընթացքում ենթակա չէ նվազեցման՝ անկախ այդ ընթացքում ապահովագրական պատահարների դիմաց վճարված ապահովագրական հատուցումների ծավալից և քանակից:

ԳԼՈՒԽ 9. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

65. ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրավճարների հաշվարկման մեթոդաբանությունը՝ ներառյալ հիմնական և բազային ապահովագրավճարների առավելագույն սահմանաչափերը, ռիսկայնության գործակիցների թույլատրելի արժեքները, Բոնուս-Մալուս համակարգի կիրառման կարգը, Բոնուս-Մալուս գործակիցների մեծությունները և Ապահովագրողների կողմից ապահովագրավճարի սահմանման և դրա կիրառման գործընթացի նկատմամբ նվազագույն պահանջները սահմանված են սույն կանոնների **Հավելված 3**-ով:

ԳԼՈՒԽ 10. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

66. Ապահովագրավճարը վճարվում է Վկայագրում նշված չափով և ժամկետներում:

67. Ապահովագրավճարի վճարման եղանակը՝ միանվագ կամ տարաժամկետ (վերջինի դեպքում՝ նաև վճարման նվազագույն պարբերականությունը և չափերը) որոշվում և Վկայագրում ամրագրվում են Ապահովադրի և ՊԿԱ-ի փոխադարձ համաձայնությամբ: Ընդ որում, ֆիզիկական անձ Ապահովադիրների հետ կնքվող ԱՊՊԱ պայմանագրերով ապահովագրավճարն ամբողջությամբ պետք է փաստացի վճարվի ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին:

68. Վկայագրով սահմանված ապահովագրավճարի վճարումը կարող է կատարվել՝

1) կանխիկ կերպով՝

ա. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին մասը) ՊԿԱ-ի գրասենյակում համապատասխան աշխատակցին կամ ՊԿԱ ապահովագրական գործակալին անմիջապես վճարելու (գումարը նրան հանձնելու) միջոցով, ինչպես նաև առցանց էլեկտրոնային եղանակով՝ վճարային տերմինալների միջոցով վճարում կատարելու միջոցով,

բ. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո՝ Վկայագրով նախատեսված ժամկետներում, վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին կամ հետագա մասերը) Վկայագրում կամ ՊԿԱ-ի կողմից ներկայացված վճարման հաշվում նշված բանկային հաշվին վճարելու կամ ՊԿԱ-ի դրամարկղ վճարելու միջոցով,

2) անկանխիկ կերպով՝

ա. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին մասը) առցանց եղանակով ինտերնետային կայքի, վճարային համակարգերի կամ բջջային հավելվածների միջոցով վճարումներ կատարելու միջոցով,

բ. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո՝ Վկայագրով նախատեսված ժամկետներում, վճարվող ապահովագրավճարը (դրա առաջին կամ հետագա մասերը) Վկայագրում կամ ՊԿԱ-ի կողմից ներկայացված վճարման հաշվում նշված բանկային հաշվին փոխանցում կատարելու միջոցով:

69. Սույն կանոնների 68-րդ կետի 1-ին ենթակետի «ա» և 2-րդ ենթակետի «ա» պարբերություններով նախատեսված դեպքերում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման և դրանով նախատեսված ապահովագրավճարի (դրա առաջին մասի) վճարման գործընթացները համարվում են մեկ միասնական (անբաժանելի) ամբողջություն՝

արդյունքում ստեղծվող և Ապահովագրին տրվող մեկ միասնական փաստաթղթով՝ կնքված Վկայագրով: Սույն կանոնների 68-րդ կետի 1-ին ենթակետի «բ» և 2-րդ ենթակետի «բ» պարբերություններով նախատեսված դեպքերում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումը և դրանով նախատեսված ապահովագրավճարի (դրա առաջին կամ հետագա մասերի) վճարումը համարվում են սույն կանոններով նախատեսված առանձին գործընթացներ՝ յուրաքանչյուր գործընթացի արդյունքում ստեղծվող առանձին փաստաթղթերով՝ համապատասխանաբար Վկայագրով և վճարման հիմքը հավաստող փաստաթղթով (անդորրագրով):

ԳԼՈՒԽ 11. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

70. ԱՊՊԱ պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում կնքման պահից, եթե Ապահովագիրը պայմանագրում որպես գործողության ժամկետի սկիզբ չի նշում (ներառյալ՝ կատարված նշմանը համաձայնություն տալու միջոցով) կնքման պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ժամկետի ավարտին հաջորդող պահը, կամ եթե Ապահովագրողը և Ապահովագիրը փոխադարձ համաձայնությամբ չեն սահմանում, որ այն ուժի մեջ է մտնում նշված ժամկետներից ավելի ուշ ժամկետում: Ամեն դեպքում՝

1) Հայաստանի Հանրապետության մաքսային սահմանով Հայաստանի Հանրապետության տարածք վարելու միջոցով մուտք գործող Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ (մուտք գործելու օրվա կամ դրան հաջորդող ինն օրվա ընթացքում կնքված) ԱՊՊԱ պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում կնքման պահից,

2) այլ անձին սեփականության իրավունքի փոխանցման գործընթացում գտնվող Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ (սեփականության իրավունքի գրանցման և (կամ) հաշվառման օրվա կամ դրան հաջորդող ինն օրվա ընթացքում կնքված) ԱՊՊԱ պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում կնքման պահից, բայց ոչ շուտ, քան Ավտոտրանսպորտային միջոցի նկատմամբ սեփականության իրավունքը իրավասու պետական մարմնի կողմից նոր սեփականատիրոջ անունով գրանցելը և Ավտոտրանսպորտային միջոցը հաշվառելը,

3) ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման օրվան անմիջապես նախորդող 10 օրվա ընթացքում ոչ մի օր գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր չունեցող Ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագրերը (բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համաձայն ԱՄՄՊ-ում արտացոլված տեղեկատվության կամ Ապահովագրի ներկայացրած ապացույցների՝ Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից բխող պատասխանատվությունը, համաձայն Օրենքի, պայմանագրի կնքումից տասն օր առաջ ենթակա չի եղել իր կողմից պարտադիր ապահովագրման) ուժի մեջ են մտնում կնքման օրվան հաջորդող օրը, իսկ Ապահովագրողի և Ապահովագրի փոխադարձ համաձայնության դեպքում՝ ավելի ուշ ժամկետում:

71. ԱՊՊԱ պայմանագիրը համարվում է ուժի մեջ չմտած (գործողությունը համարվում է դադարած կնքման պահից) և ենթակա է չեղարկման ԱՄՄՊ համակարգում հետևյալ դեպքերում.

1) Վկայագրում որպես Ապահովագիր նշված անձը (նրա ներկայացուցիչը) հրաժարվել է ստորագրել իրեն ստորագրման ներկայացված ԱՊՊԱ պայմանագիրը: Նշված դեպքում մուտքագրված ԱՊՊԱ պայմանագրի չեղարկման մասին նշումն ԱՄՄՊ-ում կատարվում է ոչ ուշ, քան Վկայագրում նշված՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողության ժամկետի սկիզբը, իսկ պայմանագիրը կնքման պահին կամ դրան հաջորդող 15 րոպեի ընթացքում ուժի մեջ մտնելու դեպքում՝ ոչ ուշ, քան կնքմանը հաջորդող 15-րդ րոպեն:

2) ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքումից հետո այն օրենսդրությամբ սահմանված կարգով անվավեր է ճանաչվել: Նշված դեպքում մուտքագրված ԱՊՊԱ պայմանագրի չեղարկման մասին նշումն ԱՄՄՊ-ում կատարվում է ոչ ուշ, քան ՊԿԱ-ի կողմից անվավերության վերաբերյալ համապատասխան հիմքն ստանալուց հետո 1 օրվա ընթացքում՝ ԱՄՄՊ-ում կցելով տվյալ հիմք հանդիսացող փաստադրթի լուսապատճենը: *(սույն կետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրազեկվի:)*

72. Ապահովագրողները (Ապահովագրողի լիազորված անձինք՝ ներառյալ ապահովագրական գործակալները) պարտավոր են կիրառել ԱՊՊԱ պայմանագրերի կնքման և վաճառքի կազմակերպման (ներառյալ՝ Ապահովադիրներին ԱՊՊԱ պայմանագրի նախագծի ներկայացման, նախապես համաձայնեցման և վերջնական տաբերակի ստորագրման ներկայացման հետ կապված) այնպիսի գործընթացներ, որոնք կապահովեն սույն կանոնների 71-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված պահանջների պահպանումը: *(սույն կետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրազեկվի:)*

73. ԱՊՊԱ պայմանագրի գործողությունը դադարում է Վկայագրի «Ապահովագրության ժամկետը» դաշտում նշված ավարտի ժամկետը լրանալու պահից:

74. ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման հիմքերը, յուրաքանչյուր հիմքի դեպքում ԱՊՊԱ պայմանագրի դադարման պահը և ապահովագրավճարի համապատասխան մասի վերադարձման դեպքերը, ինչպես նաև վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարի հաշվարկման կարգն ու պայմանները սահմանված են **Հավելված 4-ով**: ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարն ԱՊՊԱ պայմանագրի դադարեցման ամսաթվին հաջորդող 2 օրերի ընթացքում սույն կանոններով սահմանված կարգով վերադարձվում է Ապահովադիրին:

75. Այն դեպքում, երբ Վկայագրում նշված են մեկից ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցներ և **Հավելված 4-ով** սահմանված պայմանագրի դադարման հիմքերը վերաբերում են դրանցից ոչ բոլորին, ապա պայմանագիրը դադարեցվում է միայն տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) մասով, և **Հավելված 4-ով** սահմանված հաշվարկները կատարվում են միայն այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) մասով:

ԳԼՈՒԽ 12. ԿՈՂՄԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՎԿԱՅԱԳՐԻ ՎՆԱՍՄԱՆ (ԽՈՏԱՆՄԱՆ), ԿՈՐՍՏԻ, ՀԱՓՇՏԱԿՄԱՆ ԿԱՄ ՈՋՆՉԱՅՄԱՆ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ

76. Վկայագրի վնասման (խտտանման), կորստի, հափշտակման կամ ոչնչացման դեպքում այն ենթակա է փոխարինման կրկնօրինակով:

77. Վկայագրի կրկնօրինակ ստանալու նպատակով Ապահովադիրը կորստից հետո ցանկացած ժամկետում դիմում է տվյալ Վկայագրով ՊԿԱ-ին և վերջինի որևէ բանկային հաշվին վճարում է նրա կողմից «Կրկնօրինակ վկայագրի տրամադրման համար» սահմանված ծառայության վճարը (առկայության դեպքում), որը չի կարող 1 000 ՀՀ դրամից ավելի լինել:

78. Ապահովադիրը կարող է Վկայագրի կրկնօրինակ ստանալ նաև առցանց եղանակով՝ www.appa.am կամ www.aswa.am կայքերից որևէ մեկով տեղեկատվության առցանց հարցում իրականացնելու միջոցով:

79. Սույն կանոնների 77-րդ կետով սահմանված վճարումն ստանալուց հետո ՊԿԱ-ն Ապահովադիրին տրամադրում է Վկայագրի կրկնօրինակը՝ Վկայագրի վրա

սահմանված կարգով կատարելով «ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿ» նշագրում՝ ՊԿԱ-ի գրասենյակ Ապահովադրի (նրա կողմից լիազորված անձի) ներկայանալուց և համապատասխան անդորրագիրը ներկայացնելուց անմիջապես հետո կամ Ապահովադրի համապատասխան պահանջից անմիջապես հետո, եթե ՊԿԱ-ն այդ ծառայության համար որևէ վճար չի սահմանել:

ԲԱԺԻՆ 3. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

ԳԼՈՒԽ 13. ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԻ ԽՄԲԵՐԸ

80. ԱՊՊԱ ոլորտում ապահովագրական պատահարների և հատուցման դիմումների կարգավորման գործընթացները տարանջատվում են երկու հիմնական խմբերի՝

1) Պարզեցված ընթացակարգով ապահովագրական պատահարների և հատուցումների կարգավորման գործընթաց (այսուհետ՝ Պարզեցված հատուցման գործընթաց),

2) Ստանդարտ ընթացակարգով ապահովագրական պատահարների և հատուցումների կարգավորման գործընթաց (այսուհետ՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց):

81. Պարզեցված հատուցման գործընթացը կիրառվում է այն դեպքերում, երբ առկա են հետևյալ պայմանները միաժամանակ՝

1) տեղի է ունեցել ապահովագրական պատահար,

2) ապահովագրական պատահարում ներգրավված է միայն երկու ավտոտրանսպորտային միջոց, որոնցից առնվազն մեկի վերաբերյալ ապահովագրական պատահարի պահին առկա է գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր,

3) ապահովագրական պատահարի արդյունքում վնաս է պատճառվել միայն այդ ավտոտրանսպորտային միջոցներին կամ դրանցից մեկին,

4) ապահովագրական պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցներից որևէ մեկի վարորդն ընդունում է, որ ապահովագրական պատահարի առաջացման մեջ միակ մեղավորն ինքն է, և դրա վերաբերյալ ավտոտրանսպորտային միջոցների վարորդների միջև առկա է փոխադարձ համաձայնություն,

5) տուժողի կամ նրա ավտոտրանսպորտային միջոցի վարորդի կողմից վնաս պատճառողից ակնկալվող վնասի հատուցման չափը չի գերազանցում Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը: (փոփ. է 08/06/2020թ թիվ 21-Լ)

82. Ստանդարտ հատուցման գործընթացը կիրառվում է Պարզեցված հատուցման գործընթացի պայմաններին չբավարարող բոլոր այլ դեպքերում և կարգավորման տեսանկյունից իր հերթին բաժանվում է երկու ենթախմբի՝

1) ապահովագրական պատահարներ, որոնց գծով չի իրականացվել քրեական և (կամ) վարչական վարույթ, և չի հարուցվել քաղաքացիական գործ, (այսուհետ՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1),

2) ապահովագրական պատահարներ, որոնց գծով իրականացվել է քրեական և (կամ) վարչական վարույթ, կամ հարուցվել է քաղաքացիական գործ, (այսուհետ՝ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2):

83. Օրենքով նախատեսված համաձայնեցված հայտարարագրի միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը և սույն կանոնների 81-րդ կետով սահմանված

պայմաններին չբավարարող դեպքերի համար Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը սույն կանոններով սահմանվում են 0 ՀՀ դրամ: Սույն կանոնների 81-րդ կետով սահմանված պայմաններին բավարարող դեպքերի համար Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով հատուցվող վնասի առավելագույն չափը սույն կանոններով սահմանվում է 100 000 ՀՀ դրամ, բացառությամբ ~~Երևան քաղաքում տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարի գծով~~ համաձայնեցված հայտարարագիրը բջջային հավելվածի միջոցով լրացվելու դեպքերի, որոնց համար սահմանվում է 200 000 ՀՀ դրամ: (լրաց. է 08/06/2020թ թիվ 21-Լ)

84. Այն դեպքում, երբ սույն գլխով նախատեսված մի խմբի (ենթախմբի) համար սահմանված գործընթացների կիրառման ընթացքում կամ դրա ավարտից հետո պարզվում է, որ առկա են այլ խմբի (ենթախմբի) գործընթացի կիրառման պայմանները, արդեն իրականացված գործընթացները և դրանց հիման վրա ընդունված որոշումները ենթակա են համապատասխանեցման կիրառման ենթակա գործընթացների համար սահմանված կարգավորումներին:

ԳԼՈՒԽ 14. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ԿՈՂՄԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻՑ ՀԵՏՈ

85. Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում ապահովագրական պատահարի մասնակից վարորդներն ապահովագրական պատահարի վայրում պարտավոր են ձեռնարկել հետևյալ գործողությունները՝

1) որևէ կերպ՝ այդ թվում ցանկացած հեռախոսի միջոցով առնվազն երեք անգամ լուսանկարահանել կամ տեսանկարահանել ապահովագրական պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցները: Ընդ որում, լուսանկարահանումը (տեսանկարահանումը) պետք է կատարվի այնպես, որպեսզի լուսանկարները (տեսանյութը) առնվազն արտացոլեն երկու ավտոտրանսպորտային միջոցների հետվթարային փոխադարձ դիրքերը և ապահովագրական պատահարի հետևանքով դրանցից յուրաքանչյուրի ընդհանրական վնասվածքները, որից հետո միայն կարող են ճանապարհի երթևեկելի մասից հեռացնել նշված ավտոտրանսպորտային միջոցները:

2) լրացնել համաձայնեցված հայտարարագիրը և համատեղ ստորագրել այն: Ընդ որում՝ համաձայնեցված հայտարարագիրը կարող է լրացվել և ստորագրվել (համարվել ստորագրված) ինչպես թղթային եղանակով՝ ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված լրացման հրահանգին համապատասխան, այնպես էլ բջջային հավելվածի միջոցով՝ սույն կանոնների Հավելված 11-ում սահմանված լրացման հրահանգին համապատասխան:

3) (ուժը կորցրել է Հայաստանի Ավտոապահովագրողների Բյուրոյի խորհրդի 26/01/2023թ թիվ 5-Լ որոշմամբ):

4) մեղավորությունն ընդունած վարորդն ապահովագրական պատահարը տեղի ունենալուն հաջորդող 40 րոպեի ընթացքում իր կողմից վարած ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ կնքված ԱՊՊԱ պայմանագրի Վկայագրի վրա նշված հեռախոսահամարով տեղեկացնում է համապատասխան ՊԿԱ-ին տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարի մասին՝ համապատասխան հարցադրումների առկայության դեպքում ՊԿԱ-ին պատասխանելով համաձայնեցված հայտարարագրում լրացված, ինչպես նաև պարզեցված հատուցման գործընթացի համար պայմանների համապատասխանության ստուգման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվությունը: Ընդ որում ՊԿԱ-ն՝

ա. նախքան համաձայնեցված հայտարարագրում լրացված տեղեկատվության վերաբերյալ իր հարցադրումներն իրականացնելը պարտավոր է հավաստիանալ, որ վարորդները չեն խոչընդոտում բնականոն երթևեկությունը,

բ. իրավունք չունի սույն ենթակետում նշված տեղեկատվությունից ավելի տեղեկատվություն հարցնել հեռախոսով իրեն տեղեկացրած վարորդից:

86. Սույն կանոնների 85-րդ կետի 4-րդ ենթակետով նախատեսված տեղեկացման պարտականությունը մեղավորությունն ընդունած վարորդի կողմից համարվում է պատշաճ կատարված՝ համաձայնեցված հայտարարագիրը սույն կանոններով սահմանված կարգով բջջային հավելվածի միջոցով լրացնելու և հաստատելու ուժով:

87. Համաձայնեցված հայտարարագիրը սույն կանոններով սահմանված կարգով բջջային հավելվածի միջոցով լրացվելու դեպքում համապատասխան հավելվածում Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման (գրանցման) վկայագրի և վարորդական վկայականի կամ անձը հաստատող փաստաթղթի լուսանկարների ներբեռնման և հաստատման ուժով համարվում է, որ պատահարի պահին տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետել է այդ վարորդական վկայականում կամ անձը հաստատող փաստաթղթում նշված անձը, և համապատասխան համաձայնեցված հայտարարագիրն ստորագրվել է վերջինի կողմից:

88. Ամեն դեպքում, անձնական վնասներ չառաջացրած պատահարի մասին տեղեկացված ՊԿԱ-ն պարտավոր է հեռախոսային խոսակցության ընթացքում պատահարի մասին իրեն տեղեկացրած անձից պարզել սույն կանոնների 81-րդ կետով նախատեսված պայմանների առկայությունը և այդ պայմանների առկայության դեպքում հեռախոսով վերջինիս բացատրել համաձայնեցված հայտարարագիր լրացնելու հնարավորության, դրա իրականացման կարգի և հետևանքների մասին: Ընդ որում՝ նման դեպքերում և եղանակով վարորդների կողմից լրացված համաձայնեցված հայտարարագրով պատահարի գրանցումը և հատուցման հետագա գործընթացները նույնպես համարվում են սույն կանոնների 81-րդ կետով նախատեսված՝ Օրենքով նախատեսված ինքնուրույն կարգավորման միջոցով վնասի հատուցման գործընթաց:

89. Ստանդարտ հատուցման գործընթացի դեպքում Ապահովագիրը և (կամ) Ավտոտրանսպորտային միջոցն օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձն ապահովագրական պատահարի վայրում պարտավոր են ձեռնարկել հետևյալ գործողությունները՝

1) կատարել «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով ճանապարհատրանսպորտային պատահարի դեպքում վարորդների համար նախատեսված գործողությունները և (կամ) ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմնի կողմից տրված օրինական ցուցումները, իսկ ապահովագրական պատահարը ճանապարհատրանսպորտային պատահարից տարբերվող այլ հանգամանքներում առաջանալու դեպքում՝ դրա մասին անհապաղ հայտնել համապատասխան իրավասու պետական մարմնին և մինչև վերջինի ներկայացուցիչների ժամանումը չտեղաշարժել պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցները և պատահարի հետ կապ ունեցող այլ առարկաներն ու գույքը,

2) ապահովագրական պատահարը տեղի ունենալուց հետո, իսկ սույն կանոնների 19-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված հանգամանքների առկայության դեպքում՝ այդ հանգամանքները վերանալու մասին իրեն հայտնի դառնալուց հետո՝ պատահարի մասին հայտնել տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցի գծով ՊԿԱ-ին՝ հետևյալ

Ժամկետներում զանգահարելով Վկայագրի վրա նշված հեռախոսահամարով (հեռախոսահամարներից որևէ մեկով) և պատասխանելով ՊԿԱ-ի օպերատորի հեռախոսային հարցադրումներին.

ա. պատահարի հետևանքով պատահարում ներգրավված որևէ անձի մահվան դեպքում՝ պատահարի պահից 30 օրվա ընթացքում,

բ. պատահարի հետևանքով պատահարում ներգրավված որևէ անձի առողջությանը վնաս պատճառված լինելու դեպքում՝ պատահարի պահից 3 օրվա ընթացքում, պայմանով, որ տվյալ պատահարի հետևանքով առողջությանը վնաս պատճառված անձը պատահարի պահից 3 ժամվա ընթացքում տվյալ պատահարի հետևանքով ստացված վնասվածքների հետ կապված դիմել է (ինքնուրույնաբար կամ նրան տեղափոխել են) բժշկական հաստատություն: Ընդ որում՝ այն դեպքում, երբ պատահարի արդյունքում առաջացել են սույն ենթակետի միաժամանակ «ա» և սույն պարբերություններում նշված հետևանքները, ապա պատահարի մասին տեղեկացման մասով կիրառելի է սույն ենթակետի «ա» պարբերությամբ սահմանված ժամկետը,

գ. սույն ենթակետի «ա» և «բ» պարբերություններով չնախատեսված դեպքերում՝ պատահարի պահից 40 րոպեի ընթացքում:

89.1. Եթե պատահարում ներգրավված երկու կամ ավելի ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագրերը կնքված են եղել միևնույն ապահովագրական ընկերությունում, ապա դրանցից մեկի վարորդի կողմից սույն կանոնների համապատասխանաբար 85-րդ կետի 4-րդ ենթակետով կամ 89-րդ կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված՝ ապահովագրական պատահարի վերաբերյալ տեղեկացման պարտավորությունը պատշաճ կատարվելու դեպքում մյուս ավտոտրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից նույնպես այդ պարտավորությունը համարվում է պատշաճ կատարված՝ անկախ տվյալ ապահովագրական ընկերությանն անմիջականորեն իրենց կողմից տեղեկացնելու հանգամանքից:

89.2. Ապահովագրական պատահարի վերաբերյալ տեղեկացված Ապահովագրողը պարտավոր է հեռախոսային խոսակցության ընթացքում ստուգել պատահարի մասին տեղեկատվություն տրամադրող անձի կողմից նշված Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ իր հետ կնքված և պատահարի տեղի ունենալու պահի դրությամբ գործող ԱՊՊԱ պայմանագրի առկայության փաստը, և տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիրն այլ Ապահովագրողի հետ կնքված լինելու դեպքում այդ անձին իրազեկել՝ համապատասխան Ապահովագրողին ծանուցելու անհրաժեշտության մասին՝ տրամադրելով վերջինի՝ պատահարի մասին ծանուցման համար նախատեսված հեռախոսահամարը:

90. Ապահովագրողները պարտավոր են պահպանել ապահովագրական պատահարի ծանուցման համար նախատեսված հեռախոսահամարների շուրջօրյա հասանելիությունը (ներառյալ ոչ աշխատանքային օրերին) և հեռախոսագրույցի ձայնագրումը և պահպանումն առնվազն երեք տարի՝ սկսած ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու ամսաթվից:

91. Վարորդի կողմից սույն գլխի 85-րդ և 89-րդ կետերով սահմանված կարգով պարտականությունների պատշաճ կատարումից հետո ապահովագրական պատահարի վայրից հեռանալը ՊԿԱ-ի կողմից չի կարող գնահատվել իբրև ապահովագրական պատահարի վայրն առանց հիմնավոր պատճառի լքում և չի կարող նրա, Ապահովագրի կամ տուժողների համար առաջացնել որևէ բացասական հետևանք:

92. Պարզեցված հատուցման գործընթացի և Ստանդարտ հատուցման գործընթացի դեպքում Ապահովագիրը (Ապահովագրված անձը) սույն կանոնների համապատասխանաբար 85-րդ և 89-րդ կետերում նշված գործողությունները ձեռնարկելուց բացի պարտավոր է նաև՝

1) ողջամիտ և մատչելի միջոցներ ձեռնարկել ապահովագրական պատահարի հետևանքով հնարավոր վնասները նվազեցնելու համար: Հատուցման ենթակա վնասները նվազեցնելու նպատակով տուժողի (նրա ավտոտրանսպորտային միջոցն օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձի) կողմից կատարված ծախսերը, եթե այդպիսիք անհրաժեշտ են եղել կամ կատարվել են իր ՊԿԱ-ի կամ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցներից որևէ մեկի գծով ՊԿԱ-ի ներկայացուցչի ցուցումներին համապատասխան, հատուցվում են ՀՊԱ-ի կողմից նույնիսկ այն դեպքում, երբ համապատասխան միջոցներն արդյունավետ չեն եղել: Նման ծախսերը հատուցվում են անկախ այն բանից, որ դրանք այլ վնասների հատուցման հետ մեկտեղ կարող են գերազանցել ապահովագրական գումարը:

2) ապահովագրական պատահարից հետո սույն կանոններով նախատեսված կարգով պատահարում ներգրավված ցանկացած Ապահովագրողի և (կամ) Բյուրոյի ներկայացուցչին և (կամ) փորձագետին տրամադրել համապատասխան Ավտոտրանսպորտային միջոցի զննում անցկացնելու հնարավորություն՝ համապատասխան գրավոր կամ բանավոր պահանջն ստանալուց հետո երկու, իսկ պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում՝ մեկ օրվա ընթացքում, (ըրազ. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

3) մինչև պատահարում ներգրավված Ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ ապահովագրական պատահարի արդյունքում վնասված այլ գույքի գծով հատուցում վճարելու կամ հատուցման վճարումը մերժելու վերաբերյալ որոշումն ուժի մեջ մտնելը չիրականացնել այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ գույքի վերանորոգման կամ ապամոնտաժման աշխատանքներ՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք պայմանավորված են մարդկանց անվտանգության ապահովման անհրաժեշտությամբ կամ իրավասու պետական մարմինների ցուցումով, կամ վնասված բաղադրիչների ապամոնտաժման արդյունքում ամբողջական կապահպանվեն պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները: Նման դեպքերում Ապահովագիրը և (կամ) Ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետող այլ անձը հնարավորության առկայության դեպքում պարտավոր են վերանորոգման կամ ապամոնտաժման աշխատանքներն սկսելուց առաջ տեղեկացնել այդ մասին ԴՍԱ-ին (վերջինիս ներկայացուցչին): Սույն ենթակետով նախատեսված արգելքը չի տարածվում այն Ավտոտրանսպորտային միջոցների և այլ գույքի նկատմամբ, որոնց գծով առկա է հետևյալ պայմաններից առնվազն մեկը՝

ա. սույն կանոններով սահմանված կարգով և դեպքերում իրականացվել է վնասված գույքի առանձնացված գնահատում, և դրա արդյունքները սույն կանոններով սահմանված կարգով ուժի մեջ են մտել,

բ. ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումը բողոքարկված է դատական կարգով կամ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գրասենյակում, և բողոքարկումը չի վերաբերում տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցին (այլ գույքին) պատճառված վնասի գնահատված չափին, պատահարում այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետած անձի մեղքի առկայությանը, չափին և այդ Ավտոտրանսպորտային միջոցի վրա առկա հետքերի՝ պատահարի հետ համատեղելիության հարցին:

93. Ապահովագրողներն իրավունք ունեն պատահարի հետ կապված հավաքագրել սույն կանոններով սահմանված՝ փորձաքննության համար փորձագետներին ներկայացվող լրացուցիչ ելակետային տվյալներ:

ԳԼՈՒԽ 15. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ ՈՒ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ

94. Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար տուժողը ապահովագրական պատահարից հետո եռամսյա ժամկետում **Ձև 2.1-ով կամ Ձև 2.2-ով** սահմանված ձևով գրավոր դիմում ներկայացնելու միջոցով դիմում է հետևյալ Ապահովագրողին՝

1) տեղի ունեցած պատահարի պահին Ապահովագրի հանդիսացող տուժողը՝ պատահարի պահին նրա հետ գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր ունեցող ՊԿԱ-ին (մեկից ավելի ՊԿԱ-ի դեպքում՝ այն ՊԿԱ-ին, որի հետ պայմանագրում նշված ավտոտրանսպորտային միջոցը ներգրավված է պատահարում, իսկ այդպիսի ավտոտրանսպորտային միջոցի բացակայության դեպքում՝ տուժողի նախընտրությամբ դրանցից ցանկացածին),

2) տեղի ունեցած պատահարի պահին Ապահովագրի չհանդիսացող՝ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցներից որևէ մեկի վարորդ-տուժողները՝ տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրողին, վերջինի բացակայության դեպքում՝ տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրողներից ցանկացածին՝ տուժողի նախընտրությամբ, իսկ վերջինների բացակայության դեպքում՝ տուժողի նախընտրությամբ այլ ցանկացած Ապահովագրողին,

3) տեղի ունեցած պատահարի պահին Ապահովագրի և վարորդ չհանդիսացող տուժողները՝ տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ պատահարի պահին գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքած Ապահովագրողներից ցանկացածին՝ տուժողի նախընտրությամբ, իսկ վերջինների բացակայության դեպքում՝ տուժողի նախընտրությամբ այլ ցանկացած Ապահովագրողին,

4) այն դեպքում, երբ սույն կետի 1-3-րդ ենթակետերով նախատեսված Ապահովագրողը դիմումի ներկայացման ամսաթվի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ անվճարունակ կամ սնանկ է, ապա՝ տուժողի նախընտրությամբ այլ ցանկացած Ապահովագրողին: Ընդ որում՝ Բյուրոյի պաշտոնական ինտերնետային կայքի ապահովագրական ընկերություններ բաժնում մշտապես նշվում է տվյալ պահին որևէ Ապահովագրողի անվճարունակ կամ սնանկ լինելու մասին տեղեկատվությունը: (94-րդ կետը փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

95. Սույն կանոնների 94-րդ կետով նախատեսված դիմումն Ապահովագրի կողմից համարվում է ներկայացված համապատասխան Ապահովագրողին նաև հետևյալ դեպքերում և պայմանների միաժամանակյա առկայությամբ.

1) Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում՝ սույն կանոններով սահմանված կարգով պատահարը գրանցել է բջջային հավելվածի միջոցով, իսկ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1-ի դեպքում՝ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու պետական մարմինն ԱՄՄՊ-ում գրանցել է պատահարը, և՛՝ մուտքագրվել են ելով-Ելակետ 1-ը և Ելակետ 2-ը: ~~Ընդ որում, ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար~~

~~պատասխանատու պետական մարմնի կողմից ԱՄՄՊ-ում պատահարը գրանցելիս
Ելակետ 1-ում և Ելակետ 2-ում պարունակող տվյալները ԱՄՄՊ-ում չմուտքագրվելու
դեպքում ներբեռնված համապատասխան փաստաթղթերի հիման վրա դրանք պետք է
մուտքագրվեն համապատասխան ԴՍԱ-ի կողմից ԱՄՄՊ-ում պատահարը գրանցվելուց
հետո՝ երկու օրվա ընթացքում: Նշված ժամկետին հաջորդող օրը ապահովագրի կողմից
դիմումն ինքնաշխատ ներկայացված լինելու՝ սույն ենթակետով նախատեսված
պայմանը համարվում է առկա՝ անկախ ԴՍԱ-ի կողմից իր պարտականությունը
փաստացի կատարված լինելու հանգամանքից: ԴՍԱ-ն պատասխանատվություն է կրում
իր կողմից սույն ենթակետով նախատեսված մուտքագրման պարտավորությունը ոչ
պատշաճ կատարելու՝ ներառյալ տվյալներն սխալ մուտքագրելու հետևանքով
առաջացած լրացուցիչ ծախսերի համար, (փոփ. է 30/06/2020թ թիվ 22-Լ)~~

2) տվյալ Ապահովագրին պատկանող և պատահարում ընդգրկված Ավտոտրանսպորտային միջոցը Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոց է, և պատահարի պահին դրա վերաբերյալ առկա է կնքված և գործող ԱՊՊԱ պայմանագիր,

3) տվյալ Ապահովագրին ԴՍԱ-ի կողմից ուղարկվել է ծանուցում, որին կցված է սույն կանոններով սահմանված ձևով լրացված ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում, և ծանուցման պահից հետո 1 օրվա ընթացքում, Ապահովագիրը ԴՍԱ-ին չի ներկայացրել ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում՝ համաձայն սույն կանոնների 2և 2.3-ի: Ընդ որում՝ Ապահովագրի կողմից սույն կետում նշված ժամկետում ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ դիմում չներկայացնելը չի զրկում վերջինին հետագայում այն սույն կանոնների 113-րդ կետի համաձայն ներկայացնելու իրավունքից: (95-րդ կետը փոփ. և լրաց. է 28/04/2020թ-ի թիվ 10-Լ)

96. ԴՍԱ-ն պարտավոր է ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ընդունել ցանկացած անձից, ով ներկայանում է որպես սույն կանոնների 94-րդ կետի համաձայն իրեն դիմելու իրավունք ունեցող տուժող կամ վերջինի կողմից պատշաճ կարգով լիազորված անձ՝ անկախ դիմելու պահին իր կարգավիճակը հավաստող փաստաթղթեր ներկայացնելու հանգամանքից: Հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ստացած՝ ԴՍԱ չհանդիսացող Ապահովագրողը պարտավոր է ԴՍԱ չլինելու փաստն իրեն հայտնի դառնալուց անմիջապես հետո դիմում ներկայացրած անձին ուղղորդել ԴՍԱ-ի մոտ՝ 3 օրվա ընթացքում վերջինին փոխանցելով համապատասխան դիմումը և դրա գծով իր կողմից ստացված այլ փաստաթղթերը: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ և 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

97. Սույն կանոնների 94-րդ կետով տուժողի համար նախատեսված ԴՍԱ-ի ընտրության իրավունքը չի տարածվում այն դեպքերի վրա, երբ տվյալ տուժողը տվյալ պատահարի գծով արդեն իսկ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում է ներկայացրել համապատասխան Ապահովագրողներից որևէ մեկին, կամ երբ համապատասխան Ապահովագրողներից որևէ մեկն առանց ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումի ստացման, սույն կանոնների համաձայն, արդեն իսկ տվյալ տուժողի համար կատարել է Կանխավճարներ, որի դեպքում ԴՍԱ է համարվում հատուցման գործընթացը կարգավորող կամ Կանխավճարներ կատարած Ապահովագրողը:

98. Ապահովագրական հատուցում ստանալու համար ԴՍԱ-ին ներկայացման ենթակա փաստաթղթերի ցանկը սահմանված է **Հավելված 5-ով**: Այն դեպքում, երբ

տուժողն ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումին կից չի ներկայացնում բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը, ապա ԴՍԱ-ն պարտավոր է դիմումի ստացման օրը կամ դրան հաջորդող մեկ օրվա ընթացքում սույն կանոնների **Հավելված 1-ի Ձև 2.5-ով** սահմանված ձևով տուժողին տրամադրել վերջինի կողմից ներկայացման ենթակա, բայց դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկը: Նշված ցանկը տուժողին տրամադրվում է ԱՄՄՊ միջոցով: Եթե տուժողի կողմից չեն ներկայացվել այնպիսի փաստաթղթեր, որոնք որպես կանոն ստացվում են ԱՄՄՊ միջոցով կամ հաղորդակցման այլ եղանակներով, ապա այդպիսի փաստաթղթերի մասով ներկայացման ենթակա, բայց դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկը տուժողին տրամադրվում է ԱՄՄՊ միջոցով կամ հաղորդակցման այլ եղանակներով ստացվելու անհնարինության փաստը ԴՍԱ-ին հայտնի դառնալու օրվան հաջորդող հինգ օրվա ընթացքում: Սույն կետով նախատեսված պակաս փաստաթղթերը պետք է ԴՍԱ-ին ներկայացվեն փաստաթղթերի ցանկն ստանալուց հետո՝ եռամսյա ժամկետում, իսկ Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի դեպքում՝ 1 տարվա ընթացքում:

99. Սույն կանոնների 98-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերը ենթակա չեն ներկայացման՝ ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումը, սույն կանոնների 95-րդ կետի համաձայն, Ապահովագրի կողմից ինքնաշխատ ներկայացված լինելու դեպքերում, բացառությամբ, եթե դիմումն ինքնաշխատ ներկայացված լինելու օրը կամ դրան հաջորդող մեկ օրվա ընթացքում պարզվել է, որ դիմումը ներկայացված լինելու համար հիմք հանդիսացող փաստաթղթերը և (կամ) նյութերը (լուսանկարներ, տեսագրություն և այլն) թերի են, որի դեպքում նույն օրվա ընթացքում տուժողին ուղարկվում է վերջինի կողմից ներկայացման ենթակա, բայց դեռևս չներկայացված փաստաթղթերի ցանկը:

ԳԼՈՒԽ 16. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

100. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացը, դրանում մասնակցող անձինք և յուրաքանչյուրի համար նախատեսված գործողությունները (պարտականությունները)՝ ըստ առանձին հատուցման գործընթացների, սահմանված են **Հավելված 6-ով** (**Հավելված 6.1՝** Պարզեցված հատուցման գործընթաց, **Հավելված 6.2՝** Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1 և **Հավելված 6.3՝** Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2):

101. Սույն կանոններով նախատեսված հատուցման գործընթացների համար ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումը համարվում է ստացված տվյալ տեսակի վնասի (գույքին պատճառված վնաս, առողջությանը պատճառված վնաս, առողջությանը պատճառված վնասի արդյունքում կորցրած աշխատավարձ (եկամուտներ), տուժողի հուղարկավորության հետ կապված ծախսեր, տուժողի մահվան հետևանքով կերակրողին կորցրած անձի կրած վնասներ) հատուցման համար ներկայացման ենթակա բոլոր փաստաթղթերն ամբողջական և պատշաճ կերպով ԴՍԱ-ի կողմից ստացվելու պահին, և վնասի տվյալ տեսակներից յուրաքանչյուրի գծով ապահովագրական հատուցման հետ կապված գործընթացներն իրականացվում և որոշումները կայացվում են միմյանցից առանձին՝ անկախ այն հանգամանքից, թե դրանց գծով պահանջները ներկայացվել են առանձին, թե՝ միավորվել են մեկ դիմումի մեջ:

102. Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումների կարգավորման գործընթացում ԴՍԱ-ն հանդես է գալիս ՀՊԱ-ի անունից: Ընդ որում, եթե տուժողին վնասը պատճառվել է մի քանի անձանց կողմից, և հնարավոր չէ պարզել նրանցից յուրաքանչյուրի պատճառած վնասի չափը, ապա ԴՍԱ-ն վնասի գծով ողջ հատուցումն իրականացնում է բոլոր ՀՊԱ-ների՝ որպես տուժողի առջև համապարտ պատասխանատվություն կրող անձանց անունից, իսկ եթե հնարավոր է տուժողին պատճառված վնասը տարանջատել՝ ըստ այն պատճառած անձանց, ապա ԴՍԱ-ն յուրաքանչյուր վնասի գծով հատուցումն իրականացնում է համապատասխան ՀՊԱ-ի անունից: Սույն կետի երկրորդ նախադասությամբ նախատեսված դեպքերում ԴՍԱ-ն ապահովագրական գումարի վերաբերյալ դրույթները վնաս պատճառողներից յուրաքանչյուրի գծով կիրառում է առանձին:

103. Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ում գործում է վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացը, որը, ինչպես նաև դրանից հետո տվյալ պատահարի գծով կարգավորվող հատուցման գործընթացն իրականացվում է հետևյալ պահանջներին համապատասխան.

1) Գործընթացի իրականացման հիմք է հանդիսանում տուժողի կողմից ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումում համապատասխան նշման կատարումը կամ ապահովագրական հատուցում ստանալու դիմումի ներկայացումից հետո գույքին պատճառված վնասների առանձնացված գնահատում իրականացնելու դիմումի (պահանջի) ներկայացումը ԴՍԱ-ին՝ համաձայն Ձև 2.1.1-ի:

2) Գործընթացը կարող է իրականացվել միայն այն դեպքերում, երբ ԴՍԱ-ին ներկայացվել են Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի համար սույն կանոնների հավելված 5-ով նախատեսված՝ գույքին պատճառված վնասի հատուցում ստանալու համար սահմանված բոլոր փաստաթղթերը՝ բացառությամբ պատահարի գծով հարուցված գործով համապատասխան պետական մարմնի կողմից կայացված վերջնական ակտի պատճենի (լուսապատճենի):

3) Գործընթացն իրականացվում է սույն կանոններով գույքին պատճառված վնասների գնահատման համար նախատեսված պահանջներին, մեթոդաբանությանը և ընթացակարգերին համապատասխան՝ ներառյալ ստացված արդյունքների ծանուցման, համաձայնեցման, բողոքարկման և ուժի մեջ մտնելու ժամկետներին ու պայմաններին վերաբերող:

4) Գործընթացի իրականացման ժամանակահատվածում դրանց արդյունքների բողոքարկման իրավունքից օգտվող ցանկացած անձ իրավունք ունի սույն կանոններով սահմանված կարգով համապատասխան պատվեր ներկայացնել փորձագետին (Ապահովագրողների դեպքում) կամ նման պատվեր ներկայացնելու պահանջ ներկայացնել ԴՍԱ-ին (Ապահովագրողներից բացի մյուս անձանց դեպքում)՝ տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը պարզելու (հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական հետազոտություն կատարելու) վերաբերյալ: Սույն ենթակետով նախատեսված փորձաքննության իրականացման նկատմամբ տարածվում են ԱՊՊԱ ոլորտում պատճառների փորձաքննության իրականացման համար սահմանված պահանջները՝ բացառությամբ պատահարում մեղավորության որոշման պահանջի, և ենթակա է իրականացման՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը պարզելու (հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական հետազոտություն կատարելու) պատվերի կատարման համար սույն կանոններով նախատեսված ժամկետներում:

5) Գույքի առանձնացված գնահատման արդյունքներն սահմանված կարգով ուժի մեջ մտնելուց հետո տվյալ պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի համատեղելիությունը պարզելու (հետքաբանական և (կամ) նյութագիտական հետազոտություն կատարելու) պատվերներ չեն կարող տրվել, իսկ այդ գործընթացում սույն կետի 4-րդ ենթակետով նախատեսված պահանջը ներկայացված լինելու դեպքում համապատասխան փորձաքննության արդյունքները հետագայում ենթակա են տրամադրման տվյալ պատահարի գծով պատահարի առաջացման փորձաքննություն իրականացնող փորձագետին:

6) Գույքի առանձնացված գնահատման՝ սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած արդյունքները համարվում են տվյալ գույքին պատճառված վնասների գնահատման փորձաքննության վերջնական արդյունքներ, և ապահովագրական հատուցման կարգավորման հետագա գործընթացում տվյալ գույքին պատճառված վնասների գնահատման գործընթաց (առաջնային, լրացուցիչ կամ կրկնակի) այլևս չի իրականացվում, իսկ ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) փաթեթին կցվում է տվյալ գույքին պատճառված վնասների գծով վնասների գնահատման այն եզրակացությունը, որը որպես արդյունք ստացվել և ուժի մեջ է մտել:

104. Սույն կանոնների 103-րդ կետով նախատեսված վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացում կազմված և ուժի մեջ մտած փորձագիտական եզրակացության հիման վրա ԴՍԱ-ն իրավունք ունի իր հայեցողությամբ նախքան պատահարի մեջ սահմանված կարգով մեղավորության որոշումը և (կամ) ապահովագրական հատուցման գործընթացի վերջնական կարգավորումը կատարել համապատասխան գույքին պատճառված վնասների հատուցման Կանխավճարներ՝ Կանխավճարի կատարումը ձևակերպելով տուժողի հետ կնքված գրավոր համաձայնագրով: Սույն կետով նախատեսված համաձայնագիրն առնվազն պետք է պարունակի Կանխավճարի վճարման կարգը և տվյալ դեպքով ապահովագրական հատուցման գործընթացի վերջնական կարգավորումից հետո կողմերի միջև փոխադարձ հաշվարկների իրականացման՝ սույն կանոններին չհակասող կարգն ու ժամկետները: Ընդ որում սույն կետով նախատեսված համաձայնագրում տուժողի պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը պետք է շարադրվի ընդգծված և սույն կանոններով ծանուցումների համար նախատեսված նվազագույն տառաչափերով:

105. Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ում անձնական վնասների մասով գործում է Կանխավճարների համակարգը՝ համաձայն **Հավելված 6.3.1-ի**: Օրենքի 23-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված հիմքերի առկայության դեպքում Կանխավճարների համակարգը համարվում է տուժողին տրամադրված բժշկական օգնության հետ կապված ծախսերի՝ այդ հոդվածի համաձայն վճարման համար ԴՍԱ-ի կողմից ի սկզբանե համաձայնեցրած չափ և կարգ: Ընդ որում, սույն կանոնների ուժով նշված հոդվածով սահմանված պարտականությունը Բյուրոյի կողմից համարվում է պատվիրակված ԴՍԱ-ին:

106. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում պատահարի առաջացման մեջ մեղավորության աստիճանը որոշվում է հետևյալ կարգով.

1) Պարզեցված հատուցման գործընթացի դեպքում պատահարի առաջացման մեջ ամբողջությամբ մեղավոր է համարվում համաձայնեցված հայտարարագրում որպես մեղավոր կողմ նշված (սույն կանոնների 16-րդ կետի համաձայն ճշգրտված) անձը՝ առանց որևէ փորձաքննության (առաջնային, լրացուցիչ, կրկնակի) իրականացման,

2) Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1-ում ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը որոշվում է պատճառների փորձագետի կողմից՝ **Հավելված 7-ի**:

3) Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի դեպքում ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը որոշվում է գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով, իսկ այդպիսի գործ (վարույթ) հարուցված (նախաձեռնված) չլինելու կամ այդպիսի գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) դատական ակտ չընդունվելու կամ այդպիսի ակտով մեղավորություն չհաստատվելու դեպքում՝ քրեական կամ վարչական վարույթի գծով եզրափակիչ ակտ ընդունող պետական այլ մարմնի (այսուհետ՝ համապատասխանաբար քրեական կամ վարչական վարույթ իրականացնող մարմին) կողմից: Այն դեպքում, երբ ոչ քրեական, ոչ վարչական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից չի հաստատվել ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը, կամ այդ ակտի գծով սահմանված կարգով ներկայացվել է կրկնակի փորձաքննության պահանջ, ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը որոշվում է պատճառների փորձագետի կողմից՝ **Հավելված 7-ի** համաձայն: Ընդ որում՝

ա. վարչական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը համարվում է որոշված այն դեպքում, երբ մեղավորության հստակ բաշխման (պատահարում ներգրավված անձանց կամ դրանցից մեկի կողմից սույն կանոնների Հավելված 7-ով նախատեսված իրավական ակտերի խախտման) վերաբերյալ հետևությունները կատարվել են այդ մարմնի կողմից ընդունված ակտում կամ այդ ակտին կցված փորձագիտական եզրակացությունում,

բ. քրեական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից ԱՊՊԱ պատահարում անձի մեղավորության աստիճանը համարվում է որոշված այն դեպքում, երբ մեղավորության հստակ բաշխման (պատահարում ներգրավված անձանց կամ դրանցից մեկի կողմից սույն կանոնների հավելված 7-ով նախատեսված իրավական ակտերի խախտման) վերաբերյալ հետևությունները կատարվել են քրեական վարույթի գծով ընդունված եզրափակիչ դատավարական ակտով ինչպես նաև այն դեպքում, երբ ապահովագրական պատահարի կապակցությամբ նախաձեռնվել է քրեական վարույթ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովմանն ուղղված պահանջները կամ ճանապարհային երթևեկության կամ տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտելու և (կամ) ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնելու հանցակազմի հատկանիշներով, սակայն ավելի քան երկու ամիս չի հարուցվել քրեական հետապնդում, կամ քրեական հետապնդում հարուցվել է, բայց քրեական հետապնդման ժամկետները կասեցվել են քննությունից խուսափելու կամ այլ պատճառներով մեղադրյալի գտնվելու վայրն անհայտ լինելու հիմքով:

107. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում պատահարի հետևանքով պատճառված վնասի չափը որոշվում է հետևյալ կարգով.

1) Պարզեցված հատուցման և Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1-ի դեպքում ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով պատճառված վնասների չափը գնահատվում է վնասների փորձագետի կողմից՝ համաձայն **Հավելված 8.1-ի**:

2) Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2-ի դեպքում ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով պատճառված վնասների չափը Օրենքով սահմանված հատուցման ենթակա վնասների և Օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ սույն կանոններով սահմանված սահմանաչափերի շրջանակներում գնահատվում է գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով, իսկ այդպիսի գործ

(վարույթ) հարուցված (նախաձեռնված) չլինելու կամ այդպիսի գործն (վարույթն) ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) դատական ակտ չընդունվելու դեպքում՝ գույքին պատճառված վնասների մասով՝ վնասների փորձագետի կողմից՝ համաձայն **Հավելված 8.1-ի**, իսկ անձնական վնասների մասով՝ համաձայն **Հավելված 8.2-ի**:

108. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացում կրկնակի և (կամ) լրացուցիչ փորձաքննության պահանջը ներկայացվում և իրականացվում է՝ **Հավելված 9-ի** համաձայն:

109. ԴՍԱ-ն ապահովագրական հատուցում վճարելու կամ մերժելու վերաբերյալ որոշումներն ընդունում է սույն կանոններով նախատեսված կարգով որոշված պատահարի առաջացման մեջ մեղավորության աստիճանի և պատահարի հետևանքով պատճառված վնասի չափի հիման վրա:

110. Ապահովագրական հատուցումն իրականացվում է հետևյալ եղանակներից որևէ մեկով (ըստ կիրառելիության)՝

1) Ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ որոշման մեջ նշված՝ տուժողին վճարման ենթակա հատուցման գումարը ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոններով սահմանված կարգով և ժամկետներում փոխանցվում է տուժողին՝ բացառությամբ սույն կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված դեպքերի,

2) Մինչև ապահովագրական հատուցման վճարումը տուժողի կողմից սույն կանոնների Հավելված 1-ի **Ձև 8.5**-ով սահմանված ձևով գույքին պատճառված վնասի վերականգնման տարբերակի ընտրության դեպքում գույքին պատճառված վնասները վերականգնվում են՝ համաձայն **Հավելված 10-ի**, բացառությամբ այն վնասների, որոնց վերականգնումը համաձայն փորձագետի եզրակացության հնարավոր չէ կամ ողջամիտ չէ, որոնց մասով հատուցումն իրականացվում է սույն կետի 1-ին ենթակետով սահմանված եղանակով: Ընդ որում սույն ենթակետի իմաստով՝ վնասի վերականգնումը համարվում է անհնար կամ ոչ ողջամիտ նաև այն դեպքերում, երբ վնասների գնահատման փորձաքննության եզրակացությունում նշված է, որ համապատասխան վնասված բաղադրիչը ենթակա է փոխարինման, և փոխարինվող բաղադրիչի մատակարարը (ապահովողը) մինչև սույն եզրակացությամբ վնասների վերականգնման աշխատանքներ կատարող անձը չէ:

111. Սույն կանոնների 110-րդ կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված եղանակով հատուցումն իրականացվելու դեպքերում որպես ապահովագրական հատուցման չափ դիտարկվում է տուժողին ծանուցված և սույն կանոններով սահմանված կարգով ուժի մեջ մտած հատուցում վճարելու վերաբերյալ որոշման մեջ նշված հատուցման գումարի չափը, բայց ոչ ավելի, քան տվյալ վնասի վերականգման համար ԴՍԱ-ի կողմից տուժողին և վերանորոգող կազմակերպությանը փաստացի վճարված գումարի չափը:

112. Արգելվում է տուժողի կողմից սույն կանոնների համաձայն ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունքը (պահանջը) փոխանցել այլ անձի (պահանջի զիջում):

113. Ապահովագրական հատուցումների կարգավորման գործընթացի ցանկացած փուլում՝ մինչև ապահովագրական հատուցման վճարումը կամ տուժողի կողմից վերանորոգման տարբերակի ընտրության դեպքում՝ գույքի վերանորոգման գործընթացի փաստացի սկսվելը, տուժողն իրավունք ունի իր ցանկությամբ հրաժարվել ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումից՝ ԴՍԱ-ին Հավելված 1-ի **Ձև 2.3-ով** սահմանված ձևով գրավոր դիմում ներկայացնելու միջոցով: ԴՍԱ-ի կողմից սույն կետով սահմանված դիմումն ստանալու պահից համապատասխան հատուցման գործընթացը դադարեցվում է (ԴՍԱ-ի կողմից ընդունված

ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումը համարվում է չեղարկված), որի մասին ԴՍԱ-ն Հավելված 1-ի **Ձև 2.4-ով** սահմանված ձևով ծանուցում է այն անձանց, ում սույն կանոնների համաձայն պարտավոր է ծանուցել ապահովագրական հատուցումը վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումը: Տուժողի կողմից ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումից հրաժարվելը չի զրկում նրան սահմանված ժամկետում սույն կանոններով սահմանված ընդհանուր կարգով ապահովագրական հատուցման դիմում ներկայացնելու իրավունքից:

114. Սույն գլուխը չի տարածվում ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ այն դիմումների գծով իրականացվող հատուցման գործընթացների վրա, որոնք ենթակա են մերժման սահմանված ժամկետների չպահպանման հիմքով կամ այն հիմքով, որ տուժողին վնասը պատճառվել է բացառապես ոչ ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ անհայտ ավտոտրանսպորտային միջոցի կամ առավելագույն արագությունը 50 կմ/ժ-ը կամ շարժիչի ծավալը 50 սմ³-ը չգերազանցող ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործմամբ կամ այնպիսի ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործմամբ, որի վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու պարտականություն ունեցող անձն անհայտ է, կամ այն հիմքով, որ դիմում ներկայացրած անձը, անկախ պատահարում մեղավորության բաշխման հանգամանքից, Օրենքի 26-րդ հոդվածի համաձայն՝ հանդիսանում է ապահովագրական հատուցում ստանալու իրավունքից չօգտվող անձ: Սույն կետով նախատեսված դեպքերում ԴՍԱ-ն համապատասխան հիմքերն ի հայտ գալուց (դրանց տիրապետելուց) հետո՝ մեկ օրվա ընթացքում, առանց սույն գլխով նախատեսված գործընթացների իրականացման, սույն կանոնների Հավելված 1-ի **Ձև 7.3-ով** սահմանված ձևով կայացնում է ապահովագրական հատուցումը մերժելու մասին որոշում-ծանուցում և այն ծանուցում դիմում ներկայացրած անձին:

ԳԼՈՒԽ 17. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ՄԵՐԺՄԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

115. ԴՍԱ-ն մերժում կամ սույն գլխով նախատեսված դեպքերում համապատասխան չափով նվազեցնում է ապահովագրական հատուցման վճարումը, եթե՝

1) տուժողը տվյալ վնասի գծով արդեն իսկ հատուցում է ստացել այլ ԱՊՊԱ պայմանագրի հիման վրա կամ Բյուրոյի անունից (անկախ հատուցման գումարը վճարված լինելու հանգամանքից) կամ վնասը պատճառած անձից և (կամ) վնասի համար պատասխանատու այլ անձից կամ նրանց անունից՝ բացառությամբ, եթե նշված անձանց միջև առկա է գրավոր ձևով կնքված և գործող համաձայնագիր կամ գրավոր հայտարարություններ, համաձայն որոնց՝ տուժողը ստանձնում է կողմերի միջև առկա այլ հարաբերություններով չպայմանավորված պարտավորություն ապահովելու նախապես իր կողմից ստացված և (կամ) նախապես իր համար վճարված գումարների վերադարձը վնաս պատճառած անձին և (կամ) վնասի համար պատասխանատու այլ անձին: Սույն ենթակետով նախատեսված դեպքերում ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոններով նախատեսված կարգով հատուցվող գումարից մասհանվում է տուժողի կողմից սույն ենթակետով նկարագրված կարգով ստացված գումարները (հատուցումները): Ընդ որում՝ սույն ենթակետով նախատեսված հատուցման ստացման փաստը, ի թիվս այլ հիմքերի, համարվում է հաստատված նաև այն դեպքերում, երբ տուժողը հայտարարել է պատահարի հետևանքով իրեն պատճառված վնասը հարթված լինելու (ներառյալ՝ վնասի հատուցման համար պատասխանատու անձանց նկատմամբ գույքային պահանջ

չունենալու) մասին, որն իրավական նշանակություն է ունեցել քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից եզրափակիչ դատավարական ակտ կայացնելու համար, կամ այդպիսի հայտարարություն կատարված լինելու մասին նշումն առկա է օրինական ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) դատական ակտում, բացառությամբ հետևյալ ծախսերի՝

ա. ծախսեր, որոնց գծով մինչև համապատասխան հայտարարության կատարումը սույն կանոնների համաձայն կատարվել է կանխավճար, կամ կանխավճար կատարվելու համար ներկայացվել են վճարման հաշիվներ,

բ. ծախսեր, որոնք առաջացել են համապատասխան հայտարարությունը ներկայացվելուց հետո:

2) տուժողի կողմից խախտվել են սույն կանոններով սահմանված ապահովագրական հատուցում ստանալու համար ԴՍԱ-ին դիմելու կամ սույն կանոններով պահանջվող բոլոր փաստաթղթերը ԴՍԱ-ին ներկայացվելու ժամկետները և չի հիմնավորվել սույն կանոնների 19-րդ կետում նշված հանգամանքների առկայությունը,

3) տուժողի կողմից հատուցում ստանալու համար ներկայացված փաստաթղթերում առկա են կեղծ տեղեկություններ և (կամ) փաստաթղթեր, որոնք վերացնում են տվյալ տուժողին ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու կամ ավելի պակաս չափով հատուցելու՝ սույն կանոններով նախատեսված հիմքերը,

4) տուժողը պատահարում ներգրավված ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատեր է կամ օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձ, և համաձայն դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) ակտի կամ փորձաքննության արդյունքների կամ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի՝ ԴՍԱ-ի կամ ՀՊԱ-ի համար պարտադիր դարձած որոշման (ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոնների 127-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված գործողությունների պատշաճ ապահովման դեպքում)՝ բացակայում է տվյալ պատահարում ~~ներառյալ~~ տուժողին վնաս պատճառած ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) տիրապետողի (տիրապետողների) մեղավորությունը, բացառությամբ, եթե վերջինի (վերջինների) անմեղությունը պայմանավորված է իր (իրենց) մահով կամ առողջական վիճակով կամ պատահարի առաջացման պատճառ (կամ պատճառներից մեկը) հանդիսացող այնպիսի գործոններով, որոնք, սույն կանոնների համաձայն, հաշվի չեն առնվում պատճառների փորձագետի կողմից վարորդի մեղավորության որոշման համար: Նշված բացառություն կազմող դեպքերում համապատասխան հիմքով անմեղ ճանաչված ավտոտրանսպորտային միջոցի տիրապետողի կողմից բոլոր այլ անձանց պատճառված վնասի հատուցման պարտավորությունն առաջանում է առանց նրա մեղքի՝ որպես առավել վտանգի աղբյուրով տվյալ պայմաններում իրենցից այդպիսի վտանգ չներկայացնող օբյեկտներին և անձանց պատճառված վնասի համար պատասխանատվության արդյունք,

5) համաձայն դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) ակտի կամ փորձաքննության արդյունքների կամ ֆինանսական համակարգի հաշտարարի՝ ԴՍԱ-ի կամ ՀՊԱ-ի համար պարտադիր դարձած որոշման (ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոնների 127-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված գործողությունների պատշաճ ապահովման դեպքում)՝ -պատահարի առաջացման մեջ առկա է տուժողի կամ տուժողի ավտոտրանսպորտային միջոցը տիրապետող անձի ոչ դիտավորյալ մեղքը, որի դեպքում հատուցումը նվազեցվում է տվյալ տուժողի գույքին պատճառված վնասների՝

ա. 100%-ի չափով, եթե վերջինս տվյալ պատահարում միակ մեղավորն է,
բ. 50%-ի չափով, եթե պատահարում առկա է նաև այլ անձանց մեղքը,
տուժողը խախտել է սույն կանոնների 92-րդ կետի 2)-րդ կամ 3)-րդ ենթակետի պահանջները, որի արդյունքում ապահովագրական հատուցման գործընթացում ներգրավված անձանցից որևէ մեկը զրկվել է սույն կանոններով իրեն վերապահված որևէ իրավունքի իրականացման հնարավորությունից, բացառությամբ, եթե հետազայում, բայց ոչ ուշ, քան ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումն ուժի մեջ մտնելը, վերացվել են խախտման հետևանքները:

6) Օրենքով կամ սույն կանոններով նախատեսված այլ դեպքերում: (115-րդ կետը փոփ. և լրաց. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

116. Բյուրոյի անունից հատուցման մերժման կամ նվազեցման հիմքերը սահմանված են Օրենքով: (փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)

ԳԼՈՒԽ 18. ՀԵՏԱԴԱՐՁ ՊԱՀԱՆՋԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ

117. Տուժողին վճարված ապահովագրական հատուցման չափով սույն գլխով նախատեսված կարգով և դեպքերում հետադարձ պահանջի (սուբրոգացիայի) իրավունք է ձեռքբերում ՀՊԱ-ն: Մի քանի ՀՊԱ-ի առկայության դեպքում յուրաքանչյուր ՀՊԱ հետադարձ պահանջի (սուբրոգացիայի) իրավունք է ձեռքբերում վճարված հատուցման գումարում օրենքով նախատեսված իր մասնաբաժնին համապատասխան:

118. Հետադարձ պահանջի իրավունքն առաջանում է հետևյալ դեպքերում՝

1) *վնաս պատճառած անձի նկատմամբ, եթե՝*

ա. նա ապահովագրական պատահարի ժամանակ ավտոտրանսպորտային միջոցը վարել է ալկոհոլի, թմրանյութերի կամ հոգեմետ նյութերի ազդեցության ներքո: Ընդ որում, սույն պարբերության իմաստով անձը համարվում է որպես ալկոհոլի ազդեցության ներքո գտնվող միայն ալկոհոլի այնպիսի ազդեցության դեպքում, որը, համաձայն Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքի դրույթների, համարվում է ոչ սթափ վիճակ,

բ. նա առանց հիմնավոր պատճառի լքել է պատահարի վայրը կամ խուսափել է ալկոհոլի, թմրանյութերի կամ այլ հոգեմետ նյութերի օգտագործման փաստի վերաբերյալ քննություն անցնելուց: Ընդ որում, սույն պարբերության իմաստով անձը չի համարվում պատահարի վայրը լքած կամ համապատասխան քննություն անցնելուց խուսափած, եթե պատշաճ կերպով իրականացրել է սույն կանոնների 89-րդ կետով նախատեսված գործողությունները,

գ. նա ապահովագրական պատահարի պահին չի ունեցել ավտոտրանսպորտային միջոցը վարելու իրավունք կամ օրենքով սահմանված կարգով զրկված է եղել այդպիսի իրավունքից, բացառությամբ սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերությամբ նախատեսված դեպքի: Ընդ որում՝ սույն պարբերության և սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերությամբ նախատեսված դեպքերում ապահովագրական պատահարի պահին անձի վարորդական վկայականի գործողության ժամկետի ավարտված լինելը կամ վարորդական վկայականը վարորդի մոտ չգտնվելը ինքնին հիմք չէ սույն պարբերության կամ սույն կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերության հիմքով հետադարձ պահանջի իրավունքի կիրառման համար: Սույն պարբերության և սույն

կետի 2)-րդ ենթակետի «գ» պարբերության հիմքով հետադարձ պահանջի իրավունքը չի կիրառվում նաև այն դեպքերում, երբ վնասը պատճառվել է.

ա) վարորդական վկայական ստանալու համար քննություններին մասնակցելու շրջանակներում՝ քննության ընթացքում կամ

բ) գործնական վարման ուսուցում անցնող անձի կողմից, և եթե պահպանված են գործնական վարման ուսուցման նպատակով Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման համար Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները (ներառյալ՝ տեխնիկական պահանջները),

դ. սահմանված ժամկետում և կարգով Ապահովագրողը չի տեղեկացվել ապահովագրական պատահարի մասին,

2) *վնաս պատճառած ավտոտրանսպորտային միջոցի սեփականատիրոջ (Ապահովադրի) նկատմամբ, եթե՝*

ա. ավտոտրանսպորտային միջոցը վնասի պատճառման պահի դրությամբ չի անցել տեխնիկական զննություն, և պատահարի առաջացման անմիջական պատճառ է դարձել ավտոտրանսպորտային միջոցի այնպիսի անսարքությունը, որը կարող էր բացահայտվել տեխնիկական զննություն անցնելու դեպքում,

բ. սահմանված ժամկետում և կարգով ՊԿԱ-ն չի տեղեկացվել ապահովագրական պատահարի մասին,

գ. ավտոտրանսպորտային միջոցի վարումը վստահել է այն վարելու իրավունք չունեցող անձին և գիտեր կամ կարող էր իմանալ, որ այդ անձը չունի վարելու իրավունք:

դ. պայմանագիրը կնքելիս ակնհայտ սուտ տեղեկություններ է հայտնել ՊԿԱ-ին ապահովագրության ռիսկայնության աստիճանը որոշելու համար էական նշանակություն ունեցող հանգամանքների վերաբերյալ, եթե այդ հանգամանքները հայտնի չեն եղել և չէին կարող հայտնի լինել ՊԿԱ-ին մինչև ապահովագրական պատահարը: Ընդ որում, սույն պարբերության իմաստով՝ էական նշանակություն ունեցող հանգամանքներ են համարվում Ապահովադրի կողմից ներկայացված՝ սույն կանոնների **Հավելված 2.2**-ով նախատեսված այն փաստաթղթերի և տեղեկությունների կեղծ լինելը, որոնք հիմք են ընդունվել ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման (փոփոխության) համար, և որոնց՝ իրականությանը համապատասխանող պայմաններով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման (փոփոխության) դեպքում ենթակա կլինեին վճարման ավելի բարձր ապահովագրավճար: Բոլոր դեպքերում, Ապահովագրողի կողմից սույն պարբերության հիմքով հետադարձ պահանջ չի կարող կիրառվել ինքնին այն տվյալների սխալ լինելու համար, որոնք սույն կանոնների 43-րդ կետով նախատեսված դեպքերում և կարգով ստացվել են ԱՄՄԴ-ից, կամ որոնց հիման վրա պայմանագիրը կնքվել է այդ նույն կետով սահմանված դեպքերում և կարգով՝ ներկայացված փաստաթղթերում և ԱՄՄԴ-ում անհրաժեշտ տեղեկատվության բացակայության հիմքով համանման ավտոտրանսպորտային միջոցի համար կիրառելի համապատասխան տեղեկատվությունը հիմք ընդունելու արդյունքում:

119. Սույն կանոնների 118-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված հետադարձ պահանջի իրավունքի իրականացման հիմքերը բոլոր դեպքերում համարվում են առկա, եթե ապացուցվում է, որ վնաս պատճառած Ավտոտրանսպորտային միջոցը պատահարի պահին իրականում վարել է այլ անձ, քան նշվել է պատահարի վերաբերյալ կազմված փաստաթղթերում: Սույն կետով նախատեսված դեպքերում հետադարձ պահանջի իրավունքը ծագում է իրական վնաս պատճառած անձի նկատմամբ, ով համարվում է հետադարձ պահանջի հիմք հանդիսացող փաստերը թաքցրած:

120. Եթե սույն գլխի համաձայն՝ ՀՊԱ-ն հետադարձ պահանջի իրավունք է ձեռք բերում մի քանի անձի նկատմամբ, ապա այդ անձինք ՀՊԱ-ի նկատմամբ հանդես են գալիս որպես համապարտ պարտապաններ:

121. Այն դեպքում, երբ ՀՊԱ-ն մտադիր է օգտվել հետադարձ պահանջի իրականացման իր իրավունքից, ապա նման պահանջը ՀՊԱ-ի կողմից սահմանված ձևով և բովանդակությամբ նախ և առաջ պետք է ներկայացվի պարտապանին ծանուցում իրականացնելու միջոցով՝ պարտավորության կատարման համար ողջամիտ ժամկետ տրամադրելով:

122. Սույն գլխով նախատեսված դեպքերում և կարգով հետադարձ պահանջի իրավունքի իրացումից և դրա արդյունքում՝ ԱՊՊԱ պատահարների հիման վրա վճարված ողջ գումարը, ինչպես նաև հատուցման վճարման և (կամ) հետադարձ պահանջի իրականացման գծով պարտապաններից գանձվող այլ ծախսերը ՀՊԱ-ին վճարվելու (ցանկացած այլ եղանակով մարվելու) պահից հետո՝ 3 օրվա ընթացքում, ՀՊԱ-ն այդ մասին համապատասխան տեղեկատվությունը մուտքագրում է ԱՄՄՊ-ում:

123. Բյուրոյի անունից հատուցման վճարմամբ պայմանավորված հետադարձ պահանջի ներկայացման հիմքերը սահմանված են Օրենքով: *(փոփ. է 29/09/2020թ թիվ 34-Լ)*

ԲԱԺԻՆ 4. ԱՅԼ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 19. ՏՈՒՅԺԵՐ ԵՎ ՏՈՒԳԱՆՔՆԵՐ

124. Ապահովագրական հատուցման գործընթացի կարգավորման՝ ներառյալ փորձաքննությունների, Վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացի իրականացման, ապահովագրական հատուցման վճարման և ծանուցումների իրականացման համար սույն կանոններով նախատեսված ժամկետների խախտման դեպքում ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձն իրավունք ունի ԴՍԱ-ից պահանջել յուրաքանչյուր կետանցված օրացուցային օրվա համար վճարել տույժ՝ Օրենքով սահմանված չափով, իսկ Օրենքով համապատասխան խախտման համար տույժ սահմանված չլինելու դեպքում՝ տուժողի կրած տվյալ տեսակի վնասի համար նախատեսված ապահովագրական գումարի 0,1 տոկոսի չափով, որը չի կարող պակաս լինել հիսուն հազար ՀՀ դրամից, եթե միևնույն հատուցման գործընթացում սույն կանոններով նախատեսված բոլոր գործողությունների համար սահմանված ժամկետների կետանցված օրացուցային օրերի քանակը 7 և ավելի է: Ընդ որում՝ միևնույն համադրելի ժամանակահատվածում ԴՍԱ-ի կողմից սույն կանոններով նախատեսված տարբեր գործընթացներ կետանցվելու դեպքում այդ ժամանակահատվածի համար տույժերը հաշվարկվում են մեկ անգամ: ԴՍԱ-ն պարտավոր է սույն կետով նախատեսված տույժը ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձին վճարել վերջինի կողմից գրավոր դիմումը (պահանջը) ստանալուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում:

125. Փորձագետի կողմից փորձաքննությունների և վնասված գույքի առանձնացված գնահատման գործընթացի համար սույն կանոններով նախատեսված ժամկետների խախտման դեպքում փորձագետին պատվեր ներկայացրած անձն իրավունք ունի փորձագետից պահանջել վճարել տույժ այն չափով, որ չափով համապատասխան ժամկետների խախտման համար տույժ վճարելու պահանջ ներկայացնելու՝ սույն կանոններով նախատեսված իրավունք է ձեռք բերում ապահովագրական հատուցում վճարելու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած անձը:

Փորձագետը պարտավոր է սույն կետով նախատեսված տույժը վճարել պատվեր ներկայացրած անձին՝ վերջինի կողմից գրավոր դիմումն (պահանջն) ստանալուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում, եթե վերջիններս միմյանց միջև կնքված պայմանագրով վճարման այլ կարգ և (կամ) եղանակ չեն սահմանել: Այն դեպքում, երբ սույն կետով նախատեսված պատվերը ներկայացվել է ոչ ԴՍԱ-ի կողմից, ԴՍԱ-ն սույն կետով նախատեսված միևնույն պահանջը ձեռք է բերում պատվեր ներկայացրած անձի նկատմամբ:

125.1. ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրական այլ ծառայությունների վերաբերյալ առաջարկություն որևէ եղանակով ներկայացնելու նպատակով սույն կանոնների 17-րդ կետում նշված տվյալները կամ դրանց մի մասը նշված կետով չնախատեսված Ապահովագրողի կողմից կամ նրա անունից օգտագործվելու դեպքում (այսուհետ՝ ապօրինի տեղեկացում) համապատասխան տվյալների կրող Ապահովագիրն իրավունք ունի ապօրինի տեղեկացում իրականացրած անձից պահանջել հատուցել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված վնասները և (կամ) վճարել տուգանք՝ հետևյալ դեպքերում և չափով.

1) եթե սույն կետում նշված վնասի չափը ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված չէ, ապա տուգանքի չափ է սահմանվում երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամը՝ տեղեկատվության ապօրինի օգտագործման յուրաքանչյուր դեպքի համար,

2) եթե ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված է վնասի չափը, և այն պակաս է երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամից, ապա տուգանքի չափ է սահմանվում տեղեկատվության ապօրինի օգտագործման յուրաքանչյուր դեպքի համար՝ երեք հարյուր հազար ՀՀ դրամի և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաստատված վնասի չափի տարբերությունը:

125.2. Սույն կանոնների 125.1-րդ կետով սահմանված՝ ապօրինի տեղեկացման փաստը և այն իրականացրած անձը համարվում են հաստատված գործն ըստ էության լուծող և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով կամ քրեական դատավարության օրենսդրությամբ նախատեսված այլ եզրափակիչ դատավարական ակտով կամ անձնական տվյալների պաշտպանության լիազոր մարմնի համապատասխան ակտով:

125.3. Սույն գլխի իմաստով ապօրինի տեղեկացում իրականացրած անձ է համարվում.

1) Ապահովագրողը, եթե ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրության այլ տեսակների գծով առաջարկությունը ներկայացվել է Ապահովագրողի, նրա աշխատողի և (կամ) այլ լիազորված անձի՝ ներառյալ ապահովագրական գործակալի և (կամ) նրա աշխատողի (լիազորված անձի) կողմից՝ բացառությամբ սույն կետի 2-րդ ենթակետով նախատեսված դեպքերի,

2) Ապահովագրական գործակալը, եթե ԱՊՊԱ պայմանագրի վերակնքման կամ ապահովագրության այլ տեսակների գծով առաջարկությունը ներկայացվել է ապահովագրական գործակալի և (կամ) նրա աշխատողի (լիազորված անձի) կողմից, և առկա է այդ ապահովագրական գործակալի կողմից ստորագրված՝ սույն կանոնների 125.4-րդ կետով նախատեսված գրավոր պարտավորությունը:

125.4. Ապահովագրողները պարտավոր են իրենց անունից ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման (ներառյալ՝ կնքման գործընթացի կազմակերպման կամ օժանդակման) իրավասություն տրամադրել միայն այն ապահովագրական գործակալներին, որոնք անվերապահ գրավոր պարտավորություն են ստանձնել սույն գլխով սահմանված դեպքերում և կարգով երրորդ անձանց վճարել վնասի և (կամ) տուգանքի գումարները, եթե սույն կանոնների 125.2-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերից որևէ մեկով

հաստատվել է, որ ապօրինի տեղեկացումն իրականացվել է իրենց կողմից: Ապահովագրողը Բյուրոյի պահանջով պարտավոր է սույն կետով նախատեսված գրավոր պարտավորությունները տրամադրել Բյուրոյին՝ համապատասխան պահանջն ստանալուց հետո՝ մեկ օրվա ընթացքում:

125.5. Ապօրինի տեղեկացում իրականացրած անձը պարտավոր է սույն կանոնների 125.1-րդ կետով նախատեսված վնասի գումարը և (կամ) (տուգանքը) համապատասխան պահանջ ներկայացրած անձին վճարել վերջինի կողմից գրավոր դիմումը (պահանջը) և սույն կանոնների 125.2-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերից որևէ մեկն ստանալուց հետո՝ երեք օրվա ընթացքում: (125.1-րդ, 125.2-րդ, 125.3-րդ, 125.4-րդ և 125.5-րդ կետերը լրաց. են 31/03/2020թ թիվ 9-Լ)

ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ԵՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԸ

126. ԱՊՊԱ պայմանագրից բխող վեճերը կարգավորվում են կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ:

127. Տարաձայնությունների դեպքում վեճերը լուծվում են Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի կողմից՝ «Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն կամ դատական կարգով՝ ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Ընդ որում՝

1) ապահովագրական հատուցում վճարելու կամ ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու մասին որոշումների՝ դատական կարգով վիճարկման դեպքում Բյուրոն և Ապահովագրողները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ համապատասխան դատավարական գործողությունները, որպեսզի՝

ա. նշված բոլոր գործերով որպես պատասխանող հանդես գա ԴՍԱ-ն,

բ" նշված այն գործերով, որոնք վերաբերում են կամ նաև վերաբերում են պատահարի առաջացման պատճառներին (կողմերի մեղավորությանը), ՀՊԱ-ն հանդես գա որպես երրորդ անձ,

դ" նշված այն գործերով, որոնք չեն վերաբերում պատահարի առաջացման պատճառներին (կողմերի մեղավորությանը), ՀՊԱ-ն որևէ կարգավիճակով մասնակից չլինի:

2)-Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի կողմից պահանջի քննության ընթացքում ապահովագրական հատուցման վճարումը մերժելու հիմքերը և (կամ) պատահարի առաջացման պատճառները (կողմերի մեղավորությունը) վիճարկվելու դեպքում քննությանը ներգրավված Բյուրոն և Ապահովագրողները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ գործողությունները, որպեսզի քննությանը չներգրավված բոլոր անձինք, ում վրա կարող է ազդել ֆինանսական համակարգի հաշտարարի որոշումը (ապահովագիր, ապահովագրված անձ, տուժող, ՊԿԱ, Բյուրո և այլն), իրազեկվեն քննության ընթացքի մասին, հնարավորություն ունենան քննությանը ներկայացնել իրենց դիրքորոշումն ու առարկությունները, ինչպես նաև օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և դեպքերում բողոքարկելու ֆինանսական համակարգի հաշտարարի կայացրած որոշումը:

126.1.127.1. Եթե պատճառների փորձագետի կողմից տրամադրված փորձագիտական եզրակացության «հետևություններ» դաշտում նշում է կատարված պատահարի ձևացման և (կամ) տրանսպորտային միջոցների վրա առկա հետքերի՝ վթարի հետ անհամատեղելիության մասին, ապա այդ հիմքով փորձաքննություն պահանջող կողմը հանցագործության վերաբերյալ հաղորդում է ներկայացնում համապատասխան իրավապահ մարմիններին: Սույն կետով սահմանված պահանջը չի

տարածվում այն դեպքերի վրա, երբ սույն կանոններով սահմանված կարգով ներկայացվել է դիմումին ընթացք չտալու մասին դիմում:

126.2.127.2. ԴՍԱ-ն և ՀՊԱ-ն պարտավոր են համագործակցել ապահովագրական խարդախությունների դեմ պայքարում, մասնավորապես միմյանց տրամադրել տեղեկատվություն՝ համապատասխան հատուցման գործընթացի շրջանակներում ապահովագրական խարդախությունների հետ կապված հանցագործության մասին հաղորդում ներկայացնելու մասին (առնվազն հաղորդման լուսապատճենը), այդպիսի հաղորդում ներկայացնելուց հետո՝ մեկ օրվա ընթացքում, եթե դա չի հանգեցնի օրենքով սահմանված որևէ արգելքի խախտման:

128. ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքմամբ Ապահովադիրը հաստատում է իր տեղեկացվածությունն այն մասին, որ ապահովագրական խարդախությունների կատարումն առաջացնում է Օրենքով նախատեսված պատասխանատվության միջոցների կիրառում:

129. Սույն կանոնների 127-րդ կետով նախատեսված պարտավորությունների չկատարման հետևանքով առաջացած բացասական հետևանքների ռիսկը կրում է համապատասխան պարտավորությունը չկատարած Ապահովագրողը (Բյուրոն):

ՀԱՇՎԱՐԿ-ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՎԱՂԱԺԱՄԿԵՏ ԴԱԴԱՐԵՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ
ՎԵՐԱԴԱՐՁՎՈՂ/ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՎՃԱՐԻ

1	Ապահովագրողի անվանումը		
2	Ապահովադրի անունը և ազգանունը (անվանումը), Ապահովադրի նույնականացնող տվյալները		
3	ԱՊՊԱ պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման համար դիմում ներկայացրած անձի անունը և ազգանունը (անվանումը), նույնականացնող տվյալները (կիրառելի է այն դեպքերում, երբ դիմում ներկայացնողը ապահովադրի կողմից լիազորված անձն է)		
4	Վկայագրի համարը		
5	Պայմանագրի կնքման ամսաթիվը		
6	Պայմանագրի գործողության ժամկետը		
7	Պայմանագրի դադարեցման հիմքը		
8	Պայմանագրի դադարեցման ամսաթիվը		
8.1	Պայմանագրի գործողության չլրացած ժամկետի հաշվարկի սկզբի ամսաթիվը		
9	Դադարեցման արդյունքում պայմանագրի չլրացած օրերի քանակը		
10	Պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարը		
11	Պայմանագրով ապահովադրի կողմից չվճարված ապահովագրավճար		
12 ¹	Պայմանագրի դադարեցման արդյունքում ապահովադրի կողմից լրավճարման ենթակա ապահովագրավճար		
	Պայմանագրի դադարեցման արդյունքում		
	☐	Վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարը փոխանցվել է _____ բանկային հաշվեհամարին (էլեկտրոնային փողի հաշվին) (բանկային քարտի համար):	
12	☐	Վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարը ապահովադրի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (ՀՎՀՀ-ի) նշումով փոխանցվել է _____ բանկում բացված հաշվեհամարին: Ապահովադիրը (ներա կողմից լիազորված անձը) Պայմանագրի դադարեցման ամսաթվին հաջորդող երկրորդ օրվանից սկսած կարող է նույնականացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթով ներկայանալ նշված բանկի ցանկացած մասնաճյուղ և ստանալ վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարը:	
13	Ապահովագրողի անունից հաշվարկը կազմեց՝ (պաշտոն, անուն ազգանուն, ստորագրություն)		

¹ Լրացվում է 12-րդ կետերից անհրաժեշտը:

ԳՈՒՅՔԻՆ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎԼԱՍՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴԻՄՈՒՄ

Դիմումի հասցեատերը		(Նշվում է Ապահովագրողի անվանումը)	
1. ՏՈՒԺՈՂԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐ			
1.1.	Անուն, ազգանուն, հայրանուն (անվանում)		
1.2.	Անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալներ (ՀՎՀՀ)		
1.3.	Տուժողին կամ նրա կողմից լիազորված անձին պատկանող բանկային հաշվեհամար (դրացվում է՝ բառ-ցանկությամբ) (կիրառելի է այն դիմումատուների գծով, որոնց համար Բյուրոյի կանոններով նախատեսված է դիմումով ապահովագրական հատուցման գումարի ստացման հաշվեհամարը փոփոխելու հնարավորությունը)		
	Բանկի անվանում		
	Հաշվեհամար		
	Հաշվետիրոջ անունը, ազգանունը և անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները (դրացվում է լիազորված անձի ղեպքում)		
1.1. ՏՈՒԺՈՂԻ ԻՐԱՎԱՀԱՋՈՐԴԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐ (կիրառելի է տուժողի իրավահաջորդի առկայության դեպքում)			
1.1.1.	Անուն, ազգանուն, հայրանուն (անվանում)		
1.1.2.	Անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալներ (ՀՎՀՀ)		
1.1.3.	Տուժողի իրավահաջորդին կամ նրա կողմից լիազորված անձին պատկանող բանկային հաշվեհամար (դրացվում է՝ բառ-ցանկությամբ) (կիրառելի է այն դիմումատուների գծով, որոնց համար Բյուրոյի կանոններով նախատեսված է դիմումով ապահովագրական հատուցման գումարի ստացման հաշվեհամարը փոփոխելու հնարավորությունը, ↗)		
	Բանկի անվանում		
	Հաշվեհամար		
	Հաշվետիրոջ անունը, ազգանունը և անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները (դրացվում է լիազորված անձի ղեպքում)		
2. ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ			
2.1	Պատահարի տեղի ունենալու ամսաթիվը		
2.2.	Պատահարի գծով քաղաքացիական, քրեական կամ դատական կարգով վարչական վարույթ	☐	իրականացվել է և առկա է օրինական ուժի մեջ մտած ակտ
		☐	իրականացվել է, սակայն դեռևս առկա է օրինական ուժի մեջ մտած ակտ
		☐	չի իրականացվել
3. ԴԻՄՈՒՄՈՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՔԸ			
3.1 Ուսումնասիրել սույն դիմումով ներկայացված պատահարը և կատարել ապահովագրական հատուցում:			
☐	3.2 Իրականացնել վնասված գույքի առանձնացված գնահատում (դրացվում է ըստ դիմողի ցանկության՝ ի լրումն 3.1 կետով ներկայացված պահանջի):		
4. ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՎՆԱՍՎԱԾ ԳՈՒՅՔԻ ՑԱՆԿԻ ԵՎ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ			
h/h	Վնասված գույքը նույնականացնող տվյալներ	Վնասված (ոչնչացված) գույքի փաստացի գտնվելու հասցեն	
1			
2			
...			
5. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԵՆԹԱՑԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՀԱՌՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ			
5.1.	Նամակագրության էլեկտրոնային փոստի հասցե (եթե ԱՊՊԱ ընդհանուր պայմաններով նախատեսված է ծանուցման կոնկրետ հասցե, ապա այդ հասցեից տարբերվող հասցեի նշումն իրավական ուժ չունի)		
5.2.	Հեռախոսահամար		
6. ԴԻՄՈՒՄԻՆ ԿՑՎՈՂ ՓԱՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ			
h/h	Փաստաթղթի անվանումը		
1			
2			
...			
7. ՀԱՎԱՏՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԹՈՒՅՆՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
7.1. Սույն դիմումը ստորագրելով՝			
7.1.1.	հավաստում եմ, որ սույն դիմումով ներկայացված տվյալները ճիշտ են, համապատասխանում են իրականությանը և գիտակցում եմ, որ կեղծ տեղեկություններ կամ փաստաթղթեր ներկայացնելու դեպքում օրենքով սահմանված կարգով կարող եմ ենթարկվել քրեական պատասխանատվության, իսկ սույն դիմումը կարող է մերժվել:		
7.1.2.	հավաստում եմ, որ ստացել եմ սույն դիմումի պատճենը, գիտակցում եմ, որ ապահովագրական ընկերությունը կարող է պահանջել պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները հիմնավորող այլ փաստաթղթեր:		
7.1.3.	թույլատրում եմ ապահովագրական ընկերությանը/Բյուրոյին հրապարակել իմ վերաբերյալ ապահովագրական կամ այլ գաղտնիք կազմող տեղեկությունները այնքանով, որքանով, որ դրանք ապահովագրական ընկերության/Բյուրոյի գնահատմամբ անհրաժեշտ են ապահովագրական ընկերության/Բյուրոյի կողմից հատուցման գործընթացը հավիտ պատշաճի իրականացնելու, ինչպես նաև դրա հետ կապված որոշակի ստուգումներ իրականացնելու և հատուցման վճարմամբ պայմանավորված հետադարձ պահանջի իրավունքն արդյունավետ իրականացնելու համար:		
7.1.4.	պարտավորվում եմ 10 (տասը) աշխատանքային օրվա ընթացքում վերադարձնել սույն դիմումի հիման վրա վճարված կամ ավել վճարված հատուցման գումարը, եթե դրա վճարումից հետո պարզվի, որ ՀՀ օրենքով և Բյուրոյի կանոններով սահմանված դեպքերում և հիմքերով համապատասխանաբար հատուցում ինձ ելքակա չէր վճարման կամ պետք է վճարվի րեք վճարվածից պակաս հատուցում:		
7.1.5.	հնարավորություն եմ տալիս փորձագետին և ապահովագրողին գույքի փաստացի գտնվելու հասցեում երկու աշխատանքային օրվա (համաձայնեցված հայտարարագրով գործընթացի դեպքում՝ մեկ աշխատանքային օրվա) ընթացքում գնելու վնասված գույքը, անհրաժեշտության դեպքում նաև թույլատրում եմ փորձագետին վնասված գույքի և (կամ) դրա առանձին դետալների ապամոնտաժումը՝ պատճառված վնասի չափը հստակ ճշտելու նպատակով:		
7.1.6.	վնասի վերականգնման (գույքի վերանորոգման) տարբերակն ընտրելու պարագայում պարտավորվում եմ Բյուրոյի կանոններով նախատեսված դեպքերում և չափով լրավճարելու վնասի վերականգնման համար:		
7.1.7.	սույն դիմումով ներկայացված պատահարի գծով վնաս պատճառած անձից և (կամ) վնասի համար պատասխանատու այլ անձի կողմից կամ նրանց անունից՝		
	☐	պատճառված վնասի դիմաց փոխհատուցում չեմ ստացել	
	☐	պատճառված վնասի դիմաց ստացել եմ փոխհատուցում նշված գումարի չափով	ՀՀ դրամ
8	Այլ նշումներ		

9	Դիմումատու		
		(անունը և ազգանունը, անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները)	(ստորագրությունը)
10	Դիմում ընդունող		
		(զբաղեցրած պաշտոնը)	(անունը և ազգանունը) (ստորագրությունը)
11	Դիմումի լրացման ամսաթիվը		
		օր	ամիս տարի

Սույն դիմումը համարել ներկայացված այն ապահովագրական ընկերությանը (ընկերություններին), որն օրենքի և Բյուրոյի կանոնների համաձայն պարտավոր է հատուցում տրամադրել:

Հավելված Ձև 2.1.1-ի ՎՆԱՍՎԱԾ ԳՈՒՅՔԻ ԱՌԱՆՁՆԱՑՎԱԾ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԻՐԱՎԱՆԱՑՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴԻՄՈՒՄ (կիրառելի է, երբ առանձնացված գնահատման պահանջը ներկայացվում է հատուցում ստանալու դիմումի ներկայացումից հետո)			
1. Դիմումի հասցեատերը	(նշվում է Ապահովագրողի անվանումը)		
2. Վնասված գույքի առնչությամբ հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումի ներկայացման ամսաթիվը			
	օր	ամիս	տարի
3. ՆԵՐՎԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁԸ Ի լրումն վնասված գույքի առնչությամբ հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումի՝ խնդրում եմ իրականացնել վնասված գույքի առանձնացված գնահատում:			
Դիմումատու			
	(անունը և ազգանունը, անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները)	(ստորագրությունը)	
Դիմումի լրացման ամսաթիվը			
	օր	ամիս	տարի

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԴԻՄՈՒՄ

Դիմումի հասցեատերը		(նշվում է Ապահովագրողի անվանումը)	
1. ՏՈՒԺՈՂԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐ			
1.1.	Անուն, ազգանուն, հայրանուն		
1.2.	Անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալներ		
1.3.	Տուժողին կամ նրա կողմից լիազորված անձին պատկանող բանկային հաշվեհամար (լրացվում է՝ ըստ ցանկության) (կիրառելի չէ այն դիմումատուների գծով, որոնց համար Բյուրոյի կանոններով նախատեսված չէ դիմումով ապահովագրական հատուցման գումարի ստացման հաշվեհամար փոփոխելու հնարավորություն,)		
	Բանկի անվանում		
	Հաշվեհամար		
	Հաշվետիրոջ անունը, ազգանունը և անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները (լրացվում է լիազորված անձի դեպքում)		
1.1. ՏՈՒԺՈՂԻ ԻՐԱՎԱՀԱՋՈՐԴԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐ (կիրառելի է տուժողի իրավահաջորդի առկայության դեպքում)			
1.1.1.	Անուն, ազգանուն, հայրանուն		
1.1.2.	Անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալներ		
1.1.3.	Տուժողի իրավահաջորդին կամ նրա կողմից լիազորված անձին պատկանող բանկային հաշվեհամար (լրացվում է՝ ըստ ցանկության) (կիրառելի չէ այն դիմումատուների գծով, որոնց համար Բյուրոյի կանոններով նախատեսված չէ դիմումով ապահովագրական հատուցման գումարի ստացման հաշվեհամարը փոփոխելու հնարավորություն,)		
	Բանկի անվանում		
	Հաշվեհամար		
	Հաշվետիրոջ անունը, ազգանունը և անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները (լրացվում է լիազորված անձի դեպքում)		
2. ՏԵՐԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ			
2.1	Պատահարի տեղի ունենալու ամսաթիվը		
2.2	Պատահարի տեղի ունենալու վայրը		
2.3.	Պատահարին մասնակից ավտոտրանսպորտային միջոցների մակնիշները և հաշվառման համարանիշները	1	մակնիշը հաշվառման համարանիշը
		2	մակնիշը հաշվառման համարանիշը
			մակնիշը հաշվառման համարանիշը
2.4.	Տուժողի առնչությունը պատահարի հետ	☐	ուղևոր
		☐	վարորդ
		☐	ինտիմոտն կամ այլ անձ
3. ԴԻՄՈՒՄՈՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՀԱՆՁԸ Ուսումնասիրել տյեղ դիմումով ներկայացված պատահարը և կատարել ապահովագրական հատուցում:			
4. ՏԵՐԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՎՆԱՍԻ ՏԵՍԱԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ			
4.1. Պատահարի հետևանքով պատճառված վնասները			
4.1.1.	☐ առողջությանը պատճառված վնասներ		
4.1.2.	☐ կորցրած աշխատավարձ (եկամուտ)		
4.1.3.	☐ մահվան հետևանքով վնասներ		
4.2. Կորցրած աշխատավարձի (եկամտի) վերաբերյալ տվյալներ			
4.2.1.	☐ աշխատել եմ		
4.2.2.	☐ չեմ աշխատել և համաձայն եմ, որ հատուցման հաշվարկում հիմք ընդունվի Բյուրոյի կանոններով սահմանված գումարի չափը		
4.3. Տուժողի մահվան կապակցությամբ վնասների հատուցում ստանալու հիմքը			
4.3.1.	☐ հուղարկավորության ծախսերը կատարած անձ եմ		
4.3.2.	☐ կերակրողին կորցրած անձ եմ		
5. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԵԼԹԱՑԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԿԻՐԱՎՈՐ ՀԱՐՈՐԴԱԿՑՄԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ			
5.1.	Նամակագրության էլեկտրոնային փոստի հասցե (եթե ԱՊՊԱ ընդհանուր պայմաններով նախատեսված է ծանուցման կոնկրետ հասցե, ապա այդ հասցեից տարբերվող հասցեի նշումն իրավական ուժ չունի)		
5.2.	Հեռախոսահամար		
6. ԴԻՄՈՒՄԻՆ ԿՑՎՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ			
h/h	Փաստաթղթի անվանումը		
1			
2			
...			
7. ՀԱՎԱՍՏՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
7.1.	Հավաստում եմ, որ՝		

7.1.1.	սույն դիմումով ներկայացված տվյալները ճիշտ են, համապատասխանում են իրականությանը և գիտակցում եմ, որ կեղծ տեղեկություններ կամ փաստաթղթեր ներկայացնելու դեպքում օրենքով սահմանված կարգով կարող եմ ենթարկվել քրեական պատասխանատվության, իսկ սույն դիմումը կարող է մերժվել:		
7.1.2.	ստացել եմ սույն դիմումի պատճենը, գիտակցում եմ, որ ապահովագրական ընկերությունը կարող է պահանջել պատահարի արդյունքում պատճառված վնասները հիմնավորող այլ փաստաթղթեր:		
7.1.3.	պարտավորություն եմ ստանձնում առ այն, որ այլ անձանց կողմից «Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքով և Բյուրոյի կանոններով սահմանված պահանջներին համապատասխան Ապահովագրական ընկերությանը տուժողի հուղարկավորության հետ կապված ծախսերի հատուցման դիմում ներկայացնելու դեպքում տուժողի հուղարկավորության հետ կապված ծախսերի կապակցությամբ իմ ստացած գումարը կբաշխեմ նրանց միջև՝ հուղարկավորության հետ կապված ընդհանուր ծախսերում (ներառյալ՝ իմ կողմից կատարվածը) նրանց կատարած անհրաժեշտ ծախսերի մասնաբաժնին համամասնորեն:		
7.1.4.	թույլատրում եմ ապահովագրական ընկերությանը/Բյուրոյին հրապարակել իմ վերաբերյալ ապահովագրական կամ այլ գաղտնիք կազմող տեղեկությունները այնքանով, որքանով, որ դրանք ապահովագրական ընկերության/Բյուրոյի գնահատմամբ անհրաժեշտ են ապահովագրական ընկերության/Բյուրոյի կողմից հատուցման գործընթացը հավուր պատշաճի իրականացնելու, ինչպես նաև դրա հետ կապված որոշակի ստուգումներ իրականացնելու և հատուցման վճարմամբ պայմանավորված հետադարձ պահանջի իրավունքն արդյունավետ իրականացնելու համար:		
7.1.5.	պարտավորվում եմ 10 (տասը) աշխատանքային օրվա ընթացքում վերադարձնել սույն դիմումի հիման վրա վճարված կամ ավել վճարված գումարը, եթե դրա վճարումից հետո պարզվի, որ ՀՀ օրենքով և Բյուրոյի կանոններով սահմանված դեպքերում և հիմքերով համապատասխանաբար ինձ հատուցում ենթակա չէ՝ վճարման կամ պետք է վճարվի՝ վճարվածից պակաս հատուցում:		
7.1.6.	Սույն դիմումով ներկայացված պատահարի գծով վնաս պատճառած անձից և (կամ) վնասի համար պատասխանատու այլ անձի կողմից կամ նրանց անունից՝ ☐ պատճառված վնասի դիմաց չեմ ստացել փոխհատուցում ☐ պատճառված վնասի դիմաց ստացել եմ փոխհատուցում նշված գումարի չափով		
8	Այլ նշումներ		
9	Դիմումատու	(անունը և ազգանունը, անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները)	(ստորագրությունը)
10	Դիմում ընդունող	(զբաղեցրած պաշտոնը)	(անունը և ազգանունը) (ստորագրությունը)
11	Դիմումի լրացման ամսաթիվը	օր	ամիս տարի
Սույն դիմումը համարել ներկայացված այն ապահովագրական ընկերությանը (ընկերություններին), որն օրենքի և Բյուրոյի կանոնների համաձայն պարտավոր է հատուցում տրամադրել:			

ՈՐՈՇՈՒՄ-ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ՎՃԱՐԵԼՈՒ (ՄԵՐԺԵԼՈՒ) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
(Կիրառելի է պարզեցված հալոցման գործընթացի դեպքում)

Ամսաթիվը և հերթական համարը		համարը	օր	ամիս	տարի
Ծանուցում իրականացնողը		(նշվում է ծանուցումն իրականացնողի անվանումը)			
Ծանուցվող անձինք		(նշվում են անձանց անվանումները/անուն, ազգանունները, ում հասցեագրված է ծանուցումը)			
Հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումի ներկայացման ամսաթիվը, որին վերաբերում է սույն որոշում-ծանուցումը		օր	ամիս		տարի
Պատահարի միասնական նույնականացուցիչը, որին վերաբերում է սույն որոշում-ծանուցումը					
1. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ՎՃԱՐԵԼՈՒ (ՄԵՐԺԵԼՈՒ) ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԵՐԸ					
☐	Հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումը բավարարվում է հետևյալ չափով և կարգով՝				
	Տուժողը, ում համար վճարվում է հատուցումը	(նշվում է անուն, ազգանուն/անվանում)			
	Ապահովագրական հատուցման ընդհանուր չափը (<< դրամ)				
	Տվյալ դեպքով տվյալ տուժողին (տվյալ տուժողի համար) արդեն իսկ հատուցված և/կամ կանխավճարված հատուցումները (<< դրամ) (առկայության դեպքում)				
	Վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցման չափը՝ հաշվի առնելով արդեն իսկ հատուցված և/կամ կանխավճարված հատուցումները (<< դրամ)				
	Հատուցման վճարման ժամկետը		Սույն ծանուցումն ստանալուց հետո հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում կցված ուղեցույցով սահմանված բողոքարկումների և անհամաձայնությունների բացակայության դեպքում վերջնական հատուցման ենթակա գումարն այդ ժամկետի վերջին օրվանից հետո՝ 1 աշխատանքային օրվա ընթացքում, կվճարվի սույն ծանուցման մեջ նշված կարգով: Սույն կետով նախատեսված հատուցման վճարման գործընթացը կիրառելի չէ այն դեպքերում, երբ մինչև սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելը Տուժողն ընտրել է վնասված գույքի վերանորոգման տարբերակը, որի դեպքում վնասի վերականգնումը կհանձնարարվի սույն փաթեթում ներառված՝ պատճառված վնասի գնահատման հաշվետվության մեջ նշված վերանորոգող կազմակերպությանը:		
☐	Գումարի փոխանցման մանրամասները (կիրառելի է միայն գումարի վճարման ձևով հալոցման դեպքում)	☐	Վճարման ենթակա գումարը կփոխանցվի ԱՊՊԱ վկայագրում նշված բանկային հաշվեհամարին (էլեկտրոնային փողի հաշվին) (բանկային քարտի համարին)		
		☐	Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումում նշված բանկային հաշվեհամարին		
		☐	Վճարման ենթակա գումարը, տուժող անձի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի (ՀՎՀՀ-ի) նշումով, կփոխանցվի _____ բանկային հաշվեհամարին: Տուժողը կարող է սույն ծանուցման մեջ նշված փոխանցման ամսաթվից հետո նույնականացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթով ներկայանալ նշված բանկի գանկագած մասնաճյուղ և ստանալ հատուցվող գումարը:		
☐	Անձը, ում հատուցման դիմումը մերժվում է	(նշվում է անուն, ազգանուն/անվանում)			
	Հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումը մերժվում է հետևյալ հիմնավորմամբ՝ (նշվում է համապատասխան կարգավորման հստակ կետի համարը և կետի ձևակերպումը)				
☐	Սույն Որոշում-ծանուցումը փոխարինում է սույն դեպքով նախկինում ծանուցված Որոշում-ծանուցմանը (առկայության դեպքում):				
Սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելու ժամկետը		Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն ծանուցելուց հետո՝ վեցերորդ աշխատանքային օրը, եթե այդ ընթացքում կցված ուղեցույցով սահմանված կարգով չստացվեն բողոքարկումներ կամ անհամաձայնություններ, իսկ կրկնակի փորձաքննության միջոցով բողոքարկման ենթակա փորձաքննությունների բացակայության դեպքում՝ ծանուցելուց հետո 1 աշխատանքային օր հետո:			
2. ԾԱՆՈՒՑՎՈՂ ՓԱԹԵԹԻ ԿԱԶՄԸ					
2.1. Համաձայնեցված հայտարարագրի լուսապատճենը					
2.2. Համաձայնեցված հայտարարագրի կնքման գործընթացում կատարված լուսանկարները					
2.3. Գույքին պատճառված վնասների գնահատման հաշվետվության (եզրակացության) էլեկտրոնային տարբերակը	☐	առաջնային փորձաքննություն			
	☐	լրացուցիչ փորձաքննություն			
	☐	կրկնակի փորձաքննություն			
2.4. Ծանուցվող անձանց գործողությունների և իրավունքների ուղեցույցի էլեկտրոնային տարբերակը					☐
Որոշումը հաստատող Ապահովագրողի իրավասու անձի (անձանց) տվյալները և ստորագրությունը		(անունը, ազգանունը և պաշտոնը)		(ստորագրություն)	

ՈՐԴՈՇՈՒՄ-ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ՎՃԱՐԵԼՈՒ (ՄԵՐԺԵԼՈՒ) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
(Կիրառելի է ստանդարտ հատուցման գործընթացի դեպքում)

Ամսաթիվը և հերթական համարը		համարը	օր	ամիս	տարի	
Ծանուցում իրականացնողը		(նշվում է ծանուցումն իրականացնողի անվանումը)				
Ծանուցվող անձինք		(նշվում են անձանց անվանումները/անուն, ազգանունները, ում հասցեագրված է ծանուցումը)				
Հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումի ներկայացման ամսաթիվը, որին վերաբերում է սույն որոշում-ծանուցումը		օր	ամիս		տարի	
Պատահարի միասնական նույնականացուցիչը, որին վերաբերում է սույն որոշում-ծանուցումը						
I. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ՎՃԱՐԵԼՈՒ (ՄԵՐԺԵԼՈՒ) ՈՐԴՈՇՄԱՆ ՄԱՆՐԱՄԱՆԵՐԸ						
☐	Հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումը բավարարվում է հետևյալ չափով և կարգով՝					
	Տուժողը, ում համար վճարվում է հատուցումը	(նշվում է անուն, ազգանուն/անվանում)				
	Հատուցվող վնասի տեսակը	Գույքին պատճառված վնասներ	Անձնական վնասներ			
			☐	☐	☐	☐
	Հատուցվող վնասի տեսակը և հատուցման ենթակա գումարի չափը	Հատուցման ենթակա գումարի չափը (<< դրամ) (նշվում են նաև հատուցման ոչ ենթակա գումարները՝ համապատասխան հիմնավորումներով)	Տուժողի առողջությանը պատճառված վնասների հետևանքով առաջացած ծախսեր	Կորցրած աշխատավարձ (եկամուտ)	Հուղարկավորության և հետ կապված ծախսեր	Կերակրողին կորցրած անձանց պատճառված վնասներ
	Ապահովագրական հատուցման ընդհանուր չափը (<< դրամ)					
	Տվյալ դեպքով տվյալ տուժողի գծով կատարված կանխավճարները (<< դրամ) (առկայության դեպքում)	Կատարված կանխավճարի չափը (<< դրամ)				
		Կատարված կանխավճարի ամսաթիվը	օր	ամիս	տարի	
	Տվյալ դեպքով տվյալ տուժողին (տվյալ տուժողի համար) արդեն իսկ կատարված հատուցումները (<< դրամ) (առկայության դեպքում)	Կատարված հատուցումը (<< դրամ)				
Կատարված հատուցման ամսաթիվը		օր	ամիս	տարի		
Վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցման չափը՝ հաշվի առնելով արդեն իսկ հատուցված և/կամ կանխավճարված հատուցումները (<< դրամ)						
Գումարի փոխանցման մանրամասները (կիրառելի է միայն գումարի վճարման ձևով հատուցման դեպքում)	Վճարման ենթակա գումարի չափը	Վճարման տվյալները				
	☐	Վճարման ենթակա գումարը կփոխանցվի ԱՊՊԱ վկայագրում նշված բանկային հաշվին (բանկային-բարտի համար) (էլեկտրոնային փողի հաշվին)				
	☐	Վճարման ենթակա գումարը կփոխանցվի ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմումում նշված բանկային հաշվին համարին				
	☐	Վճարման ենթակա գումարը, տուժողի անվան (անվանման) և անձը հաստատող փաստաթղթի- (<ՎՀՀ-ի) նշումով, կփոխանցվի _____ բանկային հաշվին համարին: Տուժողը կարող է սույն ծանուցման մեջ նշված փոխանցման ամսաթվից հետո նույնականացման համար- անհրաժեշտ փաստաթղթով ներկայանալ նշված բանկի ցանկացած մասնաճյուղ և ստանալ հատուցվող գումարը:				
	☐	Վճարման ենթակա գումարը կփոխանցվի տուժողի համար համապատասխան ծառայություններ մատուցած հետևյալ կազմակերպությանը (կազմակերպություններին)՝ _____:				
Հատուցման վճարման պարբերականությունը՝ ըստ չափի (կիրառելի է միայն գումարի վճարման ձևով հատուցման դեպքում)	Վճարման ենթակա գումարի չափը	Վճարման պարբերականությունը				
	☐	Միանվագ				
	☐	Ամսական				
Սույն ծանուցումն ստանալուց հետո հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում կցված ուղեցույցով սահմանված բոլոր քարտուղիներին և անհամապատասխանությունների բացակայության դեպքում վերջնական հատուցման ենթակա գումարն այդ ժամկետի վերջին օրվանից						

	Հատուցման վճարման ժամկետը	հետո 1 աշխատանքային օրվա ընթացքում (ամսական վճարումները՝ մինչև յուրաքանչյուր ամսվա հինգերորդ աշխատանքային օրը) կվճարվի սույն ծանուցման մեջ նշված կարգով: Սույն կետով նախատեսված հատուցման վճարման գործընթացը կիրառելի չէ՝ այն դեպքերում, երբ մինչև սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելը՝ Տուժողն ընտրել է վնասված գույքի վերանորոգման տարբերակը, որի դեպքում վնասի վերականգնումը կհանձնարարվի սույն փաթեթում ներառված՝ պատճառված վնասի գնահատման հաշվետվության մեջ նշված վերանորոգող կազմակերպությանը:		
	Անձը, ում հատուցման դիմումը մերժվում է			
		(նշվում է անուն, ազգանուն/անվանում)		
☐	Հատուցում ստանալու վերաբերյալ ներկայացված դիմումը մերժվում է հետևյալ հիմնավորմամբ՝ (նշվում է համապատասխան կարգավորման հստակ կետի համարը և կետի ձևակերպումը)			
☐	Սույն Որոշում-ծանուցումը փոխարինում է սույն դեպքով նախկինում ծանուցված Որոշում-ծանուցմանը (առկայության դեպքում):			
Սույն որոշումն ուժի մեջ մտնելու ժամկետը		Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն ծանուցելուց հետո՝ վեցերորդ աշխատանքային օրը, եթե այդ ընթացքում կցված ուղեցույցով սահմանված կարգով չստացվեն բողոքարկումներ կամ անհամաձայնություններ, իսկ կրկնակի փորձաքննության միջոցով բողոքարկման ենթակա փորձաքննությունների բացակայության դեպքում՝ ծանուցելուց հետո 1 աշխատանքային օր հետո:		
2. ԾԱՆՈՒՑՎՈՂ ՓԱԹԵԹԻ ԿԱԶՄԸ				
2.1. Պատահարի առաջացման պատճառները և տուժողի գույքին պատճառված վնասները հավաստող փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները (ներառյալ դրանց կցված բոլոր հավելվածները)	Պատահարի առաջացման պատճառների վերաբերյալ	☐	առաջնային փորձաքննություն	
		☐	լրացուցիչ փորձաքննություն	
		☐	կրկնակի փորձաքննություն	
		☐	դատական ակտ կամ ՖՀՀ որոշում	
	Տուժողի գույքին պատճառված վնասների վերաբերյալ (կիրառելի չէ անձնական վնասների դեպքում)	☐	առաջնային փորձաքննություն	
		☐	լրացուցիչ փորձաքննություն	
		☐	կրկնակի փորձաքննություն	
		☐	դատական ակտ կամ ՖՀՀ որոշում	
2.2. Տուժողին պատճառված անձնական վնասները և դրանց չափը հավաստող փաստաթղթերի լուսապատճենները (կիրառելի է միայն անձնական վնասների գծով հատուցուցում վճարելու վերաբերյալ որոշման համար և ուղարկվում է միայն համապատասխան տուժողին և ՊԿԱ-ներին)			☐	
2.3. Ծանուցվող անձանց գործողությունների և իրավունքների ուղեցույցի էլեկտրոնային տարբերակը			☐	
Որոշումը հաստատող Ապահովագրողի իրավասու անձի (անձանց) տվյալները և ստորագրությունը		(անունը, ազգանունը և պաշտոնը)		(ստորագրություն)

Հավելված 2
«ԱՊՊԱ ընդհանուր պայմաններ» կանոններ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2.1. ԱՊՊԱ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ ԵՎ ԱՊՊԱ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ ԼՐԱՑՆԵԼՈՒ ՀՐԱՀԱՆԳԸ

1. ԱՊՊԱ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ	
1.	Վկայագիրը, ինչպես նաև սույն հրահանգով նախատեսված դեպքում Վկայագրի հավելվածը կազմվում (ստորագրվում) են երկու օրինակից, որոնցից մեկ օրինակը, տրվում է Ապահովադիրին (Ապահովադրի ներկայացուցչին), իսկ մյուս օրինակը պահվում է Ապահովագրողի (Ապահովագրողի լիազորված անձի կամ ապահովագրական գործակալի) մոտ: Ապահովադիրների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքում Ապահովադիրին նույնականացնող տվյալները համապատասխան էլեկտրոնային համակարգում մուտքագրվելու և դրան ի պատասխան՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին Վկայագրի (հավելվածի)՝ սույն կանոններով նախատեսված տեխնիկական պահանջներին բավարարող էլեկտրոնային տարբերակի ստացման ուժով համարվում է, որ տվյալ ԱՊՊԱ պայմանագիրը կնքվել է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված էլեկտրոնային հաղորդակցությունն ապահովող կապի միջոցով, որը հնարավորություն է տալիս հաստատելու դրա իսկությունը և ճշգրիտ որոշելու, որ այն ելնում է պայմանագրի կողմից, և որի դեպքում էլեկտրոնային թվային ստորագրությամբ չպաշտպանված Վկայագիրն ունի նույն իրավական նշանակությունը, ինչ կողմերի կողմից ձեռագիր ստորագրված փաստաթուղթը:
2.	Վկայագիրը լրացվում է հայերենով, բացառությամբ փաստաթղթերի ոչ հայատառ սերիաների և Ավտոտրանսպորտային միջոցի համարանիշերի:
3.	Վկայագրի տվյալները լրացվում են մեկ էջի վրա:
4.	Մեկ պայմանագրով մեկից ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվություն ապահովագրելու դեպքերում Վկայագրին կցվում է Վկայագրի հավելվածը:
5.	Վկայագիրը և դրա հավելվածները լրացվում են համակարգչի կամ այլ էլեկտրոնային համակարգի կիրառման միջոցով և տպվում են սպիտակ թղթի վրա՝ սև գույնով (բացառությամբ ընկերության լոգոտիպի և մինչև «1. Ապահովադիր» դաշտը (չներառելով այդ հորիզոնականը) լրացվող տեղեկատվության գույնի, որի ընտրությունը կատարվում է տվյալ ընկերության կողմից) և առնվազն համակարգչի 7 տառաչափով (բացառությամբ Վկայագրի տողատակի նշումների, որոնք կարող են տպվել ավելի փոքր տառաչափով), «Գրապալատ» տառատեսակով (համակարգչային անվանումը՝ «ՂԷԱ Գրապալատ» (GHEA Grapalat))՝ «Յունիկոդ» (Unicode) կոդավորման համակարգով: Վկայագրի ձևի խախտում չեն համարվում Վկայագիրը պարունակող թղթի վրա կատարված դիզայնեական ձևավորումները, որոնք չպետք է խոչընդոտեն Վկայագրի տեքստի լիարժեք ընթերնելիությանը:

6.	Վկայագրերը կազմվում են այնպես, որպեսզի պահպանվեն արտացոլման ենթակա բոլոր տվյալները՝ ըստ սույն կանոններով հաստատված Վկայագրի ձևի բաժինների և յուրաքանչյուր բաժնի ներսում լրացման ենթակա տվյալների հաջորդականության: Վկայագրի բոլոր համարակալված բաժինները և դրանց ներքո գտնվող դաշտերը (աղյուսակները) պետք է միմյանցից սահմանազատվեն հստակ տեսանելի սահմանագծերով: Վկայագրի 3-րդ կետի չլրացվող դաշտը, ինչպես նաև Վկայագրի 12-րդ կետի անհրաժեշտության բացակայության դեպքում՝ Վկայագրի այդ դաշտը չեն տպագրվում:
----	--

2. ԱՊՊԱ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ ԼՐԱՑՆԵԼՈՒ ՀՐԱՀԱՆԳԸ

Վկայագրի դաշտի անվանումը կամ համարը	Լրացման ենթակա դաշտերում լրացվող տեղեկատվության բովանդակությունը (բոլոր տեղեկությունները Վկայագրում ենթակա են պարտադիր լրացման)
«Ապահովագրական ընկերության լոգոտիպը»	Ապահովագրողի լոգոտիպը:
«Վկայագիր N»	Վկայագրի սերիան և հերթական համարը՝ յուրաքանչյուր վանդակում մեկ նիշ՝ սույն հավելվածի ենթահավելվածով սահմանված պահանջներին համապատասխան:
1.	Ապահովագրողի՝ 1) անվանումը, 2) գտնվելու վայրի հասցեն, 3) հեռախոսահամարները, 4) էլեկտրոնային փոստի հասցեն, 5) ինտերնետային կայքը, 6) Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում գրանցման համարը, 7) լիցենզիայի համարը, ՀՎՀՀ-ն, բանկային հաշվեհամարը:

Նախքան ԱՊՊԱ վկայագրում Ապահովագրի վերաբերյալ տվյալներ լրացնելն ~~անհրաժեշտ է~~ ԱՄՄՊ համակարգում ընտրվում է ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման հետևյալ տարբերակներից մեկը՝

Ապահովագրման ենթակա Ավտոտրանսպորտային միջոցը՝

1) գրանցված է Հայաստանի Հանրապետությունում, եթե Ավտոտրանսպորտային միջոցը սահմանված կարգով գրանցված է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում: Ընդ որում, «գրանցված է Հայաստանի Հանրապետությունում» տարբերակն ընտրելիս անհրաժեշտ է ընտրել՝

ա. «Հաշվառված է ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու մարմնի կողմից », եթե տրանսպորտային միջոցը սահմանված կարգով հաշվառված է Հայաստանի Հանրապետության կամ Արցախի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու մարմնի կողմից,

բ. «Հաշվառված չէ ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու մարմնի կողմից » եթե տրանսպորտային միջոցը

սահմանված կարգով հաշվառված չէ Հայաստանի Հանրապետության կամ Արցախի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման համար պատասխանատու մարմնի կողմից:

2) գրանցված չէ Հայաստանի Հանրապետությունում, եթե Ավտոտրանսպորտային միջոցը սահմանված կարգով գրանցված չէ Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում: Ընդ որում, «գրանցված չէ Հայաստանի Հանրապետությունում» տարբերակն ընտրելիս անհրաժեշտ է ընտրել նաև ստորև նշված տարբերակներից համապատասխան տարբերակը՝

ա. «Օտարերկրյա հաշվառման համարանիշներով տրանսպորտային միջոց»,

բ. «Օտարերկրյա տարանցիկ հաշվառման համարանիշներով տրանսպորտային միջոց»,

գ. «Ժամանակավոր հաշվառման համարանիշով տրանսպորտային միջոց»,

դ. «Տրանսպորտային միջոց առանց հաշվառման համարանիշի»:

Ապահովադրի՝

2.

**Ֆիզիկական անձի
դեպքում՝**

1) Անունը և ազգանունը,

2) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ անձը հաստատող փաստաթղթերից որևէ մեկի սերիան և համարը,

3) հանրային ծառայությունների համարանիշը կամ հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանքի համարը (չի լրացվում այն անձանց համար, ում, օրենքի համաձայն, հանրային ծառայությունների համարանիշ չի հատկացվում),

4) հաշվառման հասցեն, հեռախոսահամար(ներ)ը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն,

5) Ապահովադրին պատկանող բանկային հաշվեհամարը (էլեկտրոնային փողի հաշվեհամարը) (բանկային քարտի համարը) (ներկայացվելու դեպքում)՝ «Ապահովադրին պատկանող բանկային հաշվեհամար (բանկային քարտի համար)» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով, իսկ ապահովագրական ընկերությանը կամ նրա ներկայացուցչին կամ ապահովագրական գործակալին ԱՊՊԱ պայմանագրի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարներն ստանալու լիազորություններ պարունակող՝ նոտարական կարգով վավերացված լիազորագիր ներկայացվելու դեպքում՝ լիազորված անձին պատկանող բանկային հաշվեհամարը՝ «Ապահովադրի լիազորած անձին պատկանող բանկային հաշվեհամար» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով։ Ընդ որում, բանկային քարտի համարը կարող է լրացվել միայն այն դեպքում, երբ ԱՄՄՊ-ում առկա է ծրագրային հնարավորություն համապատասխան վճարային համակարգից

	(վճարային համակարգերից) ինքնաշխատ եղանակով հավաստիանալ, որ տվյալ բանկային քարտի համարով քարտատերը Ապահովադիրն է՝ առնվազն վերջին անուն ազգանունների համընկնումն ստուգելու միջոցով, (սույն ենթակետով նախատեսված կարգավորումներն ուժի մեջ կմտնեն համապատասխան տեխնիկական հնարավորությունների ապահովման պահին, ինչի մասին Բյուրոյի կողմից լրացուցիչ կիրառվելիք): 6) Բոնուս-Մալուս դասը և դասի վերջին փոփոխման ամսաթիվը:
Իրավաբանական անձի դեպքում	1) լրիվ անվանումը, 2) ՀՎՀՀ-ն, 3) գտնվելու վայրի հասցեն, հեռախոսահամար(ներ)ը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, 4) Բոնուս-Մալուս դասը և դասի վերջին փոփոխման ամսաթիվը, 5) Ապահովադիրն պատկանող բանկային հաշվեհամարը <u>(էլեկտրոնային փողի հաշվեհամարը)</u> <u>(ներկայացվելու դեպքում)</u>՝ «Ապահովադիրն պատկանող բանկային հաշվեհամար» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով
Հայաստանի Հանրապետության դեպքում	1) պետության անունից հանդես եկող մարմնի անվանումը, 2) պետության անունից հանդես եկող մարմնի հասցեն, հեռախոսահամար(ներ)ը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, 3) Ապահովադիրն պատկանող բանկային հաշվեհամարը <u>(ներկայացվելու դեպքում)</u>՝ «Ապահովադիրն պատկանող բանկային հաշվեհամար» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով, 4) Բոնուս-Մալուս դասը և դասի վերջին փոփոխման ամսաթիվը
Օտարերկրյա պետության դեպքում՝	1) երկիրը, 2) օտարերկրյա պետության անունից հանդես եկող մարմնի անվանումը (դեսպանատուն, հյուպատոսարան, այլ), 3) օտարերկրյա պետության անունից հանդես եկող մարմնի հասցեն, հեռախոսահամար(ներ)ը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, 4) Ապահովադիրն պատկանող բանկային հաշվեհամարը <u>(էլեկտրոնային փողի հաշվեհամարը)</u> <u>(ներկայացվելու դեպքում)</u>՝ «Ապահովադիրն պատկանող բանկային հաշվեհամար» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով,

		5) Բոնուս-Մալուս դասը և դասի վերջին փոփոխման ամսաթիվը
	Համայնքի դեպքում՝	1) համայնքի անվանումը 2) համայնքի անունից հանդես եկող մարմնի անվանումը, 3) համայնքի անունից հանդես եկող մարմնի հասցեն, հեռախոսահամար(ներ)ը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, 4) Ապահովագրին պատկանող բանկային հաշվեհամարը (<u>էլեկտրոնային փողի հաշվեհամարը</u>) (ներկայացվելու <u>դեպքում</u>)՝ «Ապահովագրին պատկանող բանկային հաշվեհամար» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով, 5) Բոնուս-Մալուս դասը և դասի վերջին փոփոխման ամսաթիվը
	Միջազգային կազմակերպության դեպքում՝	1) միջազգային կազմակերպության անվանումը, 2) հասցեն, հեռախոսահամար(ներ)ը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն, 3) Ապահովագրին պատկանող բանկային հաշվեհամարը (<u>էլեկտրոնային փողի հաշվեհամարը</u>) (ներկայացվելու <u>դեպքում</u>)՝ «Ապահովագրին պատկանող բանկային հաշվեհամար» բառերի և բանկի անվանման պարտադիր նշումով, 4) Բոնուս-Մալուս դասը և դասի վերջին փոփոխման ամսաթիվը
3.	Վկայագրով մեկ Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից բխող պատասխանատվություն ապահովագրվելու դեպքում լրացվում են Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման համարանիշը Հայաստանի Հանրապետությունում և Արցախի Հանրապետությունում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցների դեպքում, իսկ մնացած Ավտոտրանսպորտային միջոցների դեպքում՝ օտարերկրյա հաշվառման համարանիշը, դրա բացակայության դեպքում Ավտոտրանսպորտային միջոցի ժամանակավոր հաշվառման համարանիշը, դրա բացակայության դեպքում նույնացման համարը (VIN), իսկ վերջինի բացակայության դեպքում՝ թափքի համարը), Հայաստանի Հանրապետությունից և Արցախի Հանրապետությունից բացի ցանկացած այլ երկրում հաշվառված Ավտոտրանսպորտային միջոցի դեպքում՝ նաև 1968 թվականի նոյեմբերի 8-ի «Ճանապարհային երթևեկության մասին» կոնվենցիայի 45-րդ հոդվածով սահմանված կարգով տվյալ երկրի կողմից ընտրված տարբերանշանը՝ ենթագրով (subscript, օրինակ՝ «_{RUS} H847XC177»), Ավտոտրանսպորտային միջոցի տեսակը, շարժիչի հզորությունը և դրա օգտագործման նպատակը: Համապատասխան ծրագրային լուծմամբ կարող է նախատեսվել, որ այն Ավտոտրանսպորտային միջոցների տեսակների գծով, որոնց օգտագործման բոլոր նպատակների համար ԱՊՊԱ ապահովագրավճարի հաշվարկում կիրառվում է միևնույն գործակիցը, Ավտոտրանսպորտային	

միջոցի օգտագործման նպատակը չի լրացվում (ավտոմատ կերպով դրվում է գծիկ նշան):

Վկայագրով մեկից ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործումից բխող պատասխանատվություն ապահովագրվելու դեպքում Վկայագրում լրացվում է Ավտոտրանսպորտային միջոցների քանակը, իսկ Վկայագրի հավելվածում յուրաքանչյուր Ավտոտրանսպորտային միջոցի համար լրացվում է սույն կետով մեկ Ավտոտրանսպորտային միջոցի համար սահմանված տվյալները, ընդ որում՝ Վկայագրի հավելվածի տողերն ավելացվում են Ավտոտրանսպորտային միջոցների քանակին համապատասխան:

Որպես Ավտոտրանսպորտային միջոցի տեսակ ավտոբուս (ներառյալ միկրոավտոբուս) կամ տրոլեյբուս նշվելու դեպքում լրացվում է նաև դրա՝ առանց վարորդի նստատեղի հաշվարկված նստատեղերի քանակի մասին տեղեկատվությունը՝ համապատասխանաբար հետևյալ եղանակներից մեկով՝ 1) առանց վարորդի նստատեղի՝ մինչև 17 (ներառյալ) նստատեղ ունեցող կամ 2) առանց վարորդի նստատեղի՝ 17-ից ավելի նստատեղ ունեցող: Ընդ որում, տրոլեյբուսի դեպքում նստատեղերի քանակի մասին տեղեկատվությունը մշտապես լրացվում է 2-րդ եղանակով:

Որպես Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման նպատակ հիմք է ընդունվում հետևյալ նպատակներից որևէ մեկը (մի քանի նպատակով օգտագործվելու դեպքում նշվում է այն նպատակը, որի համար ԱՊՊԱ ապահովագրավճարի հաշվարկում կիրառվում է ավելի բարձր գործակից)՝

**Պայմանագրի
գործողության
ընթացքում
Ավտոտրանսպոր-
տային միջոցի
օգտագործման
նպատակ**

Նպատակի նկարագրություն

1. Անձնական

Ֆիզիկական անձանց պատկանող Ավտոտրանսպորտային միջոցներ, որոնք չեն օգտագործվելու սույն մասի 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ և 6-րդ կետերում նշված նպատակներով

2. Ծառայողական

Ֆիզիկական անձանցից բացի ցանկացած այլ անձին պատկանող Ավտոտրանսպորտային միջոցներ, որոնք չեն օգտագործվելու սույն մասի 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ և 6-րդ կետերում նշված նպատակներով

3. Առևտրային

Ավտոտրանսպորտային միջոցն օգտագործվելու է նաև ապրանքների փոխադրման և (կամ) ծառայությունների մատուցման նպատակով

**4. Հանրային
տրանսպորտ**

Ավտոտրանսպորտային միջոցն օգտագործվելու է նաև կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ կատարելու նպատակով

	5. Պատվերով ուղևորափոխադրումներ	Ավտոտրանսպորտային միջոցն օգտագործվելու է նաև պատվերով ուղևորափոխադրումներ իրականացնելու համար, ընդ որում, Ավտոտրանսպորտային միջոցը, անկախ ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված ուղևորափոխադրումների կազմակերպման լիցենզիայի առկայության, համարվում է սույն ենթակետով նախատեսված նպատակով օգտագործվող նաև այն դեպքերում, եթե տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցը ներառված է ուղևորների փոխադրման պատվերների ստացման համար նախատեսված հատուկ էլեկտրոնային հարթակներում (ներառյալ բջջային հավելվածներում) կամ Ավտոտրանսպորտային միջոցի վրա առկա է կահավորման որևէ տարր, որը հանրության մոտ առաջացնում է ուղևորափոխադրման ծառայությունների մատուցման վերաբերյալ ընկալում (օրինակ՝ հետևյալ տարրերից որևէ մեկը՝ ուղևորների փոխադրման պատվերների ստացման համար նախատեսված հատուկ էլեկտրոնային հարթակների տարբերանշան, կիլոմետրի արժեք, տաքսամետր (սակաչափիչ), տանիքին, դիմապակու վրա կամ որևէ այլ մասում՝ «SUՔՍԻ» (հայերեն կամ օտար լեզվով) գրառում կամ շախմատաձև դեղին և սև տարբերանշան և այլն): (փոփ. է 31/08/2021թ թիվ 30-Լ)
	6. Վարձակալություն	Ավտոտրանսպորտային միջոցը կարող է տրվել նաև վարձակալությամբ:
4.	պայմանագրի գործողության ժամկետի սկիզբը և ավարտը՝ համապատասխանաբար օր/ամիս/տարի/ժամ և օր/ամիս/տարի ֆորմատներով և հաջորդականությամբ:	
5.	«Ապահովագրավճար առանց ԲՄ դասի» բառերը, որը սույն կանոնների համաձայն հաշվարկված տվյալ պայմանագրի ապահովագրավճարի մեծությունն է՝ առանց ԲՄ դասը հաշվի առնելու և առանց կլորացման, Առանց ԲՄ դասի ապահովագրավճարի չափը՝ «գծիկ, թվերով արտահայտված գումար, գծիկ, ՀՀ դրամ»՝ առանց բացատների ֆորմատով, «Բոնուս» կամ «Մալուս» բառը՝ կախված այն հանգամանքից, թե ապահովադրին տրվում է բոնուս, թե՞ մալուս, Ապահովադրի Բոնուս-Մալուս դասի գործակցի կիրառման արդյունքում ապահովագրավճարի չափին ավելացման կամ նվազեցման ենթակա գումարի մեծությունը՝ «գծիկ, թվերով արտահայտված գումար, գծիկ, ՀՀ դրամ»՝ առանց բացատների ֆորմատով, «Վճարման ենթակա ապահովագրավճար» բառերը և Ապահովադրի կողմից տվյալ պայմանագրով վճարման ենթակա ապահովագրավճարի	

	մեծությունը՝ գծիկ, թվերով արտահայտված գումար, գծիկ, ՀՀ դրամ՝ առանց բացատների ֆորմատով (օրինակ՝ Ապահովագրավճար առանց ԲՄ դասի՝ -45708-ՀՀ դրամ, Բոնուս՝ -2742-ՀՀ դրամ, վճարման ենթակա ապահովագրավճար՝ -43000-ՀՀ դրամ): Այն դեպքում, երբ պայմանագրով ապահովագրվում է մեկից ավելի Ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվությունը, այս մասում նշվում են բոլոր Ավտոտրանսպորտային միջոցների համար հաշվարկված առանց ԲՄ դասի ապահովագրավճարների հանրագումարը, տրամադրվող բոնուսի կամ մալուսի չափը և վճարման ենթակա ապահովագրավճարների հանրագումարը, իսկ յուրաքանչյուր Ավտոտրանսպորտային միջոցի համար համապատասխան տեղեկատվությունը նշվում է Վկայագրին կցվող հավելվածի համապատասխան դաշտում:		
6.	ապահովագրավճարի վճարման կարգը, մասնավորապես նշվում է հետևյալ տարբերակներից որևէ մեկը՝ 1) միանվագ կամ տարաժամկետ վճարում, ընդ որում՝ սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում ապահովագրավճարը ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին չվճարվելու և տարաժամկետ վճարման տարբերակ ընտրելու դեպքերում Վկայագրում նշվում է նաև ապահովագրավճարի կամ դրա տարաժամկետվող մասի վճարման կարգն ու ժամկետները, 2) կանխիկ կամ անկանխիկ, ընդ որում ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման պահին ապահովագրավճարը (դրա մի մասը) սույն կանոններով նախատեսված կարգով «Կանխիկ» վճարման տարբերակով կնքելու դեպքում Վկայագրում նշվում է նաև տվյալ պահին փաստացի սույն կանոններով սահմանված եղանակներով կանխիկ վճարված ապահովագրավճարի չափը:		
8.	ապահովագրողի՝ շուրջօրյա հասանելի, առնվազն երեք միաժամանակյա զանգի սպասարկման հնարավորություն ապահովող առնվազն մեկ հեռախոսահամար, որով Ապահովադիրը (Ավտոտրանսպորտային միջոցն օրինական հիմքով տիրապետող այլ անձը) կարող է զանգահարել Ապահովագրողին՝ ապահովագրական պատահարի մասին հայտնելու համար:		
9.	9.1	Ապահովագրողի անունից հանդես եկող անձի տեսակը	Ապահովագրողի անունից հանդես եկող անձի վերաբերյալ տվյալները
		1) Ապահովագրողի գործադիր մարմնի ղեկավար	Գործադիր մարմնի ղեկավարի անունը, ազգանունը, ստորագրությունը և Ապահովագրողի կնիքն՝ առկայության դեպքում: Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում՝ միայն գործադիր մարմնի ղեկավարի անունը և ազգանունը: Ընդ որում, Ապահովադիրների կողմից առցանց

			Էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքերում «ստորագրություն» դաշտը չի արտացոլվում (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
		2) Ապահովագրողի գործադիր մարմնի ղեկավար չհանդիսացող այլ լիազորված ֆիզիկական անձ (կիրառելի չէ Ապահովագրողների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքերում)	Տվյալ լիազորված ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, ստորագրությունը, անձնագրային տվյալները, լիազորագրի համարը և տրման ամսաթիվը, և Ապահովագրողի հայեցողությամբ կարող է դրվել Ապահովագրողի կնիքը: Վկայագրի՝ Ապահովագրողի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում ստորագրություն չի դրվում (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
		3) Ֆիզիկական անձ (բացառությամբ անհատ ձեռնարկատեր) ապահովագրական գործակալ (կիրառելի չէ Ապահովագրողների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքերում)	Անունը, ազգանունը, որպես գործակալ հաշվառման վկայականի համարը (տրվելու դեպքում), ստորագրությունը, և Ապահովագրողի հայեցողությամբ կարող է դրվել Ապահովագրողի կնիքը: Վկայագրի՝ Ապահովագրողի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում ստորագրություն չի դրվում (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

		4) Իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկետեր ապահովագրական գործակալ (կիրառելի է Ապահովադիրների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքերում)	Անվանումը, իրավասություն ունեցող անձի անունը, ազգանունը և ստորագրությունը (կնիքն՝ առկայության դեպքում), և Ապահովագրողի հայեցողությանը կարող է դրվել Ապահովագրողի կնիքը: Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում կնիք և ստորագրություն չեն դրվում (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
	9.2	Ապահովադրի անունից հանդես եկող անձի տեսակը	Ապահովադրի անունից հանդես եկող անձի վերաբերյալ տվյալները
		1) Ֆիզիկական անձ ապահովադիր	անունը, ազգանունը և ստորագրությունը: Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում ստորագրություն չի դրվում: Ընդ որում, Ապահովադիրների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքերում համաձայնության վերաբերյալ դրույթը և ստորագրությունը պարունակող դաշտերը չեն արտացոլվում (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
		2) Իրավաբանական անձ ապահովադիր	անունը և ազգանունը, ստորագրությունը և կազմակերպության կնիքն՝ առկայության դեպքում: Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում ստորագրություն և կնիք չեն դրվում: Ընդ որում, Ապահովադիրների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքերում համաձայնության վերաբերյալ դրույթը և ստորագրությունը պարունակող դաշտերը չեն արտացոլվում (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)

		3) Ապահովադրի ներկայացուցիչ	անունը, ազգանունը, անձնագրային տվյալները, լիազորագրի համարը և (կամ) տրման ամսաթիվը և ներկայացուցչի ստորագրությունը: Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում ստորագրություն չի դրվում: (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
10.	Ապահովադրին Վկայագիրը տալու ամսաթիվը՝ օր/ամիս/տարի ֆորմատով և հաջորդականությամբ:		
11.	«է կնքել» կամ «չի կնքել» բառերը՝ կախված այն հանգամանքից, թե այդ տարբերակներից որն է կիրառելի Ապահովագրողի նկատմամբ:		
12.	1) «Կրկնօրինակ» բառը, երբ սույն կանոնների համաձայն Ապահովադրին տրվում է Վկայագրի կրկնօրինակը, 2) «Սույն պայմանագիրը կնքվել է կողմերի միջև էլեկտրոնային հաղորդակցությունն ապահովող կապի միջոցով և դրա՝ սույն կանոններով նախատեսված տեխնիկական պահանջներին բավարարող էլեկտրոնային տարբերակն ունի նույն իրավական նշանակությունը, ինչ կողմերի կողմից ձեռագիր ստորագրված փաստաթուղթը» բառերը՝ Ապահովադիրների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքում Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում, 3) «Սույն վկայագիրը թղթային եղանակով ստորագրված վկայագրի էլեկտրոնային տարբերակն է» բառերը՝ Ապահովադիրների կողմից առցանց էլեկտրոնային եղանակից տարբերվող ցանկացած եղանակով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքում Վկայագրի՝ Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցեին ուղարկվող էլեկտրոնային տարբերակում:		
Վկայագրի հավելվածը, ինչպես նաև ԱՊՊԱ պայմանագրում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ համաձայնագիրը լրացվում են սույն հրահանգով Վկայագրի համապատասխան կետերով նախատեսված դաշտերի լրացման համար սահմանված կանոններին համապատասխան:			

1. Սույն ենթահավելվածով սահմանվում է ԱՊՊԱ պայմանագրերի հաշվառման կարգը:

2. Վկայագիրն ունի ծածկագիր, որը բաղկացած է սերիայից և համարից, ընդ որում՝ սկզբից նշվում է սերիան, այնուհետև՝ համարը: Սերիան պարունակում է 2 նիշ, իսկ համարը՝ 6 նիշ՝ սկսած 000001-ից: Վկայագրի ծածկագրերը չեն կրկնվում, անգամ եթե տվյալ ԱՊՊԱ պայմանագիրն այլևս ուժի մեջ չէ:

3. Սերիայի նիշերը մեծատառ են և լատինատառ: Սերիայի առաջին նիշը սահմանվում է «S», որի բոլոր հնարավոր համակցությունների օգտագործումից հետո առաջին նիշը սահմանվում է՝ ըստ լատինական այբուբենի այբբենական հերթականության՝ սկսվելով «A»-ից և չներառելով «S» տառը: Երկրորդ նիշը համապատասխանաբար փոփոխվում է ըստ լատինական այբուբենի այբբենական հերթականության (SA, SB, SC ... SZ, AA, AB, AC, ..., AZ, BA, BB, BC, ..., BZ և այլն):

4. Վկայագրի սերիաները տրամադրվում են ԱՄՄՊ համակարգի կողմից ինքնաշխատ եղանակով: Ընդ որում, յուրաքանչյուր Ապահովագրողի տրամադրվում է առանձին սերիա՝ հերթական համարի բոլոր հնարավոր համակցություններով:

5. Ապահովագրողին տրամադրված սերիայի համարների բոլոր հնարավոր համակցություններն օգտագործվելու դեպքում ԱՄՄՊ համակարգի կողմից ինքնաշխատ տրամադրվում է բոլոր Ապահովագրողներին տրամադրված սերիաներին հաջորդող հերթական չօգտագործված սերիան՝ համապատասխան Ապահովագրողին ծանուցելով հերթական սերիայի տրամադրման վերաբերյալ:

6. Ապահովագրողները վարում են իրենց կողմից կնքված Վկայագրերի, ինչպես նաև վնասված, խոտանված, կորած, հափշտակված և ոչնչացված Վկայագրերի ներքին հաշվառում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2.2. ԱՊՊԱ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿԼԲՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԵՎ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

		N	Ապահովադրի կողմից ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկը	Ապահովադրի կողմից ներկայացվող (հայտարարվող) տեղեկությունների ցանկը
Ապահովադրի վերաբերյալ	Ֆիզիկական անձանց համար	1	Անձը հաստատող փաստաթուղթ	1. Ապահովադրի էլեկտրոնային փոստի հասցե, 2. Ապահովադրի փոստային <u>հաշվառման (գտնվելու)</u> հասցե, 3. Ապահովադրի հեռախոսահամար, 4. <u>Ապահովադրին կամ վերջինի կողմից նոտարական կարգով վավերացված լիազորագրով տրամադրված համապատասխան լիազորություններ ունեցող անձին պատկանող բանկային հաշվեհամար Ավտոբուս (ներառյալ միկրոավտոբուս) տեսակի Ավտոտրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքվելու դեպքում՝ Ավտոտրանսպորտային միջոցի՝ առանց վարորդի նստատեղի հաշվարկված նստատեղերի քանակ՝ տեխնիկական տվյալների համաձայն, ընդ որում, սույն ենթակետով նախատեսված տեղեկատվությունը համարվում է տրամադրված նաև այն դեպքում, եթե Ապահովադրի անվամբ բանկային հաշիվը կամ</u>
		2	ՀՀ քաղաքացիների դեպքում, եթե ներկայացված անձը հաստատող փաստաթուղթը չի պարունակում հանրային ծառայությունների համարանիշ, ապա այդ համարանիշը պարունակող փաստաթուղթ (սոցիալական ապահովության քարտ կամ համապատասխան տեղեկանք) կամ հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ տեղեկանք	
	Իրավաբանական անձանց համար	1	Հարկ վճարողի հաշվառման համարը պարունակող փաստաթուղթ	
	Այլ սուբյեկտների համար			
Ավտոտրանսպորտային միջոցի (միջոցների) վերաբերյալ		1	Հաշվառման (գրանցման) վկայագիր կամ այլ համարժեք փաստաթուղթ կամ մաքսային հայտարարագիր և Օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասով սահմանված անձ համարվելու փաստը հավաստող փաստաթղթեր (սեփականության իրավունքի պետական գրանցման վկայական, լիզինգի պայմանագիր և այլն), եթե հաշվառման (գրանցման) վկայագրով	

		կամ այլ համարժեք փաստաթղթով կամ մաքսային հայտարարագրով ԱՊՊԱ պայմանագիր կնքելու իրավասությունը չի հաստատվում: Այլ անձին սեփականության իրավունքի փոխանցման գործընթացում գտնվող Ավտոտրանսպորտային միջոցների գծով ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման համար հաշվառման (գրանցման) վկայագրի փոխարեն ներկայացվում է իրավասու պետական մարմնի կողմից տվյալ Ավտոտրանսպորտային միջոցին հատկացված հաշվառման համարանիշը	<u>Էլեկտրոնային փողի հաշիվը, Ապահովագրի (նրա ներկայացուցչի) համաձայնությամբ, ինքնաշխատ քացվել և ԱՄՄՊ համակարգում արտացոլվել է պայմանագրի կնքման գործընթացում,</u> 5. Ավտոտրանսպորտային միջոցի օգտագործման նպատակ, 6. ապահովագրության ժամկետ, 7. <u>ապահովագրավճարի վճարման նախընտրելի կարգ և ժամկետ:</u>
	2	Օրենքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ կամ 3-րդ մասով սահմանված անձ համարվելու փաստը հավաստող փաստաթղթեր (սեփականության իրավունքի պետական գրանցման վկայական, լիզինգի պայմանագիր և այլն)	
Ներկայացուցչի վերաբերյալ	1	Անձը հաստատող փաստաթուղթ	
	2	Ապահովագրի կողմից տրված <u>ԱՊՊԱ պայմանագրի կնքման լիազորությունները հավաստող</u> հասարակ, գրավոր ձևով կազմված լիազորագիր	
	3	<u>ԱՊՊԱ պայմանագրում Ապահովագրից տարբերվող անձի բանկային հաշիվ նշվելու դեպքում՝ ԱՊՊԱ պայմանագրի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարներն ստանալու լիազորություններ պարունակող՝ նոտարական կարգով վավերացված լիազորագիր</u>	

**ԱՊՊԱ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ԳՈՒՅՔԻՆ
ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ
ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**

ԳԼՈՒԽ 1. ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ

1. Սույն հավելվածով սահմանվում են՝

- 1) ԱՊՊԱ ոլորտում տուժողի գույքին պատճառված վնասների գնահատման գործընթացի կազմակերպման կարգն ու ընդհանուր սկզբունքները,
- 2) ԱՊՊԱ ոլորտում տուժողի գույքին պատճառված վնասների գնահատման մեթոդաբանությունը:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԱՎԵԼՎԱԾՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2. Սույն հավելվածում օգտագործվող լրացուցիչ հասկացությունները սույն հավելվածում ունեն հետևյալ իմաստը.

- 1) **փորձագետ՝** վնասների փորձագետ,
- 2) **փորձաքնություն՝** ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով գույքին պատճառված վնասների առաջնային և (կամ) լրացուցիչ և (կամ) կրկնակի փորձաքնություն,
- 3) **գործարանային արտադրության բաղադրիչ՝** տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի արտադրության ընթացքում տեղադրվող բաղադրիչ կամ արտադրող կազմակերպության կողմից առաջարկվող համապատասխան դետալ կամ հանգույց,
- 4) **բաղադրիչ՝** գույքի մաս, դետալ, հանգույց և այլ բաղկացուցիչ մաս, որի առանձնացված առաջարկն առկա է շուկայում:

**ԳԼՈՒԽ 3. ՎՆԱՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ**

3. Ապահովագրողը սույն կանոններով նախատեսված դեպքերում փորձաքնություն նշանակելիս այն կարող է հանձնարարել (պատվիրել) միայն Բյուրոյի կանոնների համաձայն համապատասխան որակավորում ունեցող փորձագետներին: Կրկնակի փորձաքնությունը չի կարող իրականացվել տվյալ պատահարի հետ կապված առաջնային և (կամ) լրացուցիչ փորձաքնություն իրականացրած փորձագետի կողմից:

4. Փորձաքնություն իրականացնելու պատվեր փորձագետները կարող են ստանալ ԴՍԱ-ից, իսկ կրկնակի փորձաքնության պատվերը՝ Բյուրոյից:

5. ԴՍԱ-ն փորձաքնությունը նշանակում է Ձև 4-ով սահմանված պատվերը ներկայացնելու միջոցով: Ձև 4-ում նշված հարցադրումներից տարբերվող հարցադրումներ պատվերում չեն կարող ներառվել, իսկ ներառվելու դեպքում՝ փորձագետի կողմից հաշվի չեն առնվում փորձաքնություն իրականացնելիս:

6. Փորձաքնության պատվերին կցվում են համապատասխան պատահարի խմբի համար նախատեսված հետևյալ ելակետային տվյալները (փաստաթղթերն ու նյութերը)՝

Պատահարի խումբը	Փաստաթղթերի (նյութերի) ցանկը
Պարզեցված	Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման (գրանցման) վկայագրի կամ մաքսային հայտարարագրի կամ նմանատիպ այլ փաստաթղթի պատճենը (լուսապատճենը)
	Համաձայնեցված հայտարարագրի լուսապատճենը
	1) Պատահարի վայրում իրականացված լուսանկարների և (կամ) տեսագրության էլեկտրոնային կրիչը (ֆայլերը) կամ դրանց հղումները, այլ օբյեկտիվ տվյալներ և/կամ ապացույցներ, որոնք կարող են օգտակար լինել փորձագետի համար հնարավորին ամբողջական և օբյեկտիվ փորձաքննություն իրականացնելու համար (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
	Բողոքարկվող փորձագիտական եզրակացության պատճենը (լուսապատճենը) (կրկնակի փորձաքննության պատվերի դեպքում)
	Գնահատվող գույքի մասով՝ ԴՍԱ-ի մոտ առկա (ԴՍԱ-ի կողմից տիրապետվող) ԱՊՊԱ համակարգում նախկինում կատարված հատուցումների համար հիմք հանդիսացած վնասների լուսանկարները և/կամ տեսագրությունները
Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 1	Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման (գրանցման) վկայագրի կամ մաքսային հայտարարագրի կամ նմանատիպ այլ փաստաթղթի, իսկ վնասված գույքը ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերվելու դեպքում՝ վերջինի նույնականացման տվյալները պարունակող փաստաթղթի (փաստաթղթերի) լուսապատճենը
	Ելակետ 1-ի և Ելակետ 2-ի պատճենները (լուսապատճենները կամ էլեկտրոնային տարբերակները)
	Առկայության դեպքում՝ ցանկացած եղանակով ստացված՝ պատահարի վայրում իրականացված լուսանկարների և (կամ) տեսագրության և (կամ) պատահարի տեսաձայնագրության էլեկտրոնային կրիչը (ֆայլերը) կամ դրանց հղումները, այլ օբյեկտիվ տվյալներ և/կամ ապացույցներ, որոնք կարող են օգտակար լինել փորձագետի համար հնարավորին ամբողջական և օբյեկտիվ փորձաքննություն իրականացնելու համար (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
	Առկայության դեպքում՝ տվյալ պատահարի գծով իրականացված պատահարի առաջացման պատճառների գծով տրամադրված վերջին փորձագիտական եզրակացության պատճենը (լուսապատճենը)

Ստանդարտ հատուցման գործընթաց 2	Բողոքարկվող փորձագիտական եզրակացության պատճենը (լուսապատճենը) (կրկնակի փորձաքննության պատվերի դեպքում)
	Գնահատվող գույքի մասով՝ ԴՍԱ-ի մոտ առկա (ԴՍԱ-ի կողմից տիրապետվող) ԱՊՊԱ համակարգում նախկինում կատարված հատուցումների համար հիմք հանդիսացած վնասների լուսանկարները և/կամ տեսագրությունները
	Ավտոտրանսպորտային միջոցի հաշվառման (գրանցման) վկայագրի կամ մաքսային հայտարարագրի կամ նմանատիպ այլ փաստաթղթի, իսկ վնասված գույքը ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերվելու դեպքում՝ վերջինի նույնականացման տվյալները պարունակող փաստաթղթի (փաստաթղթերի) լուսապատճենը
	Տվյալ պատահարի գծով հարուցված (նախաձեռնված) գործով (վարույթով) օրինական ուժի մեջ մտած գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) դատական ակտի կամ քրեական դատավարության օրենսդրության շրջանակներում ընդունված եզրափակիչ դատավարական այլ ակտի կամ քրեական հետապնդման ժամկետները կասեցնելու վերաբերյալ դատավարական ակտի կամ իրավասու պետական մարմնի կողմից նախաձեռնված վարույթի շրջանակներում քրեական հետապնդում չհարուցելու վերաբերյալ տրամադրված փաստաթղթի կամ վարչական վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից ընդունված եզրակացության և (կամ) որոշման և այդ ակտի (այլ փաստաթղթի) հիմքում ընկած փաստաթղթերի (դեպքի վայրի սխեմա, բացատրություններ, փորձագիտական եզրակացություն) լուսապատճենները
	Առկայության դեպքում՝ ցանկացած եղանակով ստացված՝ պատահարի վայրում իրականացված լուսանկարների և (կամ) տեսագրության և (կամ) պատահարի տեսաձայնագրության էլեկտրոնային կրիչը (ֆայլերը) կամ դրանց հղումները, այլ օբյեկտիվ տվյալներ և/կամ ապացույցներ, որոնք կարող ենք օգտակար լինել փորձագետի համար հնարավորին ամբողջական և օբյեկտիվ փորձաքննություն իրականացնելու համար (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ)
	Առկայության դեպքում՝ տվյալ պատահարի գծով իրականացված պատահարի առաջացման պատճառների գծով տրամադրված վերջին փորձագիտական եզրակացության պատճենը (լուսապատճենը)

	Բողոքարկվող փորձագիտական եզրակացության պատճենը (լուսապատճենը) (կրկնակի փորձաքննության պատվերի դեպքում)
	Գնահատվող գույքի մասով՝ ԴՍԱ-ի մոտ առկա (ԴՍԱ-ի կողմից տիրապետվող) ԱՊՊԱ համակարգում նախկինում կատարված հատուցումների համար հիմք հանդիսացած վնասների լուսանկարները և/կամ տեսագրությունները

7. ԴՍԱ-ն իրավունք չունի փորձաքննության հետ կապված փորձաքննության պատվերից բացի այլ գրավոր կամ բանավոր ցուցումներ, ուղղորդումներ և (կամ) հանձնարարություններ տալ փորձագետին, իսկ ներկայացվելու դեպքում՝ դրանք փորձագետի կողմից հիմք չեն ընդունվում փորձաքննության ժամանակ:

8. Փորձաքննության իրականացման համար սույն հավելվածով նախատեսված փաստաթղթերից բացի այլ փաստաթղթերի և (կամ) նյութերի ներկայացումն արգելվում է, իսկ ներկայացվելու դեպքում՝ դրանք փորձագետի կողմից հիմք չեն ընդունվում փորձաքննության ժամանակ:

9. Փորձագետը պարտավոր է ապահովագրողից համապատասխան պատվերն ստանալուց հետո՝ Հավելված 6-ով նախատեսված օրերի ընթացքում, իրականացնել փորձաքննություն և պատվիրատուին տրամադրել փորձագիտական եզրակացություն կամ 3 (համաձայնեցված հայտարարագրով գործընթացի դեպքում՝ 1) օրվա ընթացքում, պատվիրատուին տրամադրել փորձագիտական եզրակացություն տալու անհնարինության մասին գրավոր պատասխան՝ նշելով փորձաքննության անհնարինություն առաջացնող հիմքերը: Ընդ որում՝ սույն կանոնների համաձայն, որպես փորձաքննության անհնարինությունն առաջացնող հիմք կարող է դիտարկվել միայն սույն կանոնների 92-րդ կետի 2-րդ կամ 3-րդ ենթակետով սահմանված պարտավորությունը չկատարվելը, ինչի հետ կապված ներկայացվել են, համապատասխանաբար, վերանորոգված կամ ապամոնտաժված գույքի լուսանկարները կամ ապացույցներ՝ առ այն, որ փորձագետն իրեն տրված պատվերի 1.3-րդ կետում նշված էլեկտրոնային փոստի հասցեով իրականացրել է սույն կանոնների Հավելված 1-ի Ձև 5.3-ով նախատեսված ծանուցումը, փորձել է նույն կետում նշված հեռախոսահամարով կապ հաստատել տվյալ անձի հետ, սակայն ծանուցումն ուղարկելուց հետո՝ 1 օրվա ընթացքում, անհնարինության հիմքերը չեն վերացվել կամ փորձաքննությունն անհնարին դարձնող հիմքերի բացակայության մասին հետպատասխան չի ստացվել: (լրաց. է 28/04/2020թ թիվ 10-Լ և փոփ. և լրաց. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

9.1. Փորձագիտական եզրակացություն տալու անհնարինության մասին գրավոր պատասխանը պետք է տրվի՝ համաձայն Ձև 6-ի՝ նշելով փորձաքննության անհնարինությունն առաջացնող՝ սույն հավելվածով նախատեսված հիմքերը, (լրաց. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ) ստորագրված լինի ֆիզիկական անձ փորձագետի, իսկ փորձագիտական կազմակերպությունների դեպքում՝ փորձագիտական կազմակերպության անունից հանդես գալու իրավունք ունեցող անձի և փորձագետի (կրկնակի փորձաքննության դեպքում՝ երկու փորձագետի) կողմից՝ վերջինների՝ Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունելի էլեկտրոնային ստորագրության կիրառմամբ:

9.2. Եթե կրկնակի փորձաքննություն իրականացրած փորձագետի կողմից սույն հավելվածով նախատեսված կարգով տրվել է փորձաքննության անհնարինության մասին գրավոր պատասխան, ապա համարվում է, որ հաստատվել են առաջնային փորձաքննության արդյունքները: (լրաց. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

10. Փորձագետը փորձագիտական եզրակացություն կազմելու համար վնասված գույքի զննությունն իրականացնում է իր հաշվին՝ կազմակերպելով իր ներկայացուցչի այցելությունը գույքի՝ պատվերում նշված գտնվելու վայրը, եթե վնասված գույքն արդեն իսկ չի ներկայացվել փորձագետի գործունեության վայրը: Փորձագետի կողմից իր հաշվին զննությունը կազմակերպելու՝ սույն կետով նախատեսված պահանջը գործում է, եթե գույքը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախի Հանրապետությունում: Վնասված գույքի զննության արդյունքներով փորձագետը պետք է կազմի արձանագրություն՝ համաձայն Ձև 5.4-ի՝ դրանում արտացոլելով զննության ընթացքում իր կողմից բացահայտված բոլոր վնասված բաղադրիչները՝ վնասվածքների մասին անհրաժեշտ տեղեկատվությամբ՝ անկախ այն հանգամանքից, թե այդ վնասվածքներն առաջացել են համապատասխան պատահարից, թե՛ ոչ:

11. Առաջնային և կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի կողմից տրվող եզրակացությունները տրամադրվում են համապատասխանաբար Ձև 5.2-ի և Ձև 5.2.1-ի համաձայն՝ ստորագրված ֆիզիկական անձ փորձագետի, իսկ փորձագիտական կազմակերպությունների դեպքում՝ փորձագիտական կազմակերպության անունից հանդես գալու իրավունք ունեցող անձի և եզրակացությունը (ակտը) կազմած փորձագետի (կրկնակի փորձաքննության դեպքում՝ երկու փորձագետի) կողմից՝ վերջինների՝ Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունելի էլեկտրոնային ստորագրության կիրառմամբ: Կրկնակի փորձաքննության եզրակացությունը ստորագրած երկու փորձագետները հավասարաչափ պատասխանատվություն են կրում եզրակացության բովանդակության և կատարված եզրահանգումների համար:

12. Փորձագետը պարտավոր է փորձագիտական եզրակացությունում նշել.

1) ԴՍԱ-ի հետ համագործակցող վերանորոգող կազմակերպությունների ցանկում ներառված այն վերանորոգող կազմակերպության անվանումը և հեռախոսահամարը, որի կողմից ԴՍԱ-ի համար տրամադրված գներից օգտվել է գույքին պատճառված վնասի չափի հաշվարկում բաղադրիչի վերանորոգման և տեղադրման հետ կապված աշխատանքների արժեքը որոշելիս,

2) վնասված և փոխարինման ենթակա բաղադրիչներին փոխարինող բաղադրիչների ձեռքբերման հստակ աղբյուրները (անունը, ազգանունը/անվանումը և հեռախոսահամարը), որոնց գներից օգտվել է գույքին պատճառված վնասի չափի հաշվարկում փոխարինող բաղադրիչի արժեքը որոշելիս:

13. Կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետն ըստ էության ստուգում է առաջնային փորձաքննություն իրականացրած փորձագետի փորձաքննության արդյունքները՝ առաջնային փորձագետի եզրակացության յուրաքանչյուր տողի դիմաց համապատասխան նշում կատարելու միջոցով: Ընդ որում, այն դեպքում, երբ կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետի կողմից հավաստվում է, որ՝

1) առաջնային փորձաքննության համապատասխան տողում արտացոլված արդյունքը համապատասխանում է սույն կանոններով սահմանված մեթոդաբանությանը, ապա փորձագետի կողմից տվյալ տողի դիմաց կատարվում է «Համապատասխանում է» նշում, իսկ կրկնակի փորձաքննության արդյունքները լրացվում են առաջնային փորձաքննության եզրակացության մեջ արտացոլված արժեքներով,

2) առաջնային փորձաքննության համապատասխան տողում արտացոլված արդյունքը չի համապատասխանում սույն կանոններով սահմանված մեթոդաբանությանը, ապա փորձագետի կողմից տվյալ տողի դիմաց կատարվում է «Չի համապատասխանում» նշում, և անմիջապես դրան հաջորդող սյուններում նշվում են ճիշտ տվյալները: Ընդ որում, տվյալ տողում ներառված որևէ արդյունք տվյալ բաժնում ներառման ոչ ենթակա լինելու դեպքում, տողի դիմաց՝ համապատասխան սյուններում դրվում է գծիկ,

3) անհրաժեշտ է ավելացնել նոր տողեր, ապա համապատասխան բաժնի վերջում ավելացվում են նոր տողեր և այդ տողերի՝ առաջնային փորձաքննության համար նախատեսված սյուններում դրվում է գծիկ, իսկ տողի դիմաց կատարվում է «Չի համապատասխանում» նշումը, և անմիջապես դրան հաջորդող սյուններում նշվում են կրկնակի փորձաքննությամբ ստացված տվյալները:

14. Փորձագիտական եզրակացությունում փորձագետը պարտավոր է ապահովել վնասված գույքի ամբողջական պատկերը և դրա վնասված բոլոր բաղադրիչները պարունակող (բոլոր վնասվածքները հստակորեն արտացոլող) գունավոր լուսանկարներ, որոնք պետք է բավարարեն առնվազն հետևյալ տեխնիկական չափանիշներին՝

1) պարունակում է 5 մեգապիքսել թույլտվություն,

2) ունի լուսավորության բավարար մակարդակ,

3) հստակ է և պարզ (ոչ աղավաղված),

4) որևէ ծրագրային փոփոխության չի ենթարկվել, մասնավորապես՝ չի կատարվել գույնի ձևափոխում, հայելային արտապատկերում և այլն, ինչպես նաև չեն փոփոխվել լուսանկարների EXIF տվյալները,

5) կատարված է .jpg կամ .png ձևաչափով:

ԳԼՈՒԽ 4. ՎՆԱՍՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

15. Փորձագետի կողմից ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասների գնահատումը իրականացվում է հետևյալ սկզբունքներով և մեթոդաբանությամբ.

1) Վնասի հաշվարկում հաշվի են առնվում գույքին պատճառված միայն այն վնասվածքները, որոնք ուղղակի պատճառահետևանքային կապի մեջ են գտնվում համապատասխան պատահարի հետ:

2) Վնասված գույքի և դրանց առանձին բաղադրիչների, վերանորոգման համար անհրաժեշտ նյութերի և կատարման ենթակա աշխատանքների արժեքը որոշելիս հիմք են ընդունում փորձագիտական եզրակացությունը կազմելու օրվա դրությամբ սույն հավելվածով նախատեսված գները՝ բացառությամբ ստուգիչ փորձաքննության, որի դեպքում հիմք է ընդունվում ստուգվող փորձագիտական եզրակացությունը կազմելու օրվա դրությամբ սույն հավելվածով նախատեսված գները:

3) Եթե տեխնիկապես հնարավոր է (վնասված բաղադրիչի վերականգնումը հնարավոր է դրա նպատակային նշանակությունը և արտաքին տեսքը պահպանելով) և տնտեսապես հիմնավորված (վերանորոգման ծախսերը չեն գերազանցում տվյալ բաղադրիչի՝ սույն հավելվածով նախատեսված գնի 80 տոկոսը) վնասված բաղադրիչի վերականգնումը, ապա պատճառված վնասի չափի մեջ փորձագետը հաշվարկում է այդ բաղադրիչի՝ սույն հավելվածով սահմանված մեթոդաբանությամբ հաշվարկված վերանորոգման հետ կապված աշխատանքների արժեքը: Նշված պայմաններից որևէ մեկի բացակայության դեպքում պատճառված վնասի չափի մեջ հաշվարկվում է համանման բաղադրիչի՝ սույն հավելվածով սահմանված մեթոդաբանությամբ հաշվարկված ձեռքբերման արժեքը,

4) այն դեպքում, երբ գույքին պատճառված վնասի ընդհանուր չափը գերազանցում է մինչև ապահովագրական պատահար տեղի ունենալը գույքի շուկայական արժեքի 80 տոկոսը, և (կամ) գույքի վերանորոգումը տեխնիկապես անհնարին է (վնասված գույքի վերականգնումը հնարավոր չէ դրա նպատակային նշանակությունը և արտաքին տեսքը պահպանելով) ապա գնահատումն իրականացվում է մնացորդային արժեքի մեթոդով՝ սույն հավելվածի 5-րդ գլխով սահմանված մեթոդաբանությամբ,

5) ավտոտրանսպորտային միջոցին պատճառված վնասի հաշվարկում վնասված բաղադրիչի ձեռքբերման արժեքը որոշվում է հետևյալ մեթոդաբանությամբ՝

Աղյուսակ 1

Ավտոտրանսպորտային միջոցի արտադրության մայր երկիրը	Ավտոտրանսպորտային միջոցի տարիքը և վազքը	Ավտոտրանսպորտային միջոցի վնասված բաղադրիչի ձեռքբերման արժեքի որոշման մեթոդաբանությունը
Նախկինում ԽՍՀՄ-ի կազմում ընդգրկված երկրներ	երկուսից ոչ ավելի տարվա արտադրության և 40 000 կիլոմետրից ոչ ավելի վազք ունեցող	Հիմք է ընդունվում գործարանային արտադրության համանման նոր բաղադրիչի արժեքը
Նախկինում ԽՍՀՄ-ի կազմում չընդգրկված երկրներ	հինգից ոչ ավելի տարվա և 100 000 կիլոմետրից ոչ ավելի վազք ունեցող	

Նախկինում ԽՍՀՄ-ի կազմում ընդգրկված երկրներ	երկու տարուց ավելի կամ 40 000 կիլոմետրից ավելի վազք ունեցող	Հիմք է ընդունվում <u>հետևյալ արժեքներից որևէ մեկը՝ առավելություն տալով առավել բարձր ենթակետում նշված տարբերակին և առավել ցածր ենթակետում նշված տարբերակը դիտարկելով միայն նախորդ ենթակետում նշված արժեքի բացակայության դեպքում.</u>
Նախկինում ԽՍՀՄ-ի կազմում չընդգրկված երկրներ	հինգ տարուց ավելի կամ 100 000 կիլոմետրից ավելի վազք ունեցող	

		1) Հայաստանի Հանրապետությունում ձևավորված օգտագործված պահեստամասերի շուկայում առկա հնարավորին նույն տարիքի և մաշվածության գործարանային արտադրության բաղադրիչի արժեքը, դրա բացակայության դեպքում՝ <u>Հայաստանի Հանրապետությունում</u> գործարանային արտադրության համանման նոր բաղադրիչի արժեքը՝ մասհանելով համապատասխանաբար Աղյուսակ 2-ում կամ 3-ում նշված մաշվածության տոկոսները, իսկ նախորդ երկուսի բացակայության դեպքում՝ <u>Հայաստանի Հանրապետությունում</u> ոչ գործարանային արտադրության համանման նոր բաղադրիչի արժեքը<u>ը</u>. <u>2) Հայաստանի Հանրապետությունից</u> դուրս ձևավորված օգտագործված պահեստամասերի շուկայում առկա հնարավորին նույն տարիքի և մաշվածության գործարանային արտադրության բաղադրիչի արժեքը՝ ավելացնելով <u>Հայաստանի Հանրապետության տարածք դրա տեղափոխման և մաքսազերծման արժեքը</u> <u>3) Հայաստանի Հանրապետությունից</u> դուրս գործարանային արտադրության համանման նոր բաղադրիչի արժեքը՝
--	--	--

		<u>մասհանելով համապատասխանաբար Աղյուսակ 2-ում կամ 3-ում նշված մաշվածության տոկոսները և ավելացնելով Հայաստանի Հանրապետության տարածք դրա տեղափոխման և մաքսազերծման արժեքը.</u> <u>2)4) Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս ոչ գործարանային արտադրության համանման նոր բաղադրիչի արժեքը՝ ավելացնելով Հայաստանի Հանրապետության տարածք դրա տեղափոխման և մաքսազերծման արժեքը:</u>
--	--	--

Նախկինում ԽՍՀՄ-ի կազմում ընդգրկված երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցների վնասված բաղադրիչների արժեքի հաշվարկման համար կիրառվող մաշվածության տոկոսները

Աղյուսակ 2

Վազքը (Հազ.կմ)	Ավտոտրանսպորտային միջոցի տարիքը (տարի)				
	0-ից 2	3-ից 10	11-ից 15	16-ից 20	21 և ավելի
0-40	2ի կիրառվում	6	11	13	16
41-100	5	8	12	14	20
101-150	6	9	13	15	23
151-200	9	11	13	16	25
201-300	10	12	14	17	27
300-ից ավելի	12	13	15	18	30

Նախկինում ԽՍՀՄ-ի կազմում չընդգրկված երկրներում արտադրված ավտոտրանսպորտային միջոցների վնասված բաղադրիչների արժեքի հաշվարկման համար կիրառվող մաշվածության տոկոսները

Աղյուսակ 3

	Ավտոտրանսպորտային միջոցի տարիքը (տարի)
--	---

Վազքը (Հազ.կմ)	0-ից 2	3-ից 4	5	6-ից 8	9-ից 10	11 և ավելի
0-40	Չի կիրառվում			17	21	24
41-80				20	23	27
81-100				24	28	30
101-140	18	22	24	27	29	31
141-160	20	23	26	28	29	32
161-180	22	26	27	30	31	33
181-200	24	27	29	31	32	33
201-250	25	28	30	32	33	35
251-350	32	33	36	38	38	40
350-ից ավելի	40	42	44	46	46	47

Ընդ որում՝

ա. եթե ապացուցվում է, որ վնասված բաղադրիչը եղել է համապատասխան ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերվող հնության (ավելի նոր կամ ավելի հին), ապա դրա ձեռքբերման արժեքի հաշվարկման համար կիրառվում է տվյալ բաղադրիչի տարիքին համարժեք տարիքի ավտոտրանսպորտային միջոցի բաղադրիչի գնահատման համար նախատեսված մեթոդաբանությունը,

բ. եթե ապացուցվում է, որ վնասված բաղադրիչը եղել է ոչ գործարանային արտադրության, ապա դրա ձեռքբերման արժեքի հաշվարկման համար

հիմք է ընդունվում ոչ գործարանային արտադրության համանման բաղադրիչի արժեքը՝ առանց որևէ մաշվածություն մասհանելու,

գ. որպես ավտոտրանսպորտային միջոցի տարիք ընդունվում է փորձաքննության իրականացման տարեթիվ (ընդ որում՝ մինչև յուրաքանչյուր տարվա 5-րդ օրը կատարվող կրկնակի փորձաքննություններում ավտոտրանսպորտային միջոցի տարիքի հաշվարկման համար, որպես տարեթիվ ընտրվում է նախորդ տարին) և տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի արտադրության տարեթիվ տարբերությունը: (փոփ. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

դ. եթե ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքի ցուցիչի հիման վրա տեխնիկապես հնարավոր չէ (չգործելու, վնասված լինելու կամ այլ նմանատիպ պատճառով) վերծանել ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքը, կամ ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքի ցուցիչը պարունակում է հինգ կամ պակաս նիշ, ինչի պատճառով հնարավոր չէ ստույգ որոշել ավտոտրանսպորտային միջոցի իրական վազքը, ապա այլ ապացույցների բացակայության դեպքում սույն կետով նախատեսված կանոնների կիրառման նպատակով համարվում է, որ տվյալ ավտոտրանսպորտային միջոցի վազքը արտադրման ամսաթվից մինչև փորձագիտական եզրակացության կազմման օրը յուրաքանչյուր տարվա համար որպես տաքսի կամ երթուղային տաքսի շահագործվող ավտոտրանսպորտային միջոցներից բացի բոլոր ավտոտրանսպորտային միջոցների համար կազմել է 20 հազար կիլոմետր, իսկ որպես տաքսի կամ երթուղային տաքսի շահագործվող

ավտոտրանսպորտային միջոցների համար 40 հազար կիլոմետր (ոչ ամբողջական տարվա համար տարեկան վազքը նվազեցվում է չլրացած օրերի քանակին համամասնորեն):

6) Բաղադրիչի վերանորոգման և տեղադրման հետ կապված աշխատանքների արժեքը որոշելիս հիմք են ընդունվում ԴՍԱ-ի հետ համագործակցող վերանորոգող կազմակերպությունների ցանկում ներառված որևէ վերանորոգող կազմակերպության կողմից ԴՍԱ-ի համար տրամադրված գները, որոնք հասանելի կլինեն (փորձագիտական եզրակացության մեջ նշված գնով կտրամադրվեն տուժողին) եզրակացության հիման վրա ընդունված ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումն ուժի մեջ մտնելուն հաջորդող տասն օրերի ընթացքում: Ընդ որում՝

ա. ԴՍԱ-ն պարտավոր է այդ գնացուցակը հասանելի դարձնել տվյալ փորձագետի համար՝ այն հրապարակելով իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում կամ փոխանցելով փորձագետին որևէ էլեկտրոնային միջավայրի միջոցով կամ տեղադրելով ԱՄՄՊ-ում կամ նշված տարբերակներից բոլորի բացակայության դեպքում՝ տրամադրելով փորձագետին՝ վերջինի պահանջն ստանալուց հետո՝ ոչ ուշ, քան 1 օրվա ընթացքում:

բ. կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետն իր գննության արդյունքում հիմնավորված՝ վերանորոգման ենթակա բաղադրիչների աղբյուրների և դրանք գների մասով հիմք է ընդունում առաջնային փորձաքննության եզրակացության մեջ նշված աղբյուրները (դրանք առաջնային փորձաքննության եզրակացության մեջ առկա լինելու դեպքերում), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կրկնակի փորձաքննություն իրականացրած փորձագետի կողմից այդ աղբյուրները ստուգելու (մոնիթորինգի ենթարկելու) արդյունքում պարզվում է, որ վերջինները չեն բավարարում սույն (7-րդ) կետով ներկայացվող հասանելիության պահանջներին:

7) Վնասված և փոխարինման ենթակա բաղադրիչներին փոխարինող բաղադրիչների ձեռքբերման արժեքը որոշելիս հիմք են ընդունվում այնպիսի աղբյուրներ, որոնք հասանելի կլինեն (փորձագիտական եզրակացության մեջ նշված գնով կտրամադրվեն տուժողին) եզրակացության հիման վրա ընդունված ապահովագրական հատուցում վճարելու (մերժելու) վերաբերյալ որոշումն ուժի մեջ մտնելուն հաջորդող տասն օրերի ընթացքում: Ընդ որում, կրկնակի փորձաքննություն իրականացնող փորձագետն իր գննության արդյունքում հիմնավորված՝ վնասված և փոխարինման ենթակա բաղադրիչների աղբյուրների և դրանց գների մասով հիմք է ընդունում առաջնային փորձաքննության եզրակացության մեջ նշված աղբյուրները (դրանք առաջնային փորձաքննության եզրակացության մեջ առկա լինելու դեպքերում), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կրկնակի փորձաքննություն իրականացրած փորձագետի կողմից այդ աղբյուրները ստուգելու (մոնիթորինգի ենթարկելու) արդյունքում պարզվում է, որ վերջինները չեն բավարարում սույն կետով ներկայացվող հասանելիության պահանջներին: Փորձագետն ամբողջական պատասխանատվություն է կրում սույն ենթակետով նախատեսված հասանելիության ապահովման համար:

8) Եթե ապացուցվում է, որ պատահարի արդյունքում վնասված բաղադրիչը մինչև ապահովագրական պատահար տեղի ունենալը նույնպես վնասված է եղել, ապա փորձագետը սույն հավելվածի համաձայն հաշվարկված՝ բաղադրիչի ձեռքբերման կամ

վերանորոգման արժեքից նվազեցնում է նախքան պատահարն առկա վնասի՝ սույն հավելվածով նախատեսված օրվա դրությամբ վերականգման արժեքը:

9) Եթե ապացուցվում է, որ պատահարի արդյունքում վնասված բաղադրիչը մինչև ապահովագրական պատահար տեղի ունենալը վերանորոգված է եղել, ապա փորձագետը որպես բաղադրիչի ձեռքբերման արժեք հիմք է ընդունում տվյալ համանման վերանորոգված գործարանային արտադրության բաղադրիչի արժեքը, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ գործարանային արտադրության նոր բաղադրիչի արժեքից կատարում է մասհանում այն չափով, որով, ըստ փորձագետի, նվազել է բաղադրիչի արժեքը վերանորոգման արդյունքում: Ընդ որում, սույն ենթակետով նախատեսված մասհանումը չի կարող գերազանցել տվյալ համանման նոր բաղադրիչի արժեքի 30 տոկոսը:

10) Հաշվի առնելով առանձին դեպքերում փորձաքննության բարդությունը, ինչպես նաև այն դեպքերում, երբ փորձագետի կարծիքով վնասված գույքի ապամոնտաժման դեպքում հավանական է թաքնված վնասների առկայություն, փորձագետի հայեցողությամբ հաշվարկվող վնասի չափը կարող է ավելացվել չնախատեսված կամ թաքնված այլ ծախսերի չափով, որոնք չեն կարող գերազանցել տվյալ գույքին պատճառված՝ սույն հավելվածով (առանց սույն ենթակետով նախատեսված պայմանի կիրառման) հաշվարկված վնասի չափի 5%-ը:

11) Եթե մեկ պատահարի հետևանքով տվյալ գույքին պատճառված վնասներն առաջացել են մի քանի բախման արդյունքում, ապա փորձագետի կողմից յուրաքանչյուր բախումից առաջացած վնասների հստակ տարանջատման անհնարինության դեպքում համարվում է, որ յուրաքանչյուր բախումից առաջացել է հավասարաչափ վնաս: Ընդ որում, սույն ենթակետի իմաստով մեկ պատահար են համարվում իրար հաջորդող բոլոր այն բախումները, որոնք տեղի են ունեցել նախքան իրավասու պետական մարմնի կողմից նախորդ բախման գծով պատահարի գրանցումը,

12) Վնասված գույքը երաշխիքային ժամկետում գտնվելու դեպքում երաշխիքային ժամկետ տրամադրված անձի կողմից վնասվածքների վերականգնման հատուկ պայմաններ (կոնկրետ վերանորոգող կազմակերպություն և այլն) սահմանված լինելու դեպքում այդ պայմանները հաշվի են առնվում վնասի գնահատման գործընթացում,

16. Ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերվող այլ գույքին պատճառված վնասը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ համապատասխան գույքի գնահատման համար սահմանված պահանջներին համապատասխան, իսկ նման կարգավորման բացակայության դեպքում՝ սույն գլխով սահմանված այն սկզբունքներին և մեթոդաբանությանը համաձայն, որոնք կիրառելի են տվյալ տեսակի գույքի համար:

ԳԼՈՒԽ 5. ԳՈՒՅՔԻՆ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎՆԱՍԻ ՄՆԱՅՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՈՎ ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

17. Գույքին պատճառված վնասը մնացորդային արժեքով որոշվում է գույքի՝ նախքան պատահարն առկա վիճակի շուկայական արժեքը գույքի մնացորդային արժեքով նվազեցնելու միջոցով:

18. Ավտոտրանսպորտային միջոցի մնացորդային արժեքի հաշվարկը կատարվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$U_{\text{մ}} = (1 - \mathcal{Q}_{\text{ա}}) \times U_{\text{ա}} \times \sum_{i=1}^{17} \mathcal{Z}_i$$

որտեղ՝

Ամ՝	գույքի մնացորդային արժեքն է՝ << դրամով
Գա՝	գործակից է, որն արտացոլում է գույքի բաղադրիչների ապամոնտաժման, փորձարկման, պահպանման և վաճառքի հետ կապված ծախսերի մեծությունը (Գա=0.65)
Մա՝	մինչև վնասվելը գույքի շուկայական արժեքն է՝ << դրամով
Հi՝	գույքի պիտանի բաղադրիչների շուկայական արժեքի տեսակարար կշիռն է մինչև վնասվելը գույքի շուկայական արժեքի նկատմամբ, որոնց հստակ չափերը աղյուսակ 4-ում նշված առավելագույն շեմի շրջանակներում վնասվածության աստիճանից ելնելով ինքնուրույնաբար որոշում է փորձագետը
i	գույքի բաղադրիչներն են, որոնց տեսակները սույն աղյուսակի համար սահմանված են աղյուսակ 4-ով

19. Գույքի մնացորդային արժեքի հաշվարկման համար պիտանի է համարվում այն բաղադրիչը, որը՝

- 1) տեխնիկապես հնարավոր է անվնաս առանձնացնել գույքից,
- 2) տվյալ բաղադրիչի վաճառքի երկրորդային շուկայում ունի պահանջարկ,
- 3) չունի այնպիսի վնասվածք, որը կազդի դրա ամբողջականության և ապրանքային տեսքի վրա,
- 4) շահագործման ենթակա է,
- 5) կառուցվածքով, ամբողջականությամբ և չափերով չի փոխվել արտադրողի կողմից նախատեսված վիճակից,
- 6) նախկինում չի վերանորոգվել,
- 7) գտնվում է տեխնիկական շահագործման կանոններով թույլատրելի մաշվածությունը չգերազանցող վիճակում:

20. Սույն հավելվածի 18-րդ կետով սահմանված մեթոդաբանության արդյունքում ստացված մնացորդային արժեքը (դրա հաշվարկում մասնակցած բաղադրիչի արժեքը) կարող է փոխարինվել ավելի բարձր գնով, որով վնասված գույքը կամ դրա համապատասխան բաղադրիչը տուժողի գրավոր համաձայնությամբ ձեռք է բերվել երրորդ անձի կողմից:

Մինչև վթարվելը ավտոտրանսպորտային միջոցի բաղադրիչների արժեքի առավելագույն տեսակարար կշիռը ավտոտրանսպորտային միջոցի արժեքի նկատմամբ

Աղյուսակ 4

N	Բաղադրիչի անվանումը	Հի (%)
1	Սրահ	18
1.1	Ղեկանիվ (անվտանգության բարձիկով) և ցուցիչ սարքերի վահանակ լրակազմ (անվտանգության բարձիկով)	8
1.2	Սրահի այլ դետալներ և հանգույցներ	10
2	Թափքի կմախք (հատակի շեմ, կանգնակներ, տանիք, դիմապակի, հետնապակի)	13
3	Առջևի ծախ անվաթև, անվաթևի ցայտապաշտպան, լանժերոն, առջևի ծախ երկայնահեծան, արտաքին լուսավորության՝ առջևի ծախ սարքավորումներ	3
4	Առջևի աջ անվաթև, անվաթևի ցայտապաշտպան, լանժերոն, առջևի աջ երկայնահեծան, արտաքին լուսավորության՝ առջևի աջ սարքավորումներ	3
5	Շարժիչի ծածկոց, ջերմափոխանակիչի շրջանակ, ջերմափոխանակիչի շրջանակի կախովի տարրեր, դիմացի թափարգել	2.5
6	Ետևի ծախ անվաթև (կողամաս), ետևի ծախ անվակամար, լուսավորության՝ ետևի ծախ սարքավորումներ	2 (2.5)*
7	Ետևի աջ անվաթև (կողամաս), ետևի աջ անվակամար (арка), լուսավորության՝ ետևի աջ սարքավորումներ	2 (2.5)*
8	Բեռնախցիկի ծածկոց (ետևի դուռ), բեռնախցիկի հատակ՝ իր երկայնահեծաններով, ետևի լայնական վահանակ՝ իր կախովի դետալներով, բեռնախցիկի պաստառներ, ետևի թափարգել	2.5
9	Դռներ (հրենց լրակազմ դետալներով)	4 (2)*
10	Շարժիչ (իր կցորդիչով և կախովի սարքավորումներով)	16
10.1	Շարժիչ (իր կցորդիչով՝ առանց կախովի սարքավորումների)	10
11	Մեխանիկական (ավտոմատ) փոխանցման տուփ	7 (8)
12	Առջևի կախոց՝ իր լրակազմ դետալներով (կայունարար, ձգածողեր, արգելակման համակարգ, անվահեծեր, անվադողեր, լայնակահեծան) (կիրառելի չէ լիաքարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար)	10 (8)**
13	Ղեկային կառավարման մեխանիզմ	2
14	Ետևի կախոց՝ իր լրակազմ դետալներով (կայունարար, ձգածողեր, արգելակման համակարգ, անվահեծեր, անվադողեր, լայնակահեծան, ետևի կամրջակ) (կիրառելի չէ լիաքարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար)	8 (10)**
14.1	Կախոց՝ իր լրակազմ դետալներով լիաքարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար (կայունարար, ձգածողեր, արգելակման համակարգ, անվահեծեր, անվադողեր, լայնակահեծան, ետևի կամրջակ) (կիրառելի չէ ոչ լիաքարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար)	18 (9+9)***
15	Բաժանարար փոխանցման տուփ	2
16	Ջերմափոխանակիչներ (ջրի, յուղի, օդորակչի և այլն), վառելիքի, ջրի բաքեր, գազերի արտանետման համակարգ	2
17	1-16-րդ կետերում չնշված այլ բաղադրիչներ	3

*- երկդռնանի ավտոտրանսպորտային միջոցների համար,
 **- ետևի քարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար,
 ***- լիաքարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար 12-րդ և 14-րդ կետերի փոխարեն կիրառվում է միայն 14.1-րդ կետը, իսկ ոչ լիաքարշակ ավտոտրանսպորտային միջոցների համար կիրառվում են համապատասխանաբար 12-րդ և 14-րդ կետերը՝ 15-րդ կետը ընդունելով 0 %:

21. Ավտոտրանսպորտային միջոցից տարբերվող գույքի մնացորդային արժեքը հաշվարկվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ համապատասխան գույքի մնացորդային արժեքի գնահատման համար սահմանված պահանջներին համապատասխան, իսկ նման կարգավորման բացակայության դեպքում՝ սույն գլխով սահմանված այն սկզբունքներին և մեթոդաբանությանը համաձայն, որոնք կիրառելի են տվյալ տեսակի գույքի համար:

**ԱՊՊԱ ՊԱՏԱՀԱՐԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ ՏՈՒԺՈՂՆԵՐԻՆ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ
ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**

ԳԼՈՒԽ 1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն հավելվածով սահմանվում են՝

1) ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով տուժողի առողջությանը վնաս պատճառվելու և տուժողի մահվան դեպքերում հատուցման ենթակա վնասների տեսակները,

2) տուժողի առողջությանը պատճառված վնասների հետևանքով առաջացած և հատուցման ենթակա ծախսերը և այդ ծախսերի անհրաժեշտության, հիմնավորվածության և փաստացի ապացուցվածության չափանիշները՝ ներառյալ առանձին ծախսատեսակների հատուցման սահմանաչափերը, ինչպես նաև հատուցման վճարման կարգը,

3) Օրենքի 12-րդ հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված առողջությանը պատճառված վնասների և ՀՀ տարածքից դուրս գտնվող բժշկական հաստատությունների ցանկը և այդ ցանկում տուժողին պատճառված վնասն ընդգրկելու կարգը,

4) տուժողի առողջությանը պատճառված վնասի հետևանքով կորցրած աշխատավարձի (եկամուտների) և տուժողի մահվան հետևանքով վնասների հատուցման իրավունք ունեցող անձանց կրած վնասի հատուցման չափի հաշվարկման մեթոդաբանությունը և հատուցման վճարման կարգը,

5) անձնական վնասների գծով հատուցումների իրականացման հերթերը:

2. Սույն հավելվածը չի տարածվում այն հատուցման գործընթացների վրա, որոնցում ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով պատճառված համապատասխան անձնական վնասի չափը հաստատվել է գործն ըստ էության լուծող (եզրափակիչ) և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտով: Նման հատուցման գործընթացներում հաշվի են առնվում միայն Օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ սույն հավելվածով սահմանված հատուցման սահմանաչափերը, ինչպես նաև Հանձնաժողովի կողմից հաստատված ցանկերը:

ԳԼՈՒԽ 2. ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Հ/հ	Տուժողի առողջությանը վնաս պատճառվելու դեպքում	Տուժողի մահվան դեպքում
1.	Տուժողի առողջությանը պատճառված վնասների հետևանքով առաջացած ծախսեր	Հուղարկավորության հետ կապված ծախսեր
2.	Կորցրած աշխատավարձ (եկամուտ)	Կերակրողին կորցրած անձանց

		պատճառված վնասներ
--	--	-------------------

ԳԼՈՒԽ 3. ՏՈՒԺՈՂԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆԸ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ ԱՌԱՋԱՑԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՉԱՓԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

3. Տուժողի առողջությանը պատճառված վնասների հետևանքով առաջացած և հատուցման ենթակա ծախսերը և այդ ծախսերի անհրաժեշտության, հիմնավորվածության և փաստացի ապացուցվածության չափանիշները՝ ներառյալ առանձին ծախսատեսակների հատուցման սահմանաչափերը, ինչպես նաև հատուցման վճարման կարգը սահմանվում են Ենթահավելված 8.2.1-ով:

4. Ենթահավելված 8.2.1-ին կցված Աղյուսակ 8.1.2.3-ը հաստատված է Հանձնաժողովի կողմից, որով սահմանված են տուժողների առողջությանը պատճառված այն վնասների ցանկը, որոնց դեպքում նրանց բժշկական օգնությունը կամ առողջության վերականգնումը ՀՀ տարածքում հնարավոր չէ արդյունավետ իրականացնել, ինչպես նաև ՀՀ տարածքից դուրս գործող բժշկական այն հաստատությունների ցանկը, որոնց կողմից տուժողի առողջությանը պատճառված այդպիսի վնասների դեպքում բժշկական օգնություն ցուցաբերելու կամ նրա առողջությունը վերականգնելու դիմաց տուժողն իրավունք ունի ստանալու Օրենքով նախատեսված ապահովագրական հատուցում: Յուրաքանչյուր տարվա համար Հանձնաժողովի կողմից հաստատված ցանկերն արտացոլվում են նշված աղյուսակում՝ առանց Բյուրոյի խորհրդի կողմից լրացուցիչ որոշման ընդունման:

5. Հանձնաժողովը սույն հավելվածի 4-րդ կետով նախատեսված ցանկերը վերահաստատելու կամ դրանցում փոփոխություններ կատարելու անհրաժեշտությունը քննարկում է Օրենքով սահմանված ժամկետներում, ինչպես նաև տուժողի, Բյուրոյի գործադիր տնօրենի կամ Ապահովագրողի կողմից ներկայացրած դիմումի հիման վրա՝ նման դիմումն ստանալուց հետո՝ 30 օրվա ընթացքում: Տուժողի կողմից ստացված նման դիմումը ԴՍԱ-ն փոխանցում է Բյուրոյին՝ այն ստանալուց հետո 1 օրվա ընթացքում: Ընդ որում, քննարկման ենթակա է տուժողի կողմից ներկայացված միայն այն դիմումը, որին կցված են՝

1) քաղվածք ԱՊՊԱ պատահարի հետևանքով տուժողին պատճառված վնասի գծով կազմված ստացիոնար քարտից (էպիկրիզ),

2) ՀՀ տարածքում գործող նեղ մասնագիտական բուժօգնություն ցուցաբերող բժշկական հաստատության եզրակացությունն այն մասին, որ տուժողի բժշկական օգնությունը կամ առողջության վերականգնումը ՀՀ տարածքում հնարավոր չէ արդյունավետ իրականացնել: (5-րդ կետը փոփ. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

6. Հանձնաժողովի կողմից տուժողի դիմումի հիման վրա ընդունված որոշումը Բյուրոյի կողմից ծանուցվում է դիմողին որոշումն ընդունվելու օրվան հաջորդող 3 օրվա ընթացքում: (փոփ. է 30/03/2021թ թիվ 12-Լ)

**ԳԼՈՒԽ 4. ՏՈՒԺՈՂԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆԸ ՊԱՏՃԱՌՎԱԾ ՎՆԱՍԻ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ
ԿՈՐՑՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԻ (ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ) ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ
ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ**

7. Տուժողի կորցրած աշխատավարձի (եկամուտի) հատուցման ենթակա չափը որոշվում է միջին աշխատավարձից (եկամտից) տոկոսներով, որը նա ստացել է մինչև հաշմությունը կամ առողջության այլ վնասվածքը կամ աշխատունակության կորուստը: Այդ տոկոսները որոշվում են տուժողի կողմից մասնագիտական աշխատունակության կորստի, իսկ մասնագիտական աշխատունակության բացակայության դեպքում՝ ընդհանուր աշխատունակության կորստի աստիճանին համապատասխան:

8. Տուժողի աշխատունակության կորստի աստիճանը հաշվարկվում է՝ համաձայն հետևյալ աղյուսակի.

Հ/հ	Աշխատունակության կորստի դեպքը	Աշխատունակության կորստի ժամանակահատվածը	Աշխատունակության կորստի աստիճանը (տոկոսային արտահայտությամբ)	Հիմնավորող փաստաթուղթը
1.	Անձը գտնվում է ժամանակավոր անաշխատունակության մեջ	Ըստ <u>բժշկական հաստատության կողմից տրված ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկի (հաշվարկի մեջ չի ներառվում պատահարի օրը), բայց ոչ ավելի, քան պատահարի օրվան հաջորդող երեք ամիսը, իսկ իրավասու պետական մարմնի (այսուհետ՝ ԲՍՓՀ) կողմից իրականացված բժշկասոցիալական փորձաքննության դեպքում՝ ոչ ավելի, քան պատահարի օրվան հաջորդող վեց ամիսը</u>	100	բժշկական հաստատությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տուժողին տրված ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկ
		Ստացիոնար բուժման, ինչպես նաև ամբուլատոր-անկողնային ժամանակահատվածում <u>(հաշվարկի մեջ չի ներառվում պատահարի օրը), բայց ոչ ավելի, քան պատահարի օրվան հաջորդող երեք ամիսը</u>		Քաղվածք ստացիոնար քարտից (էպիկրիզ) և (կամ) քաղվածք ամբուլատոր քարտից
2.	Անձը ճանաչվել է հաշմանդամությամբ <u>ուն ունեցող անձ</u>	Ըստ <u>ԲՍՓՀ-ի իրավասու պետական մարմնի կողմից անձի ֆունկցիոնալության գնահատման գծով տրված տեղեկանքի որոշման</u>	<u>1-ին խմբի հաշմանդամություն 90</u> <u>2-րդ խմբի հաշմանդամություն 75</u> <u>3-րդ խմբի հաշմանդամություն 60</u> <u>Իրավասու պետական մարմնի</u>	<u>ԲՍՓՀ-ի իրավասու պետական մարմնի կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով տուժողին տրված</u>

			<u>կողմից անձի</u> <u>ֆունկցիոնալության</u> <u>գնահատման գծով տրված</u> <u>որոշմամբ հաստատված՝ անձի</u> <u>ֆունկցիոնալության</u> <u>սահմանափակման միավորին</u> <u>համապատասխան</u>	<u>հաշմանդամություն</u> <u>ունեցող անձ</u> <u>ճանաչելու և</u> <u>վերաբերյալ</u> <u>տեղեկանք որոշում</u>
--	--	--	--	---

9. Մասնակիորեն աշխատունակությունը կորցրած տուժողի վնասի հատուցման չափը ենթակա է համապատասխան մեծացման, եթե տուժողի աշխատունակությունը հետագայում նվազել է՝ կապված առողջությանը պատճառված վնասի հետ, համեմատած այն աշխատունակության հետ, որ նրա մոտ մնացել էր իրեն վնասի հատուցման մասին որոշում կայացվելու պահին:

10. Աշխատունակությունը կորցրած տուժողի վնասի հատուցման չափը ենթակա է համապատասխան նվազեցման, եթե տուժողի աշխատունակությունը վնասի հատուցման մասին որոշում կայացվելու պահի համեմատ աճել է:

11. Սույն հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված միջին աշխատավարձը ամսական կտրվածքով հաշվարկվում է հետևյալ կարգով, սակայն ամեն դեպքում չի կարող պակաս լինել «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 1-ին հոդվածով սահմանված չափից, բացառությամբ այն տուժողների, որոնց համար աղյուսակով նախատեսված է 0 ՀՀ դրամ.

Հ / հ	Պատահարի պահին տուժողի աշխատանքի առկայությունը	Հատուցում ստանալու պահին տուժողի տարիքը		
		Մինչև 14 տարեկան	14-18 տարեկան	18 տարեկանից բարձր
1.	Չի աշխատել	Համարվում է հավասար 0-ի:	Համարվում է հավասար «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 1-ին հոդվածով սահմանված չափին:	Տուժողի ընտրությամբ՝ հիմք է ընդունվում՝ 1) մինչև աշխատանքից ազատվելու ամսական աշխատավարձի չափը, կամ 2) տվյալ վայրում նրա որակավորմամբ աշխատողի վարձատրության սովորական չափը, իսկ դրա որոշման անհնարինության դեպքում՝ «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 1-ին հոդվածով սահմանված չափը:
2.		Պատահարին նախորդած տասներկու ամսվա աշխատավարձը (եկամուտը) բաժանվում է տասներկու մասի, իսկ պատահարի օրվա դրությամբ տասներկու ամսից պակաս աշխատած լինելու դեպքում՝ փաստացի աշխատած ամիսների աշխատավարձի (եկամտի) ընդհանուր գումարը բաժանվում է այդ ամիսների թվի		

Աշխատել է	վրա: Տուժողի ցանկությամբ ոչ լրիվ աշխատած ամիսները փոխարինվում են լրիվ աշխատած նախորդ ամիսներով, իսկ դրանց փոխարինման անհնարինության դեպքում՝ հանվում են հաշվարկից: Եթե մինչև պատահարը տուժողի աշխատավարձում (եկամտում) կատարվել են նրա գույքային դրությունը բարելավող կայուն փոփոխություններ (բարձրացել է զբաղեցրած պաշտոնի աշխատավարձը, տուժողը փոխադրվել է ավելի բարձր վարձատրվող աշխատանքի կամ ցերեկային ուսուցմամբ ուսումնական հաստատությունն ավարտելուց հետո ընդունվել է աշխատանքի և այլ դեպքերում, երբ ապացուցվել է տուժողի աշխատանքի վարձատրության կայուն փոփոխությունը կամ փոփոխության հնարավորությունը), հաշվի է առնվում միայն այն աշխատավարձը (եկամուտը), որը նա ստացել է կամ կարող էր ստանալ համապատասխան փոփոխությունից հետո:
-----------	---

12. Սույն հավելվածի 11-րդ կետի աղյուսակով նախատեսված աշխատավարձի (եկամտի) կազմում ներառվում են տուժողի ինչպես հիմնական, այնպես էլ համատեղությամբ կատարված աշխատանքի՝ եկամտային հարկով հարկվող աշխատանքային և քաղաքացիական իրավական պայմանագրերով վարձատրության բոլոր վճարները: Հաշվի չեն առնվում միանվագ բնույթի վճարները, մասնավորապես, չօգտագործված արձակուրդի փոխհատուցումը և արձակման նպաստը: Ժամանակավոր անաշխատունակության կամ հղիության և ծննդաբերության համար արձակուրդի ժամանակաշրջանի համար հաշվի է առնվում վճարված նպաստը: Ձեռնարկատիրական գործունեությունից ստացված եկամուտները, ինչպես նաև հեղինակային հոնորարը ներառվում են կորցրած աշխատավարձի կազմում, ընդ որում ձեռնարկատիրական գործունեությունից եկամուտները ներառվում են հարկային մարմինների տվյալների հիման վրա: Աշխատավարձի (եկամտի) բոլոր տեսակները հաշվի են առնվում մինչև հարկային պահումները եղած չափով:

13. Աշխատունակության կորստի ժամանակահատվածում ընդգրկված որ ամբողջական ամիսների համար սույն հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված միջին աշխատավարձը օրական կտրվածքով հաշվարկվում է հետևյալ կարգով.

1) վեցօրյա աշխատանքային շաբաթվա ռեժիմով պատահարի պահին աշխատող (կամ դրանից առաջ աշխատած, որը հիմք է ընդունվել հաշվարկի համար) տուժողների դեպքում սույն հավելվածի 11-րդ կետի համաձայն հաշվարկված ամսական կտրվածքով միջին աշխատավարձը բաժանվում է 25-ի և բազմապատկվում տվյալ ամսում ընդգրկված աշխատանքային օրերի թվով,

2) հնգօրյա աշխատանքային շաբաթվա ռեժիմով պատահարի պահին աշխատող (կամ դրանից առաջ աշխատած, որը հիմք է ընդունվել հաշվարկի համար) տուժողների դեպքում սույն հավելվածի 11-րդ կետի համաձայն հաշվարկված ամսական կտրվածքով միջին աշխատավարձը բաժանվում է 21-ի և բազմապատկվում տվյալ ամսում ընդգրկված աշխատանքային օրերի թվով: Ընդ որում՝ վեցօրյա աշխատանքային շաբաթվա ռեժիմով աշխատելու ապացույց չներկայացվելու դեպքում որպես հիմք ընդունվում է սույն ենթակետով նախատեսված կարգավորումը,

3) սույն կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերով չնախատեսված տուժողների դեպքում սույն հավելվածի 11-րդ կետի համաձայն հաշվարկված ամսական կտրվածքով միջին աշխատավարձը բաժանվում է 30.4-ի (մեկ ամսվա միջին օրերի) և բազմապատկվում տվյալ ամսում ընդգրկված օրացուցային օրերի թվով:

14. Կորցրած աշխատավարձը (եկամուտը) սահմանելիս տուժողի առողջությանը պատճառված վնասի հետ կապված նշանակված հաշմանդամության կենսաթոշակը, ինչպես նաև այլ կենսաթոշակներն ու նպաստները և այլ նմանօրինակ վճարները, որոնք նշանակվել են առողջության քայքայումից առաջ կամ հետո, հաշվի չեն առնվում ու չեն հանգեցնում վնասի հատուցման չափի նվազեցման (հաշվի չեն առնվում ի հաշիվ վնասի հատուցման): Վնասը հատուցելիս հաշվի չի առնվում նաև տուժողի կողմից առողջության քայքայումից հետո ստացած աշխատավարձը (եկամուտը):

15. Անչափահասը, որի առողջությանը նախկինում վնաս է պատճառվել, աշխատանքային գործունեությունն սկսելուց հետո իրավունք ունի, ելնելով իր ստացած աշխատավարձից, պահանջել վնասի հատուցման չափի մեծացում, սակայն իր զբաղեցրած պաշտոնի համար սահմանված վարձատրությունից կամ իր աշխատատեղի նույն որակավորման աշխատողի աշխատավարձից ոչ ավելի չափով:

16. Տուժողի առողջությանը պատճառված վնասի հետևանքով կորցրած աշխատավարձի (եկամուտի) հատուցման ենթակա գումարը կյանքի թանկացման դեպքում, օրենքով սահմանված կարգով, ինդեքսավորվում է, իսկ նվազագույն աշխատավարձի չափը բարձրանալու դեպքում մեծանում է աշխատավարձի նվազագույն չափի բարձրացմանը համամասնորեն:

17. Կորցրած աշխատավարձի (եկամուտի) հատուցումը կատարվում է ամենամսյա վճարումներով, բացառությամբ հատուցման վերաբերյալ որոշում ընդունելու օրվան նախորդող ամիսներին կորցրած աշխատավարձի (եկամուտի), որը հատուցվում է միանվագ կերպով:

ԳԼՈՒԽ 5. ՏՈՒԺՈՂԻ ՄԱՀՎԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

18. Տուժողի մահվան դեպքում իրականացվում են հետևյալ հատուցումները.

Հ/հ	Վնասի տեսակը	Հատուցման իրավունք ունեցող անձինք	Հատուցման չափը (հաշվի չի առնվում հատուցման իրավունք ունեցող անձի կողմից ստացվող ցանկացած եկամուտ՝ ներառյալ այն կենսաթոշակը և թոշակի այլ տեսակները, որոնք նա ստանում է՝ կապված տուժողի մահվան հետ)	Հատուցման կարգը
1.	Հուղարկավորության հետ կապված ծախսեր	Ապահովագրական հատուցում ստանալու վերաբերյալ դիմում ներկայացրած այն անձը, ով առաջին անգամ ներկայացրել է տուժողի մահվան վկայականի բնօրինակը	1.000.000 ՀՀ դրամ, բայց ոչ ավելի, քան սույն կանոններով ըստ յուրաքանչյուր տուժողի համար սահմանված ապահովագրական գումարի և տվյալ տուժողի առողջությանը պատճառված վնասների (ներառյալ՝ կորցրած եկամուտների) գծով արդեն կատարված հատուցման չափի տարբերությունը	Միանվագ
2.	Կերակրողին կորցրած անձանց պատճառված վնասներ	1) տուժողի խնամքի ներքո գտնվող կամ նրա մահվան օրը նրանից խնամք ստանալու իրավունք ունեցող անաշխատունակ անձինք, 2) տուժողի մահվանից հետո ծնված նրա երեխան, 3) տուժողի ծնողներից մեկը, ամուսինը կամ ընտանիքի անդամը՝ անկախ նրա	Տուժողի՝ սույն հավելվածի 4-րդ գլխով սահմանված կարգով հաշվարկված աշխատավարձի (եկամտի) (ներառյալ՝ կենսաթոշակի և այլ նմանօրինակ վճարների) այն մասի չափով, որը վերջինի կենդանության օրոք կերակրողին կորցրած անձն ստանում էր կամ ստանալու իրավունք ուներ իր ապրուստի համար: Ընդ որում, այն դեպքում, երբ հնարավոր չէ որոշել, թե կերակրողին կորցրած անձինք կամ նրանց մի մասը մահացածի աշխատավարձի (եկամտի) որ չափն էին ստանում կամ ստանալու իրավունք	Ամենամսյա վճարումների տեսքով՝ մինչև տվյալ տուժողի անձնական վնասների գծով կատարված բոլոր հատուցումների համար ապահովագրական գումարի սպառումը, բայց ոչ ավելի, քան հետևյալ ժամկետները՝ 1) անչափահասներին՝ մինչև 18 տարեկան դառնալը, 2) 18 տարեկանից բարձր

	աշխատունակությունից, որը չի աշխատում և զբաղված է տուժողի խնամքի ներքո գտնվող նրա 14 տարեկան չդարձած կամ թեկուզև նշված տարիքին հասած, սակայն բժշկական մարմինների եզրակացությամբ իր առողջական վիճակով կողմնակի խնամքի կարիք ունեցող երեխաների, թոռների, եղբայրների և քույրերի խնամքով, 4) տուժողի խնամքի ներքո գտնվող և նրա մահվանից հետո՝ 5 տարվա ընթացքում, անաշխատունակ դարձած անձինք:	ունեին, համարվում է, որ մահացածի աշխատավարձը (եկամուտը) (դրա չբաշխված մասը, եթե կերակրողին կորցրած անձանց մի մասին հասանելիք չափը հստակ է) նրա կենդանության օրոք հավասարաչափ բաշխվել է իր և կերակրողին կորցրած այն անձանց միջև, ովքեր ապահովագրական հատուցում վճարելու մասին որոշում կայացնելու օրվա դրությամբ հայտնի են ԴՍԱ-ին (բացառությամբ այն անձանց, ում հասանելիք չափը հստակ է): Այն դեպքում, երբ համաձայն սույն հավելվածի 20-րդ կետի՝ հատուցման չափը ենթակա չէ վերահաշվարկի, ապահովագրական հատուցում վճարելու մասին որոշում կայացնելու օրվանից հետո ԴՍԱ-ին դիմած կերակրողին կորցրած անձանց հատուցման չափը սահմանվում է նույն պատահարի հետևանքով կերակրողին կորցրած այլ անձանց համար արդեն իսկ որոշված հատուցմանը հավասար չափով, եթե հնարավոր չէ որոշել, թե կերակրողին կորցրած տվյալ անձը մահացածի աշխատավարձի (եկամտի) որ չափն է ստացել կամ ստանալու իրավունք ունեցել:	տարիքի սովորողներին՝ մինչև ցերեկային ուսուցման ձևով ուսումնական հաստատություններում ուսման ավարտը, սակայն ոչ ավելի, քան մինչև 23 տարեկան դառնալը, 3) 55 տարեկանից մեծ կանանց և 60 տարեկանից մեծ տղամարդկանց՝ ցմահ, 4) հաշմանդամներին՝ հաշմանդամության ժամանակ, 5) ծնողներից մեկին, ամուսնուն կամ ընտանիքի այլ անդամին, որն զբաղված է մահացածի խնամքի տակ գտնվող նրա երեխաների, թոռների, եղբայրների և քույրերի խնամքով՝ մինչև վերջինների 14 տարեկան դառնալը, իսկ այդ ընթացքում անաշխատունակ դառնալու դեպքում՝ նաև խնամքի ավարտից հետո:
--	---	--	---

19. Կերակրողին կորցրած անձանց պատճառված վնասի հատուցման գումարը կյանքի թանկացման դեպքում, օրենքով սահմանված կարգով, ինդեքսավորվում է, իսկ նվազագույն աշխատավարձի չափը բարձրանալու դեպքում մեծանում է աշխատավարձի նվազագույն չափի բարձրացմանը համամասնորեն:

20. Կերակրողի մահվան հետ կապված վնասի հատուցման իրավունք ունեցող յուրաքանչյուր անձի համար սահմանված հատուցման չափը ենթակա չէ վերահաշվարկի, բացառությամբ հետևյալ դեպքերի՝

- 1) երեխայի ծնունդը կերակրողի մահվանից հետո,
- 2) մահացած կերակրողի երեխաների, թոռների, եղբայրների և քույրերի խնամքով զբաղված անձանց հատուցման վճարի նշանակումը և դադարումը:

21. Սույն հավելվածի 20-րդ կետով նախատեսված դեպքերում վերահաշվարկ իրականացնելիս կիրառվում է սույն հավելվածի 18-րդ կետով սահմանված՝ հատուցման չափի հաշվարկման սկզբունքը: Ընդ որում, վերահաշվարկն իրականացվում է վերահաշվարկին հաջորդող ժամանակահատվածի համար:

ԳԼՈՒԽ 6. ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԵՐԹԵՐԸ

22. Տուժողին պատճառված անձնական վնասների չափը սույն կանոններով նախատեսված ապահովագրական գումարի չափը գերազանցելու դեպքում ապահովագրական հատուցման գումարը ըստ տվյալ տուժողի գծով առկա ծախսերի՝ բաշխվում է հետևյալ հերթականությամբ.

1) առաջին հերթին հաշվանցվում են կատարված կանխավճարները (ներառյալ այլ Ապահովագրողի կողմից կատարված կանխավճարները և Բյուրոյի կողմից կատարված նախնական հատուցումները),

2) երկրորդ հերթին վճարվում են բժշկական օգնություն ցուցաբերած կամ առողջության վերականգնում իրականացրած բժշկական հաստատությանը վճարման ենթակա գումարները,

3) երրորդ հերթին վճարվում են բժշկական պարագաներ տրամադրած կազմակերպությանը վճարման ենթակա գումարները,

4) չորրորդ հերթին վճարվում են անմիջապես տուժողին կամ նրա ներկայացուցչին վճարման ենթակա առողջությանը պատճառված վնասի հետ կապված ծախսերը,

5) հինգերորդ հերթին վճարվում են կորցրած աշխատավարձի (եկամուտների) գծով հատուցման գումարները,

6) վեցերորդ հերթին վճարվում են հուղարկավորության հետ կապված ծախսերը, և

7) յոթերորդ հերթին վճարվում են կերակրողին կորցրած անձանց պատճառված վնասները:

23. Միևնույն հերթում գտնվող ծախսերի հատուցման համար ապահովագրական գումարը չբավարարելու դեպքում նշված ծախսերը հատուցվում են տվյալ հերթի ընդհանուր ծախսերում իրենց համամասնության համաձայն, իսկ մի քանի բժշկական հաստատության կողմից բժշկական օգնություն ցուցաբերված կամ առողջության վերականգնում իրականացված լինելու դեպքերում առաջնահերթությունը տրվում է ավելի շուտ նման ծառայություն մատուցած հաստատությանը:

24. Յուրաքանչյուր հաջորդող հերթում գտնվող ծախսերը հատուցվում են նախորդ հերթում ընդգրկված ծախսերը լրիվ հատուցվելուց հետո: Ընդ որում, հերթերում ներառվող ծախսերը որոշվում են հատուցման իրականացման պահին առկա տեղեկատվության համաձայն, և հատուցում վճարելուց հետո առավել բարձր հերթում ներառման ենթակա ծախսերի մասին տեղեկատվություն ստացվելու դեպքում նշված ծախսերը հատուցվում են առաջիկա հերթի շրջանակներում: